

Stará tržní obec Cetviny (Zettwing) a jeho farní kostel Narození Panny Marie

A) Historie vzniku

Historici Jaroslav Schaller a Joh. Gottfried Sommer uvádějí, že farní kostel existoval již v roce 1285, měl sloužit nejprve v rámci tzv. lidové farnosti (Leutpfarre) a spravoval ji „lidový kněz“ (plebán/Leutpriester), který nemusel být farářem.

Domy staré tržní obce dnes již nestojí. Pouze starý farní kostel se ještě nachází na její návsi a je svědectvím toho, že zde kdysi bylo církevní centrum a že tato oblast byla osídlena již od 13. století. Na území starého osídlení tržní osady Cetviny (Zettwing) a vesnic, které patřily k farnosti, se kdysi rozkládal hustý pohraniční les. Od 10. století patřil příslušnému panovníkovi a sloužil také jako přirozená ochrana hranic.

Hlavní řekou je Malše (Maltsch). Říkalo se jí také "Waldmaische" nebo "Granitzbach" (= hraniční řeka). V letech 1251-1273 zde došlo ke změně. Zájmy českého krále Přemysla Otakara II. směřovaly k rakouským zemím, s nimiž usiloval o těsné spojení.

V roce 1252 se Přemysl Otakar II. oženil s Markétou z rodu Babenberků, která do manželství přinesla své rakouské dědictví. S Přemyslem Otakarem získalo Rakousko panovníka a česká říše velký nárůst politické a hospodářské moci.

Beneš I. z Michalovic († před rokem 1257) povolal do svých lesů osadníky z oblasti Mühlviertel, aby zde založili vesnice.

Der alte Markt Zettwing und seine Pfarrkirche zu Unserer Lieben Frauen Geburt

A) Entstehungsgeschichte

Die Historiker Jaroslav Schaller und Joh. Gottfried Sommer erwähnen, dass die Pfarrkirche bereits im Jahre 1285 bestanden hat, sie hätte zunächst als sogen. Leutpfarre bestanden, wurde von einem Leutpriester versehen, der kein Pfarrer sein musste.

Die Häuser des alten Marktes stehen heute nicht mehr. Nur die alte Pfarrkirche steht noch auf ihrem Platz und ist ein Zeugnis, dass hier einst ein kirchlicher Mittelpunkt war und dass diese Gegend seit dem 13. Jahrhundert besiedelt war. Auf dem alten Siedlungsboden des Marktes Zettwing und der Ortschaften, die zur Pfarre gehörten, befand sich einst ein dichter Grenzwald. Er gehörte seit dem 10. Jahrhundert dem jeweiligen Landesfürsten und diente auch als natürlicher Grenzschutz.

Der Hauptfluss ist die Maltsch. Diese wurde auch "Waldmaische" oder auch "Granitzbach" (= Grenzfluß) genannt. In den Jahren 1251-1273 trat hier eine Veränderung ein. Die Interessen des böhmischen Königs Premysl Ottokar II. waren auf die österreichischen Länder gerichtet; er strebte mit ihnen eine enge Verbindung an.

Im Jahre 1252 heiratete Ottokar II. Margarethe aus dem Hause der Babenberger, die ihr österreichisches Erbgut in die Ehe einbrachte. Österreich bekam mit Ottokar einen Herrscher und das böhmische Reich einen großen Zuwachs an politischer und wirtschaftlicher Macht.

Benesch I. von Michelsberg (+ vor 1257) berief Siedler aus dem Mühlviertel in seine Wälder, um Ortschaften zu gründen. Der

Historik Dr. Matthäus Klimesch o tom ve svém pojednání o pánech z Michalovic píše následující:

„Za Michaloviců přišli do jihočeské pahorkatiny osadníci z oblasti Mühlviertel a založili Cetviny (Zettwing), které zpočátku patřily k panství Freistadt, poté k Velesčinu (Weleschin) a v letech 1356-1379 jej získali páni z Rožmberka.

Založili také Mikulov (Böhmdorf), Tichou (Oppolz) s tvrzí, Horní a Dolní Příbraní (Ober- und Unter-Sinnetschlag).“

Janova Ves (Johannesdorf) byla založena teprve v letech 1760-1765 za hraběte Johanna z Buquoye.

Páter Valentin Schmidt, cisterciák z Vyššího Brodu (Hohenfurt), nám ve svých „Dějínách osídlení Šumavy“ barvitě vykreslil, jak asi probíhalo tehdejší osídlení této oblasti:

Pokud chtěl šlechtický statkář svůj pozemek osídlit a zkulturnovat, obrátil se na některého ze svých poddaných nebo také na váženého měšťana, případně ho pověřil, aby se postaral o dřevorubce a vyklučení.

Byl zodpovědný za rozdělení dvorů, polí a luk a za práva na společné lesy a pastviny. Říkalo se mu „lokátor“, zakladatel.

Obvykle mu pomáhal exstirpátor, tj. klučitel, který musel řídit a dohlížet na kácení lesa. Není známo, ze kterých území oblasti Mühlviertel tito první osadníci pocházeli.

Kolonisté, kteří se kdysi usadili na území staré tržní osady Cetviny (Zettwing), si toto

Historiker Dr. Matthäus Klimesch schreibt in seiner Abhandlung über die Herren von Michelsberg hierüber folgendes:

„Unter den Michelsbergern kamen Siedler aus dem Mühlviertel in das südböhmische Bergland und gründeten Zettwing, das anfangs zur Herrschaft Freistadt, dann zu Weleschin gehörte und zwischen 1356 und 1379 von den Herren von Rosenberg erworben wurde.

Ferner gründeten sie Böhmdorf (Mikulov), Oppolz (Tichá) mit einer Feste, Ober- und Unter-Sinnetschlag (Horní a Dolní Příbraní).“

Johannesdorf (Janova Ves) wurde erst 1760-1765 unter Graf Johann von Buquoy gegründet.

Pater Valentin Schmidt, ein Hohenfurter Zisterziensers, hat uns in seiner „Besiedlungsgeschichte des Böhmerwaldes“ anschaulich ein Bild gezeichnet, wie sich damals die Besiedlung dieser Gegend vollzogen haben mag:

Wollte ein adeliger Grundherr, dass sein Grund und Boden besiedelt und bewirtschaftet werde, so wandte er sich an einen seiner Gefolgsleute oder auch an einen angesehenen Bürger oder beauftragte diesen, für Roder und Rodung zu sorgen.

Ihm oblag die Verteilung der Hofstätten, Felder und Wiesen, und der Rechte am gemeinsamen Wald und der Weide. Man nannte ihn „Locator“, den Gründer.

Meistens wurde er dabei unterstützt von einem Exstirpator, d. h. Roder, der die Abholzung des Waldes zu leiten und zu überwachen hatte. Es ist unbekannt, aus welchen Gegenden des Mühlviertels diese ersten Siedler kamen.

Die Siedler, die sich einst auf dem Boden des alten Marktes Zettwing (Cetviny)

místo vybrali dobře. Nacházelo se v chráněné údolní nivě na soutoku řek Frauenbach (nemá české jméno - pozn. překl.) a Malše (Maltsch).

Na březích řeky se jistě nacházely volné pastviny. Je docela možné, že se zde lidé se svými stády již dočasně usadili a shromáždili, aby se připravili na další cestu.

E. Milz ve svém pojednání "Boiohaemum Celticum" (1974, s. 42) dokázal, že slovanští osadníci se přistěhovali z východu údolím řek Dyje a Kamp, přes Mühlviertel a podél řeky Malše do jižních Čech.

Z osadníků z oblasti Mühlviertelu, kteří přišli na břehy Malše, část pravděpodobně migrovala nahoru proti proudu potoku Frauenbach pod lokátorem Nikolausem, který tamní sídelní oblast přidělil klučitelům; ti tam založili dvorec.

Horní část obce Mikulov (Böhmdorf) se až do svého dosídlení nazývala „Auf der Hofstatt“. Osada byla pojmenována podle svého zakladatele „Nicolts-Hof“, tj. Mikulášův Dvůr“ (slovansky: Mikulow), později Behemdorf a Böhmdorf.

Klučitelé, kteří zůstali na břehu Malše, pojmenovali svou osadu po svém zakladateli Zetwinovi nebo Tetwinovi. Z tohoto jména později vznikl místní název Zettwin nebo Zettwing (česky Cetviny).

Po vybudování ohnišť v jednoduchých obydlích, která poskytovala ubytování pro osadníky a také pro velmi cenná hospodářská a tažná zvířata, začalo klučení pro získání půdy. Nově vyčištěná půda se nazývala „Neufang“ nebo „Einfang“ (kopanina nebo kopanice).

Samozřejmě to vyžadovalo dlouhou a neúnavnou práci, než každá rodina

sesshaft machten, hatten diesen Platz gut gewählt. Er lag in einer geschützten Talniederung, am Zusammenfluss von Frauenbach und Maltsch (Malše).

An den Ufern des Flusses gab es sicherlich freie Flächen mit Weideland. Es ist durchaus möglich, dass sich hier schon einmal vorübergehend Menschen mit ihren Herden niedergelassen und sich für den Weiterzug gesammelt und gerüstet haben.

E. Milz hat in seiner Abhandlung "Boiohaemum Celticum" (1974, S. 42) nachgewiesen, dass slawische Siedler aus dem Osten über das Thaya- und Kamptal, durch das Mühlviertel und entlang der Maltsch in Südböhmen einwanderten.

Von den Siedlern aus dem Mühlviertel, die an die Ufer der Maltsch kamen, ist wahrscheinlich ein Teil unter dem Locator Nikolaus den Frauenbach aufwärts gezogen, der dort den Rodern das Siedlungsgebiete zugewiesen hat; sie errichteten dort eine Hofstatt.

Der obere Teil des Dorfes Böhmdorf wurde bis zur Aussiedelung „Auf der Hofstatt“ genannt. Die Siedlung erhielt den Namen nach ihrem Gründer „Nicolts-Hof“, d. h. Wohnstätte des Nikolaus (slawisch: Mikulow), später Behemdorf und Böhmdorf.

Die an den Ufern der Maltsch verbliebenen Roder benannten ihre Siedlung nach ihrem Gründer Zetwin oder Tetwin. Aus dieser Benennung bildete sich später der Ortsname Zettwin bzw. Zettwing.

Nach der Errichtung der Herdstellen in den einfachen Behausungen, die Unterkunft boten für die Siedler und auch für die so wertvollen Nutz und Zugtiere, wurde mit der Rodung des Bodens begonnen. Das neugerodete Land wurde „Neufang“ oder „Einfang“ genannt.

Es bedurfte freilich einer langen und unermüdlichen Arbeit, bis jede

osadníků vytvořila za svou usedlostí dlouhý pás pastviny, pole, louky a lesa.

Platilo staré osadnické pravidlo:
„První generace se upracuje k smrti, druhá strádá a třetí generace si krájí chleba.“

Centrem odlesňovací činnosti byl kostel v Cetvinách (Zettwing), který je poprvé zmiňován v roce 1285 a jehož patrocinium je „Narození Panny Marie“.

Dr. Oswald Günther ve svém schematickém přehledu budějovické diecéze uvádí vedle farního kostela, který existoval již v roce 1285, kapli „Čtrnácti svatých pomocníků v nouzi“.

Údajně byla připojena k jihozápadní straně kostela, přibližně v místech, kde se nacházelo sousoší Olivetské hory. Naposledy ještě byl v našem farním kostele postaven boční oltář, který byl zasvěcen těmto 14 svatým pomocníkům v nouzi.

V nedalekém horském lese, který později dostal název farní les, vytékala od dob mýcení z pramene léčivá voda, kterou osadníci používali k léčbě různých neduhů. Byl zde postaven mariánský sloup s obrazem Bolestné Matky Boží.

Ještě v roce 1615 byl tento pramen uváděn jako „léčivá studánka“. Voda se používá k léčení nemocí dodnes.

Určitou roli v duchovním životě obyvatel východního Freiwaldu jistě hrál kostel sv. Michaela ob Rauhenödt. Svatý Michael, který uvrhl Satana a jeho stoupence do pekla, se stal podle legendy hrdinou, drakobijcem, ochráncem a patronem.

Břemena osadníků ve svobodném období se skládala nejprve z desátků, pak z úroků

Siedlerfamilie sich hinter ihrem Ansitz einen lang-laufenden Streifen aus Anger, Feld, Wiese und Wald geschaffen hatte.

Es galt die alte Siedlerregel:
„Die erste Generation arbeitet sich zu Tod, die zweite leidet Not und die dritte Generation schneidet das Brot.“

Das Zentrum der Rodungstätigkeit war die Kirche von Zettwing, die 1285 erstmals erwähnt wird und als Patrozinium „Unserer Lieben Frauen Geburt“ hat.

Dr. Oswald Günther führt in seiner schematischen Übersicht über die Diözese Budweis neben der bereits 1285 bestehenden Pfarrkirche zugleich eine Kapelle der „Vierzehn Nothelfer“ an.

Sie soll an der Südwestseite der Kirche angebaut gewesen sein, etwa dort, wo sich die Ölberggruppe befand. Noch zuletzt war in unserer Pfarrkirche ein Seitenaltar diesen 14 heiligen Helfern errichtet und geweiht.

In einem nahen Bergwald, dem späteren Pfarrwald, entsprang seit den Zeiten der Rodung aus einer Quelle heilkräftiges Wasser, das die Siedler gegen vielerlei Beschwerden anwandten. Es entstand dort eine Martersäule mit dem Bild der schmerzhaften Gottesmutter.

Noch im Jahre 1615 wird diese Quelle als „Heilbrunnen“ erwähnt. Die Verwendung des Wassers zur Heilung von Krankheiten reicht bis in unsere Tage.

Eine gewisse Rolle im Geistesleben der Bewohner des östlichen Freiwaldes hat sicherlich die Kirche des hl. Michael ob Rauhenödt gespielt. St. Michael, der den Satan und seinen Anhang in die Hölle stürzte, wurde volkstümlich zum Helden, Drachentöter und zum Schutz- und Schirmherrn.

Die Lasten der Siedler bestanden während der Freifrist zuerst im Zehent, dann im Zins

a osobních služeb (panská břemena), dále z královských daní a služeb církvi („kouřovné“ z každého krbu a desátek).

Poplatky: Pozemková daň, vodní a mlýnská daň, poplatek za právo klučit (Stubenforst) atd. Rozlišoval se desátek velký (obilní) a desátek malý (slepice, vejce, vosk atd.).

Roboty se skládaly z ručních a tažných služeb.

Co se týče velikosti vlastněných pozemků, rozlišovaly se manse (středověká plošná jednotka) - a lány.

Manse byly neurčité velikosti a označovaly vlastnictví selského dvoru, který byl přidělen v době osídlení a nebyl ještě přesně vyměřen.

Lán obvykle čítal 30 jiter. Byli zde celo-, polo- a čtvrtlánici-sedláci a zahradníci (Häusler). Hon (rozměrné pole – pozn. překl.) (Hube) měl obvykle 2 lány, ale i více. Často se počítalo v pasovských lánech, 1 pasovský lán odpovídal 52 jitrům (jitra je stará polní míra, je to tak velký pozemek, který se dá zorat za jeden den volským potahem).

Správu nově vzniklých obcí vykonávali vrchností jmenovaní a potvrzení soudci, jejichž úředním znakem byla poslova hůl, „soud“.

Pomáhali jim zástupci jednotlivých vesnic v soudním okrese (starostové a porotci). Z urbáře rožmberského panství z roku 1379 se dozvídáme následující informace o daních, které museli poddaní ve vesnicích Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) platit ze svých vykloučených pozemků:

und in persönlichen Diensten (grundherrlichen Lasten), ferner in den königlichen Steuern und in den Leistungen an die Kirche (Rauchgelder von jedem Herd und Zehent).

Die Zinse waren: Grundzinse, Wasser- und Mühlzinse, Zinse für das Holzungsrecht (Stubenforst) u. a. Der Zehent wurde in den großen (Getreide) Zehent und in den kleinen Zehent (Hühner, Eier, Wachs usw.) unterschieden.

Die Roboten bestanden in Hand und Zugdiensten.

Was die Größe des Grundbesitzes anbelangte, so unterschied man Mansen und Lahne.

Mansen waren von unbestimmter Größe und bezeichneten den bei der Siedlung angewiesenen und noch nicht genau bemessenen Besitz des Gehöfts.

Der Lahn betrug meist 30 Joch. Es gab Ganz-, Halb- und Viertellähner und Gärtler (Häusler). Ein Hof (Hube) hatte meist 2 Lahn, aber auch mehr. Es wurde oft nach Passauer Lahnen gerechnet, als solcher 52 Joch (Joch, ein altes Feldmaß, ist soviel Land, wie man an einem Tag mit einem Joch-Ochsen umpflügen kann).

Die Verwaltung der neu entstandenen Dorfschaften erfolgte durch von der Obrigkeit eingesetzte und bestätigte Richter, deren Amtszeichen der Botenstab, das „Gericht“ war.

Ihnen zur Seite standen Vertreter der einzelnen Dörfer des Gerichtsbezirks (Obleute und Geschworene). Aus dem Urbar der Herrschaft Rosenberg aus dem Jahre 1379 entnehmen wir folgende Angaben über die Abgaben, die von den Untertanen in den Ortschaften Zettwing und Böhmdorf von ihren Reutgründen zu entrichten waren:

Je zde patrné, že jednotliví daňoví poplatníci nejsou jmenovitě uvedeni. To je pravděpodobně způsobeno tím, že v té době ještě neexistovala příjmení v dnešním slova smyslu.

V nejstarších dobách měli naši předkové jen jedno jméno. Toto jméno se nedědilo z otce na syna, ale označovalo jednotlivou osobu.

Nárůst počtu obyvatel a zvýšený provoz znamenaly, že se začala používat i dědičná příjmení - nejprve mezi šlechtou, později i mezi měšťany a sedláky.

V listinách ze 14. století jsou uvedena pouze ojedinělá rodová jména. Zavádění příjmení se i v 15. století dělo jenom pomalu. V tehdejších poplatkových registrech jsou většinou uvedena pouze osobní jména poddaných.

Teprve v pozemkových knihách z 16. století byla udávána příjmení většiny osob povinovaných hradit poplatky. Kvůli nesprávnému zápisu byla některá jména změněna tak, že jejich původní podobu již nelze určit (srov. Hofer, Waldheimat, ročník 1925 s. 79).

Pod názvem Zetbune (Zettwing/Cetviny) a Nicolts (Böhmdorf/Mikulov) se obě místa objevují v historii.

Dne 21. 12. 1325 byly Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) zastaveny Petrem (Petr I. – pozn. překl.) z Rožmberka, „vrchním komorníkem v Čechách“, se vším příslušenstvím hornorakouskému šlechtici Bohunkovi z Harrachu za 83 hřiven stříbra.

Rožmberk se zavázal, že majetek zase odkoupí o příštím masopustu. Pokud by se

Dabei fällt auf, dass die einzelnen Abgabepflichtigen nicht namentlich genannt sind. Dies dürfte damit zusammenhängen, dass es zu dieser Zeit noch keine Familiennamen im heutigen Sinne gab.

In den ältesten Zeiten hatten unsere Vorfahren nur einen Namen. Dieser Name wurde nicht vom Vater auf den Sohn vererbt, sondern bezeichnete die einzelne Person.

Die Zunahme der Bevölkerung und der gesteigerte Verkehr brachten es mit sich, dass auch erbliche Familiennamen eingeführt wurden - und zwar zuerst beim Adel, dann auch bei den Bürgern und Bauern.

In den Urkunden des 14. Jahrhunderts sind nur vereinzelt Familiennamen angegeben. Die Einführung der Familiennamen ging auch im 15. Jahrhundert nur langsam vor sich. In den Zinsregistern der damaligen Zeit sind meist nur die Personennamen der Untertanen angeführt.

Erst in den Urbaren des 16. Jahrhunderts finden sich bei den meisten Zinspflichtigen die Familiennamen angegeben. Durch fehlerhaftes Schreiben wurde mancher Name so verändert, dass man seine ursprüngliche Form nicht mehr feststellen kann (vgl. Hofer, Waldheimat, Jahrg. 1925 S. 79).

Unter dem Namen Zetbune (Zettwing) und Nicolts (Böhmdorf) treten beide Orte in das Licht der Geschichte.

Am 21. 12. 1325 wurde Zettwing und Böhmdorf durch Peter von Rosenberg, „Oberster Kämmerer in Böhmen“, mit allem Zubehör an den oberösterreichischen Edlen Bohunko von Harrach um 83 Mark Silber verpfändet.

Der Rosenberger verpflichtete sich, den Besitz zur Zeit des nächsten Faschings

tak nestalo, patřila by zástava Harrachovi další rok až do dalšího „fašanku“ a tak dále až do konečného osvobození od zástavy.

S odkazem na české zemské právo však Peter (I.) z Rožmberka stanovil podmínku, že po dobu zástavy zůstane pánem, soudním vykonavatelem a ochráncem zastaveného majetku (Listář vyšebrodského kláštera Hohenfurth Urkundenbuch 49 s. 71).

Není známo, kdy došlo ke konečnému uvolnění ze zástavy. Jisté je, že v roce 1379 patřily Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) opět k území rožmberského panství. Vesnice Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) tedy musely již v roce 1325 zahrnovat rozsáhlé a výnosné vykloučené pozemky, takže obě osady mohly sloužit jako cenné zástavy pro pána panství.

B) Místní jména Cetviny (Zettwing), Mikulov (Böhmdorf) a Dolní Příbrani (Unter-Sinnetschlag) a změna způsobu jejich zapisování v listinách a historických pramenech:

I. Cetviny-Zettwing

1325 Zetbunne - Zetwin nebo Tetwin - dědicům Cetvin (Pangerl, Matthias: Listář vyšebrodského kláštera-Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt, Wien 1865. In: Fontes rerum Austr., 2. odd. 23/1. svazek, s. 71)

1356 Czetwing (Listář země nad Enží-Urkundenbuch des Landes ob der Enns VII (1876), s. 460)

1369,1384 Czetwyn

1385, 1399 (Tomek, Václav Vladiwoj: Registra decimarum papalium, Praha 1873,

wieder auszulösen. Wenn dies nicht geschehen würde, so sollte das Pfand dem Harracher abermals ein weiteres Jahr bis wieder zum nächsten Fasching gehören und so weiter bis zur endgültigen Auslösung aus der Pfandschaft.

Unter Hinweis auf das böhmische Landrecht stellte jedoch Peter von Rosenberg die Bedingung, dass er während der Verpfändung, Herr, Vogt und Schirmer über den verpfändeten Besitz bleiben wolle (Hohenfurth Urkundenbuch 49 S. 71).

Wann die endgültige Auslösung aus der Pfandschaft erfolgte, ist nicht bekannt. Sicher ist, dass Zettwing und Böhmdorf im Jahre 1379 wieder zum Gebiet der Herrschaft Rosenberg gehörten. Die Orte Zettwing und Böhmdorf müssen demnach bereits im Jahre 1325 ausgedehnte und ertragreiche Reutgründe umfasst haben, so dass beide Siedlungen als wertvolle Pfandobjekte dem Grundherrn dienen konnten.

B) Die Ortsnamen Zettwing, Böhmdorf und Unter-Sinnetschlag und der Wandel ihrer Schreibweisen in Urkunden und geschichtlichen Quellen:

I. Zettwing

1325 Zetbunne - Zetwin oder Tetwin - zu den Erben des Zetwin (Pangerl, Matthias: Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt, Wien 1865. In: Fontes rerum Austr., 2. Abt. 23/1. Bd., S. 71)

1356 Czetwing (Urkundenbuch des Landes ob der Enns VII (1876), S. 460)

1369,1384 Czetwyn

1385, 1399 (Tomek, Wenzel Wladiwoj: Registra decimarum papalium, Praha 1873,

s. 67, 1405 Papstzehentregister Rejstřík papežských desátků)

1379 Villa Czettwin (Truhlář, Josef: 1379 Urbar der Rosenbergischen Güter aus dem Jahre 1379-Urbář rožmberských statků z roku 1379, Praha 1880, s. 6., in: Pojednání král. čes. spol. nauk, řada VI, díl 10)

1458 Zettwin a Czettwin (Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen-Zprávy spolku pro historii Němců v Čechách 37 (1899), s. 295)

1541 Czetwiny (Jířebek, Josef: Der Grundbesitz der Herren von Rosenberg-Statky pánů z Rožmberka, In: Památky archeologické, Praha X (1875), s. 344)

1573 Zetbing (Památky arch iv. a. m. VI 1, s. 595), 1598 Markt Zethwing (Schmidt, Valentin: Das Urbar der Herrschaft Rosenberg von 1598-urbář panství Rožmberského, In: MVGDB, Praha 35 (1897), s. 290)

1673 Czetwing (Conscribtion)

1720 Zetwing (matrika)

II. Mikulov Böhmdorf

1325 Nicolts (Pangerl, Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt-Listář kláštera vyšebrodského, In: Font. rer. Austr. 2/23, 1. díl Vídeň 1865, s. 71)

1379 Mikulow, Urbar der Rosenbergischen Güter aus dem Jahre 1379-Urbář rožmberských statků z roku 1379 (Registrum bonorum Rosenbegium), Praha 1880, s. 6. In: Pojednání král. čes. spol. nauk, Rada VI, díl 10).

1418 Böhemdorf a Mikulow (Sedláček August, Hrady zámky a tvrže, Praha 1884, 111. díl, s. 109).

1541 Mikulov a Behaimbsdorf (Jireček,

S. 67, 1405 Papstzehentregister)

1379 Villa Czettwin (Truhlar, Josef: 1379 Urbar der Rosenbergischen Güter aus dem Jahre 1379, Praha 1880, S. 6., in: Pojednání král. čes. spol. nauk, Rada VI, díl 10)

1458 Zettwin und Czettwin (Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen 37 (1899), S. 295)

1541 Czetwiny (Jířebek, Josef: Der Grundbesitz der Herren von Rosenberg. In: Památky archeologické, Praha X (1875), S. 344)

1573 Zetbing (Památky arch iv. a. m. VI 1, S. 595), 1598 Markt Zethwing (Schmidt, Valentin: Das Urbar der Herrschaft Rosenberg von 1598. In: MVGDB, Prag 35 (1897), S. 290)

1673 Czetwing (Conskribtion)

1720 Zetwing (Matrik)

II. Böhmdorf

1325 Nicolts (Pangerl, Urkundenbuch des Stiftes Hohenfurt, In: Font. rer. Austr. 2/23, 1. Bd. Wien 1865, S. 71)

1379 Mikulow, Urbar der Rosenbergischen Güter aus dem Jahre 1379 (Registrum bonorum Rosenbegium), Praha 1880, S. 6. In: Pojednání král. čes. spol. nauk, Rada VI, díl 10)

1418 Böhemdorf und Mikulow (Sedláček August, Hrady zámky a tvrže, Prag 1884, 111. Band, S. 109)

1541 Mikulow und Behaimbsdorf (Jireček,

Josef: Statky pánů z Rožmberka, Der Grundbesitz der Herren von Rosenberg In: Památky archeologické, Praha X (1875), s. 344)

1598 Behemdorff (Schmidt, Valentin: Urbář rožmberského panství z roku 1598. In: MVGDB, Praha 35 (1897), s. 294.)

1720 Böhmdorf (Müller, Mappa regni Bohemiae)

III. Dolní Příbraní Untersinnetschlag

1541 Sienetschlag (Jireček, Josef: Statky pánův z Rožmberka, s. 350)

1553 (Teichl, Anton: Geschichte der Herrschaft Gratzen-Historie panství Nové Hradky, Gratzen 1899, s. 202)

1720 Zinetschlag-Sinetschlag (Müller, Mappa regni Bohemiae)

C) Kronika

1268/69 Během kruté zimy se v pohraničních lesích objevuje mnoho vlků.

1285 Historik Johann Gottfried Sommer ve svém stat. topogr. popisu Království českého, Budweiser Kreis-Budějovický kraj, sv. 9, s. 164, uvádí, že v Cetvinách (Zettwing) prý existoval farní kostel již v roce 1285.

1317 Kolem Vánoc táhne král Jan Lucemburský se svým vojskem do jižních Čech. Chce se pomstít několika rebelům, mimo jiné kvůli neloajalitě Beneše z Michalovic.

Panství pánů z Michalovic na řekách Malši a Černé se stává dějištěm strašlivých zvěstev, o nichž kronikář podává následující zprávu:

Josef: Statky pánův z Rozmberka, Der Grundbesitz der Herren von Rosenberg In: Památky archeologické, Praha X (1875), S. 344

1598 Behemdorff (Schmidt, Valentin: Das Urbar der Herrschaft Rosenberg von 1598. In: MVGDB, Prag 35 (1897), S. 294.)

1720 Böhmdorf (Müller, Mappa regni Bohemiae)

III. Untersinnetschlag

1541 Sienetschlag (Jireček, Josef: Statky pánův z Rozmberka, S. 350)

1553 (Teichl, Anton: Geschichte der Herrschaft Gratzen, Gratzen 1899, S. 202)

1720 Zinetschlag-Sinetschlag (Müller, Mappa regni Bohemiae)

C) Chronik

1268/69 Im strengen Winter treten in den Grenzwaldungen zahlreiche Wölfe auf.

1285 Der Historiker Johann Gottfried Sommer erwähnt in seiner stat. topogr. Beschreibung des Königreichs Böhmen, Budweiser Kreis, Bd. 9, S. 164, dass in Zettwing schon 1285 eine Pfarrkirche bestanden haben soll.

1317 Um Weihnachten zieht König Johann von Luxemburg mit seinem Heer nach Südböhmen. Er will sich an mehreren Auführern, u. a. wegen der Untreue des Benesch von Michelsberg rächen.

Die Besitzungen der Michelsberger an der Maltsh und an der Schwarzau werden Schauplatz entsetzlicher Gräuel, über die der Chronist berichtet:

„Pomstychtivé plameny spálily většinu obydlí ve vesnicích, uloupily, co se dalo uloupit, a králův hněv zdrtil obyvatele kvůli zpučnosti vrchnosti.“

V té době byly vesnice podél řeky Malše volně přístupné. Nebyly chráněny žádným hradem ani pevnostní zdí.

Když se v oblasti potulovali lancknechti, byli jim vydáni na milost a nemilost. (srov. Dr. Maschek „Der Bezirk Kaplitz“-Okres Kaplice, 1974, s. 34).

1325 Dne 21.12.1325 Peter (l. - pozn. překl.) z Rožmberka zastavuje hornorakouskému šlechtici Bohunkovi z Harrachu vesnice Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) za 83 hřiven stříbra.

1356 Cetviny (Zettwing) patří k úřadu a soudu v Leopoldschlagu (pamětní kniha obce Tiché Oppolz).

1364 Obec Mikulov (Böhmdorf) je spravována farností Malonty (Meinetschlag) (farní matrika Mikulov (Böhmdorf))

1377 Pražský arcibiskup Jan Očko z Vlašimi nařizuje, aby se každý pátek ve tři hodiny odpoledne rozezněl velký zvon. Křesťané se přitom mají modlit pět Otčenášů, aby zahnali Turky a mor, který se tehdy znovu objevil.

Tento příkaz obnovil v roce 1396 pražský arcibiskup Wolfram ze Škvorce s tím, že všichni křesťané mají prosit Boha, aby dal křesťanským zbraním vítězství v boji proti postupujícím Turkům.

Zvony, které se v tuto dobu rozeznívají, se brzy začnou nazývat turecké zvony. Páteční zvonění se zachovalo dodnes (Waldheimat 1925, s. 153).

„Die rächenden Flammen äscherten die meisten Behausungen in den Dörfern ein, man raubte, was zu rauben war und der Zorn des Königs zermalmte die Bewohnerschaft wegen des Übermuts der Obrigkeit.“

Die Dörfer an der Maltsch lagen damals offen da. Sie waren von keiner Burg und Festungsmauer geschützt.

Sie waren dem Zugriff der Landsknechte preisgegeben, wenn sie durch die Gegend zogen. (vgl. Dr. Maschek „Der Bezirk Kaplitz“, 1974, S. 34).

1325 Am 21.12.1325 verpfändet Peter von Rosenberg die Orte Zettwing und Böhmdorf an den oberösterreichischen Edlen Bohunko von Harrach gegen 83 Mark Silber.

1356 Zettwing gehört zu Amt und Gericht Leopoldschlag (Gemeindegedenkbuch von Oppolz).

1364 Die Ortschaft Böhmdorf wird von der Pfarre Meinetschlag verwaltet. (Gemeindegedenkbuch Böhmdorf).

1377 Erzbischof von Prag, Johann von Oczko (Jan Očko z Vlašimi) gibt den Befehl, dass an jedem Freitag um 3 Uhr nachmittags mit einer großen Glocke geläutet werde. Dabei sollen die Christen fünf Vaterunser zur Abwehr der Türken und der damals wieder auflebenden Pest beten.

Dieser Auftrag wird 1396 vom Prager Erzbischof Wolfram von Skworecz (Olbram ze Škvorce) erneuert mit der Bestimmung, alle Christen mögen Gott bitten, er wolle den christlichen Waffen im Kampf gegen die anrückenden Türken den Sieg verleihen.

Die Glocken, die zu dieser Zeit geläutet werden, heißen bald die Türkenglocken. Das Freitagsläuten ist bis auf den heutigen Tag verblieben (Waldheimat 1925, S.153).

Rok 1384. Dne 9. dubna 1384 pražský arcibiskup Jan na žádost Petra a Jana z Rožmberka uděluje 40denní odpustky všem, kteří se vyzpovídají v kostele Panny Marie v Cetvinách (Zettwing/Zwietnaw) a přispějí na potřeby kostela (Rožmberský archiv; Cechner 1929, s. 473).

Kostel v Cetvinách (Zettwing) patří do děkanátu Doudleby (Teindles). V této době patří všech 49 jihočeských kostelů do doudlebského děkanátu (Teindles). Doudleby (Teindles) jsou nejstarší historické místo v jižních Čechách (981). Existovaly již 284 let před založením Budějovic Otakarem II.

Historik František Palacký uvádí mimo jiné kostel v Cetvinách (Zettwing) (Waldheimat, 1929, s. 11).

1413 Oldřich z Rožmberka prodává různé nemovitosti v Cetvinách (Zettwingu).

1418 Dne 28. 9. 1418 Oldřich z Rožmberka osvobozuje Cetviny (Zettwing) a Mikulov (Böhmdorf) od odúmrti, čímž přiznává svým poddaným v obou vesnicích svobodné dědické právo.

Odúmrtí se poddaní stali úplně nevolníky vrchnosti. Když poddaný zemřel, polovinu jeho majetku dědila vrchnost, druhou polovinu vdova a její děti, které měly nárok na dědictví.

V případě bezdětných zůstavitelů mělo panství nárok na celou pozůstalost. Vesnice Cetviny (Zettwing) je v roce 1418 uváděna jako městys.

1419/20 Zdejší oblastí procházejí jednotliví stoupenci chiliasmu přicházející z území Horních Rakous.

Jsou na cestě do Tábora a chtějí patřit k tamnímu chiliastickému společenství věřících a bratří a pomoci vybudovat tvrz na

1384 Am 9.4.1384 erteilt Erzbischof Johann von Prag auf Bitten Peters und Johanns von Rosenberg allen, welche in der Marienkirche in Zettwing (Zwietnaw) beichten und zu den Bedürfnissen der Kirche beitragen, einen 40tägigen Ablass, Wittingauer Archiv; Cechner 1929, S. 473).

Die Zettwinger Kirche gehört dem Dekanat Teindles an. Zu dieser Zeit gehören alle nun bestehenden 49 Kirchen Südböhmens zum Dekanat Teindles. Teindles ist der älteste geschichtliche Ort Südböhmens (981). Er bestand schon 284 Jahre bevor Ottokar II. Budweis gründete.

Der Geschichtsschreiber Franz Palatzky führt u. a. eine Kirche in Cetwina (Zettwing) an (Waldheimat, 1929, S. 11).

1413 Ulrich von Rosenberg verkauft in Zettwing verschiedene Gründe.

1418 Am 28.9.1418 befreit Ulrich von Rosenberg Zettwing und Böhmdorf von der Totenfälligkeit und verleiht somit seinen Untertanen in den beiden Orten das freie Vererbungsrecht.

Die Totenfälligkeit machte die Untertanen vollständig zu Leibeigenen der Obrigkeit. Wenn ein totenfälliger Untertan starb, erbte die Hälfte seines Besitzes die Herrschaft, die andere Hälfte die Witwe und ihre erbberechtigten Kinder.

Bei kinderlosen Erblässern hatte die Herrschaft den Anspruch auf den ganzen Nachlass. Der Ort Zettwing wird 1418 als Markt bezeichnet.

1419/20 Aus oberösterreichischen Gegenden kommend, durchziehen einzelne Anhänger des Chiliasmus die hiesige Gegend.

Sie befinden sich auf dem Weg nach Tabor und wollen dort der chiliastischen Glaubens- und Brüdergemeinde angehören

ochranu tohoto společenství.

Prameny o podrobnostech v době husitských nepokojů v naší užší vlasti jsou skoupé.

V letech 1420-1434 vpadli rudí kališníci opakovaně do nedaleké oblasti Mühlviertel a dočasně tábořil kromě jiného dočasně v nedalekém Leopoldschlagu.

Název pozemku „Hussenberg“ je stále ještě připomínkou této doby. Je pravděpodobné, že byl odtud obléhán městys Cetviny (Zettwing) stejně jako jiná místa.

V sousedním Mayrspindtu byla u mostu proti Čechám postavena šance na obranu proti husitům. Existence této šance je uváděna ještě v roce 1615.

1421 Mezi obyvatelstvem Cetvin (Zettwing) dochází k nepokojům, když poslové šíří zprávu, že husitská vojska postoupila až k Dolnímu Dvořišti (Unterhaid).

1423 Dne 25. září husité přepadnou kostel v Kaplici a upálí tam faráře přivlečeného ze Soběnova (Ömau).

Kvůli těmto zvěrstvům mnoho obyvatel Kaplice a okolí utíká z města do bezpečí. Všude vládne strach a hrůza. Mnozí se uchýlili do pohraničních lesů.

13. listopadu: Silná vichřice řádila nepřetržitě dvě noci a jeden den.

Obyvatelstvo si to vykládá jako znamení blížící se války (husitské války).

1458-1466 Peter von Czeckschendorf je správcem kostela v Cetvinách (Zettwing).

und beim Bau einer Feste zum Schutz dieser Gemeinde mitarbeiten.

Spärlich sind die Quellen über Einzelheiten während der Hussitenwirren in unserer engeren Heimat.

Zwischen 1420 und 1434 fielen die roten Kelchner wiederholt in das nahe Mühlviertel ein und lagerten u. a. auch vorübergehend im nahen Leopoldschlag.

Der Flurname „Hussenberg“ erinnert noch an diese Zeit. Es liegt nahe, dass von dort aus, wie auch andere Orte, der Markt Zettwing bedrängt wurde.

Im benachbarten Mayrspindt erbaute man bei der Brücke eine Schanze gegen Böhmen zur Abwehr der Hussiten. Diese Schanze wird im Jahre 1615 noch als bestehend erwähnt.

1421 In Zettwing herrscht Unruhe unter der Bevölkerung, als die Nachricht durch Boten bekannt wird, dass hussitische Truppen bis Unterhaid (Dolní Dvořiště) vorgerückt sind.

1423 Am 25. September berauben die Hussiten die Kirche in Kaplitz und verbrennen dort den mitgeschleppten Pfarrer von Ömau.

Viele Bewohner von Kaplitz und Umgebung verlassen wegen dieser Gräueltaten fluchtartig den Ort, um sich in Sicherheit zu bringen. Überall herrscht Angst und Schrecken. Vielfach wird in den Grenzwäldern Zuflucht genommen.

13. 11. Zwei Nächte und ein Tag währt ein ununterbrochener starker Sturmwind.

Von der Bevölkerung wird dies als ein Anzeichen eines bald kommenden Krieges (Hussitenkriege) gedeutet.

1458-1466 Peter von Czeckschendorf ist Verweser der Kirche in Zettwing.

1476 Dne 4. ledna během 2. husitské války kapitán Herzog hlásí na tvrzi Tichá (Oppolz), že mu bylo oznámeno, že husité zamýšlejí vypálit Cetviny (Zettwing). Musí dát 60 zlatých a zenu slanečků (farní kronika).

V obecní pamětní knize pro Tichou (Oppolz) je o tom ještě tento zápis:

„Jeden z hradních pánů musel před husity uprchnout a ukryl se na faře v Cetvinách (Zettwing).

Z vděčnosti daroval kostelu v Cetvinách (Zettwing) les (farní les), který se nacházel v obci Dolní Příbraní (Untersinnetschlag).

Tyto lesy spravovala později lesní správa hraběte Buquoye.“

Podle jiné tradice se prý pán tvrze Tichá (Oppolz) ukryl v lesích, které později přenesl na kostel v Cetvinách (Zettwing), a unikl tak husitům.

1480 Novohradský radní a rožmberský lovcí je pověřen svým pánem, aby na základě vlastního pozorování a výpovědí pamětníků vydal posudek o průběhu hranic.

Uvádí, že Němci (= Rakušané) drží jeden břeh Cetvinského potoka Malše (Zettwinger Bach-Maltsch), Rožmberkové druhý břeh. Zdá se, že Malše byla již tehdy v celém svém horním toku hraniční řekou.

1498 Petr (IV., *1462, †1523, pozn. překl.) z Rožmberka potvrzuje privilegia z roku 1418 a uděluje městysi výroční den na den svatého Mořice, týdenní trh každý čtvrtek a právo užívat erbu pětিলisté červené růže ve stříbrném poli.

1476 Am 4. Jänner während des 2. Hussitenkrieges berichtet der Hauptmann Herzog auf der Feste Oppolz, er sei benachrichtigt worden, die Zettwinger würden von den Hussiten gebrandschatzt werden. Sie müssen 60 Goldgulden und eine Zene Heringe geben (Pfarrchronik).

Das Gemeindegedenkbuch für Oppolz enthält hierüber noch folgende Eintragung:

„Einer der Schlossherren musste vor den Hussiten flüchten und hat sich im Pfarrhof zu Zettwing verborgen gehalten.

Aus Dankbarkeit hat er der Zettwinger Kirche eine Waldung (das Pfarrholz), welches in der Gemeinde Untersinnetschlag gelegen war, geschenkt.

Verwaltet wurden diese Waldungen später von der Graf Buquoy'schen Forstverwaltung.“

Nach einer anderen Überlieferung soll der Schlossherr von Oppolz in den Waldungen, die er später der Zettwinger Kirche übereignet hat, versteckt gewesen und so den Hussiten entkommen sein.

1480 Der Gratzner Ratsherr und Rosenberg'sche Jagdmeister wird von seinem Herrn beauftragt, aus eigener Anschauung und durch Aussagen von Gedenkmännern ein Urteil über den Verlauf der Grenzen abzugeben.

Er berichtet, dass die Deutschen (= Österreicher) das eine Ufer des Zettwinger Baches (Maltsch), die Rosenberger das andere Ufer halten. Damals war allem Anschein nach die Maltsch in ihrem ganzen Oberlaufe bereits Grenzfluss.

1498 Peter (IV., *1462, †1523, Anm. d. Ü.) von Rosenberg bestätigt die Privilegien von 1418 und gibt dem Markt einen Jahrtag auf den Tag des hl. Mauritius, jeden Donnerstag einen Wochenmarkt und dazu das Recht, die fünfblättrige rote Rose im silbernen

1541 Po zúrodnění půdy se začalo uvažovat také o zřízení škol pro vzdělávání mládeže.	Felde zu führen. 1541 Nach der Urbarmachung des Bodens denkt man auch daran, für die Bildung der Jugend Schulen zu errichten.
V roce 1541 je v Cetvinách (Zettwing) již zmiňována škola.	Im Jahre 1541 wird bereits ein Schulbetrieb in Zettwing erwähnt.
1553 Vilém z Rožmberka uděluje privilegia mlynářům a pekařům v Cetvinách (Zettwing) na svátek Narození Páně.	1553 Wilhelm von Rosenberg erteilt zum Feste Christi Geburt den Müllern und Bäckern in Zettwing Privilegien.
1563 Dne 1. 5. 1563 Vilém z Rožmberka uděluje obyvatelům Cetvin (Zettwing) právo vařit pivo.	1563 Am 1. 5. 1563 erteilt Wilhelm von Rosenberg den Zettwinger Bürgern das Recht, Bier zu brauen.
1564 Na svátek sv. Markéty jsou udělena privilegia kovářům, na svátek Narození Panny Marie vazačům a na svátek Všech svatých ševcům.	1564 Am Margarethentag erhalten die Schmiede, zu Maria Geburt die Binder und zu Allerheiligen die Schuster Privilegien gewährt.
1577 Na Svatodušní úterý roku 1577 je Cetvinám (Zettwing) opět uděleno právo vařit pivo, které Vilém z Rožmberka před několika lety obyvatelům Cetvin (Zettwing) odňal.	1577 Am Pfingstdienstag 1577 erhält Zettwing erneut das Recht, wieder Bier brauen zu dürfen, das Wilhelm von Rosenberg einige Jahre zuvor den Zettwingern entzogen hatte.
1579 Cetvinské pivo se vyváží do Rauhenödtu (Horní Rakousy).	1579 Das Zettwinger Bier wird nach Rauhenödt (Oberösterreich) ausgeführt.
Tam je ve výčepech poptávka kvůli četným poutníkům do svatého Michaela nad obcí Rauhenödt.	Dort besteht in den Schänken ein Bedarf wegen der zahlreichen Wallfahrer nach St. Michael außerhalb Rauhenödt.
1590 Vaření piva musí být opět zastaveno.	1590 muss das Bierbrauen wieder eingestellt werden.
1591 Je povinnost vozit obilí do mlýna do Cetvin do vrchnostenského mlýna, který stál na místě bývalého Brucknerova hamru.	1591 Es besteht Mühlzwang nach Zettwing zur Herrschaftsmühle, die auf dem Boden des ehem. Bruckner-Hammers stand.
1593 Rožmberkové staví panský mlýn.	1593 Die Herrenmühle wird von den Rosenbergen errichtet.
1596 V pátek po dni obrácení sv. Pavla (25.1. – pozn. překl.) získávají Cetviny (Zettwing) právo znovu vařit pivo pro místní spotřebu.	1596 Am Freitag nach Pauli Bekehrung (25.1., Anm.d.Ü.) erhält Zettwing das Recht, für den Ortsbedarf wieder Bier brauen zu dürfen.
V Cetvinách (Zettwing) je zřízena celnice.	In Zettwing wird eine Zollstätte errichtet.

1597 Petr Wok z Rožmberka uděluje řezníkům privilegia na den Nanebevstoupení Páně roku 1597.

1598 V urbáři rožmberského panství z roku 1598 se uvádí, že učitel měl dostávat od vlastníků domů ročně celkem 3 vědra žita a 3 vědra ovsa.

Cetviny (Zettwing) mají v této době (1598) tyto obyvatele:

Mathes Hoffpauer
Michel Puchinger
Paule Krakowizer
Wolff Peckh
Stephan Schinagl
Simon Weber
Georg Perger
Gilgg Wischenbardt
Thoman Lang
Hans Zuschröter
Michel Weber
Hans Schneider
Simon Klinger
Caspar Haffner
Veicht Pinder
Bartlme Vischer
Wolff Schmidt
Hans Würthl
Christoph Ackermann
Thoman Freyenhoffer
Stephan Fleischhacker
Wolff Rämby
Peter Fischer
Georg Melzner
Mathes Freyehofer
Michel Schmidt
Andre Melzner
Paul Melzner
Simon Schmidt
Georg Binder
Georg Lederer
Hans Wurm
Hans Melzrier - na stupni (auf der Stieg)
Thoman Krakowizer
Bartl Gollner
Stöffl na Dvorci (am Hoff)

1597 Peter Wok von Rosenberg verleiht zu Christi Himmelfahrt 1597 den Fleischern Privilegien.

1598 Im Urbar der Herrschaft Rosenberg vom Jahr 1598 ist angeführt, dass dem Schulmeister von den Hausgesessenen jährlich zusammen 3 Zuber Korn und 3 Zuber Hafer zu verabreichen waren.

Zettwing hat zu dieser Zeit (1598) folgende Ansässige:

Mathes Hoffpauer
Michel Puchinger
Paule Krakowizer
Wolff Peckh
Stephan Schinagl
Simon Weber
Georg Perger
Gilgg Wischenbardt
Thoman Lang
Hans Zuschröter
Michel Weber
Hans Schneider
Simon Klinger
Caspar Haffner
Veicht Pinder
Bartlme Vischer
Wolff Schmidt
Hans Würthl
Christoph Ackermann
Thoman Freyenhoffer
Stephan Fleischhacker
Wolff Rämby
Peter Fischer
Georg Melzner
Mathes Freyehofer
Michel Schmidt
Andre Melzner
Paulle Melzner
Simon Schmidt
Georg Binder
Georg Lederer
Hans Wurm
Hans Melzrier - auf der Stieg
Thoman Krakowizer
Bartl Gollner
Stöffl am Hoff

Bartlme Fleischhacker
Veicht Weber
Anthoni Binder
Urban Zimmermann

Bartlme Fleischhacker
Veicht Weber
Anthoni Binder
Urban Zimmermann

1598 Vybavení Kostela Narození Panny Marie:

(stříbrný a zlatý) kalichy, zelený sametový ornát s doplňky, 1 misál, 2 agendy.

1598 Das Gotteshaus zu „Unserer Lieben Frauen Geburt“ ist ausgestattet mit:

(silbern und golden) Kelchen, grünsamtenes Messgewand samt Zubehör, 1 Missale, 2 Agenden.

1598 Obec Mikulov (Böhmdorf) má tyto obyvatele:

Hans Mayer
Hans Melzner
Simon Penzenauer
Stephan Einber
Georg Staudinger
Stephan Ainhoff
Hans Paule
Wolff Schwarz
Jene Churfürst
Thoman Khubo
Ilckhu
Hans Khlain
Siman Dräxl
Georg Waltbauer
Hans Churfürst
Philipp Maurer
Mertl Dräxl
Jancku
Thoman Rangefeder
Peter Grill
Valten Peiglschmidt
Lorenz Kholweisz
Albrecht Gyro
Caspar Prambhofer

1598 Die Ortschaft Böhmdorf hat folgende Ansässige:

Hans Mayer
Hans Melzner
Simon Penzenauer
Stephan Einber
Georg Staudinger
Stephan Ainhoff
Hans Paule
Wolff Schwarz
Jene Churfürst
Thoman Khubo
Ilckhu
Hans Khlain
Siman Dräxl
Georg Waltbauer
Hans Churfürst
Philipp Maurer
Mertl Dräxl
Jancku
Thoman Rangefeder
Peter Grill
Valten Peiglschmidt
Lorenz Kholweisz
Albrecht Gyro
Caspar Prambhofer

19 majitelů domů a 5 chalupníků „patří k mlýnu a kostelu Cetviny (Zettwing), odevzdá knězi třicátý snop ode všeho obilí“.

1611 Dne 6. listopadu 1611 umírá Petr Vok z Rožmberka, poslední z rodu pánů z růže.

19 Hausgesessene und 5 Chaluppner „gehören in die Mühle und das Gotteshaus Zettwing, geben dem Pfarrer die dreißigste Garbe von allem Getreide.“

1611 Am 6. 11. 1611 stirbt Peter Wok von Rosenberg, der letzte Spross des

Je pohřben v cisterciáckém klášteře Vyšší Brod. Jeho pohřbu je věnována nejvyšší okázalost.

1611 Jan Jiří ze Švamberka přebírá rožmberské zboží, a tím i regentství na panství pánů z růže.

1612 Jiří ze Švamberka potvrzuje privilegia udělená obyvatelům Cetvin (Zettwing) jeho předchůdci.

1613 Jan Jiří ze Švamberka prodává pozemky u farního lesa „Am Schlagberg“.

1618-1648 Cetviny (Zettwing) během 30leté války:

Utrpení a strasti, které museli snášet obyvatelé městyse a přifařených vesnic a samot patřících k farnosti, popisuje tehdejší obecní písař a učitel Nikolaus Hacker takto:

„Kdo v roce 1619 nebyl zabit, v roce 1620 nebyl pohřben, v roce 1621 nebyl podveden Židy, v roce 1622, „wegen nicht von falsche Müntz hat thun missen“???, v roce 1623 si nestěžoval na velké zdražování, v roce 1624 nemusel slyšet o moru (Bestilenz), v roce 1625 neměl žádné nepříjemnosti kvůli náboženství, v roce 1626 nebyl přistižen při selské vzpouře, kdo zůstal osvobozen od všech těchto neštěstí, ten nechť chválí a velebí Boha po všechny dny svého života.“

24. 6. 1619 Na svatého Jana roku 1619 postihne městyse Cetviny (Zettwing) mnoho bídy, utrpení a nouze. Žoldnéři generála Heinricha von Dampierre zaútočí na městyse Certviny (Zettwing), vyplení kostel a zapálí

Rosenhauses. Er wird im Zisterzienserstift Hohenfurt beigesetzt. Bei seinem Leichenbegängnis wird höchster Prunk entfaltet.

1611 Johann Georg von Schwamberg (richtig Schwanberg - Anm.d.Ü.) übernimmt die rosenbergischen Güter und damit die Regentschaft über das Rosenhaus.

1612 Georg von Schwamberg (richtig Schwanberg - Anm.d.Ü.) bestätigt die von seinen Vorgängern den Zettwinger Bürgern gewährten Privilegien.

1613 Johann Georg von Jan Schwamberg (richtig Schwanberg - Anm.d.Ü.) verkauft die Gründe neben dem Pfarrwald „Am Schlagberg“.

1618-1648 Zettwing während des 30-jährigen Krieges:

Die Leiden und Drangsale, die die Bewohner des Marktes und der zur Pfarre gehörenden Ortschaften und Einschichten zu ertragen hatten, werden vom damaligen Gemeinbeschreiber und Schulmeister Nikolaus Hacker wie folgt beschrieben:

„Wer im 1619 Jar ist nicht worden erschlagen, im 1620 nicht worden begraben, im 1621 von den Judten nicht worden beschissen, im 1622 wegen nicht von falsche Müntz hat thun missen, im 1623 von großer Theuerung klagen, im 1624 der nicht von der Bestilenz hat hören sagen, im 1625 der nicht Anstoß gehabt wegen der Religionen, im 1626 der ist nicht fundten worden in der Bauern Rebellion, wer von allem diesem Unglück gewesen befreit, der soll Gott loben und preisen alle Zeidt.“

24. 6. 1619 Am Johannitag 1619 widerfährt dem Markt Zettwing viel Not, Leid und Elend. Söldner des Generals Heinrich von Dampierre überfallen den Markt Zettwing, plündern die Kirche und stecken die Häuser

domy farnosti. Obyvatelé se stávají bezdomovci a prchají do okolních lesů. Domy jsou zpustošené a v troskách.

6. 2. 1620 Listinou ze dne 6. 2. 1620 převádí císař Ferdinand II. panství Rožmberk a Nové Hrady na vojevůdce Karla Bonaventuru Buquoye. Cetviny (Zettwing) od nynějška patří k panství hrabat z Buquoye.

21. 6. 1621 V Praze jsou popraveni vůdci českého povstání.

„Horlivý protestant“ Petr ze Švamberka přichází o rožmberské panství; je zkonfiskováno ve prospěch královské komory.

Další osud Petra ze Švamberka není znám. Údajně uprchl do Německa, podle jiných zpráv zemřel.

Obyvatelstvo nazývá odchod pána ze Švamberka a dalších „honem na pány“.

Ještě v dnešní době o tom lidé stále mluví a lámou si hlavu nad jeho náhlým zmizením.

1623 Na popud hraběnky Marie Magdaleny z Buquoye začíná protireformace také v Cetvinách (Zettwing).

Za podpory Petra Voka z Rožmberka a jeho nástupce Jana ze Švamberka se také v Cetvinách (Zettwing) objevuje mnoho stoupenců protestantismu. Nyní jsou nuceni vrátit se ke katolické víře.

Ve čtvrtek po sv. Jiří v roce 1623 dostává hamr Karpfenhammer povolení vyrábět

des Pfarrortes in Brand. Die Bevölkerung wird obdachlos, flüchtet in die nahen Wälder. Die Häuser veröden und werden zu Ruinen.

6. 2. 1620 Kaiser Ferdinand II. überträgt mit Urkunde vom 6. 2. 1620 dem Feldherrn Karl Bonaventura Buquoy die Herrschaft Rosenberg und Grätzen. Zettwing gehört von nun an zum Herrschaftsbereich der Grafen von Buquoy.

21. 6. 1621 In Prag werden die Anführer des böhmischen Aufstandes hingerichtet.

Peter von Schwamberg (richtig Schwanberg – Anm.d.Ü.), „der glaubenseifrige Protestant“ verliert seine Herrschaft Rosenberg; sie wird zu Gunsten der königlichen Kammer eingezogen.

Das fernere Schicksal Peters von Schwamberg (richtig Schwanberg – Anm.d.Ü.) ist nicht bekannt. Er soll nach Deutschland geflohen, anderen Berichten zufolge verstorben sein.

Die Bevölkerung nennt das Abtreten des Herrn von Schwamberg (richtig Schwanberg – Anm.d.Ü.) und anderer „die Herrenjagd“.

Noch in unseren Tagen wurde davon gesprochen und über seinen plötzlichen Abgang gerätselt.

1623 Auf Veranlassung der Gräfin Maria Magdalena Buquoy beginnt auch in Zettwing die Gegenreformation.

Begünstigt durch die Herren Peter Wok von Rosenberg und dem ihm folgenden J. v. Schwamberg (richtig Schwanberg – Anm.d.Ü.) gibt es auch in Zettwing viele Anhänger des Protestantismus. Sie werden nun genötigt, zum Katholizismus zurückzukehren.

Donnerstag nach Georgi 1623 erhält der Karpfenhammer die Erlaubnis, Sensen

kosy.

Staré dokumenty zmiňují „kosárnu u Zöttwingu“:

Hamry Karpfenhammer, Prucknerhammer, Breitenhammer, Rößlhammer atd.

1623 Dne 24. března je v městysi Cetviny (Zettwing) zakázána nezákonně zřízená solnice. (Waldheimat 1933, s. 48)

1624 Objevuje se „horká nemoc“, mor. Lidé, vyčerpaní hladem a strádáním, jsou nyní také postiženi morem.

1625-1667 V této době mají obyvatelé Cetvin (Zettwing) neustále překážky kvůli potahům pro dopravě soli.

Povozníci v Cetvinách (Zettwing) pravděpodobně jezdili pro sůl do Leopoldschlagu a pak ji převáželi dál.

Již v době starých Římanů, tedy před 2000 lety, vedla přes území obce Leopoldschlag solná cesta do Čech.

1626 V době selských nepokojů stojí obyvatelé Cetvin (Zettwing) na straně svého buquoyského panství s ujištěním o své věrnosti a oddanosti.

1627 Následující hospodáři v Cetvinách (Zettwing) prohlašují, že se chtějí stát katolíky:

primátor Martin Wierdl s manželkou, Jörg Fleischanderl a Martin Klaubenkleh s manželkami.

Šest týdnů na rozmyšlenou si vyžádají: Melchior Führimsinn a jeho žena, Paul Krakowizer, Matth. Peinlieg je katolík, jeho luteránská žena chce emigrovat.

Odstěhovat se chtějí: Michel Pliehml, Barth. Riedl, Wolf Janko se ženou, Mich. Gastl,

herzustellen.

In alten Urkunden werden die „Sensengewerke bei Zöttwing“ erwähnt:

Karpfenhammer, Prucknerhammer, Breitenhammer, Rößlhammer usw.

1623 Am 24. März wird dem Markt Zettwing die widerrechtlich angelegte Salzniederlage verboten. (Waldheimat 1933, S. 48)

1624 Eine „hitzige Krankheit“, die Pest wird eingeschleppt. Die von Hunger und Not erschöpften Menschen ereilt nun auch noch die Pest.

1625-1667 Die Zettwinger haben in dieser Zeit fortwährende Anstöße wegen des Salzfuhrwerks.

Wahrscheinlich haben die Zettwinger Fuhrleute das Salz in Leopoldschlag abgeholt und dann weiterbefördert.

Schon zur Römerzeit also vor 2000 Jahren führte über das Leopoldschläger Gemeindegebiet ein Salzweg nach Böhmen.

1626 Zur Zeit der Bauernunruhen halten die Zettwinger zu ihrer Herrschaft Buquoy und versichern sie ihrer Treue und Anhänglichkeit.

1627 Folgende Hausgesessene von Zettwing erklären katholisch werden zu wollen:

der Primator Martin Wierdl samt Weib, Jörg Fleischanderl und Martin Klaubenkleh samt Weibern.

Sechs Wochen Bedenkzeit verlangen: Melchior Führimsinn samt Weib, Paul Krakowizer, Matth. Peinlieg ist katholisch, sein luther. Weib will auswandern.

Wegziehen wollen: Michel Pliehml, Barth. Riedl, Wolf Janko samt Weib, Mich. Gastl,

Veit Gubitzer, Elias Dirrigl se ženou, Thomas Watzlinger, Bened Albinus, Michael Sohm, Michael Micopeich, Stephan Steinkellner, Fz. Aichinger se ženou, Christoph Schwendenspan, Jakob Jucker, Waldhauser Schmied s manželkou, Veit Janko, Haw. Prenner, Hans Vätterl se ženou a Wert Prösslmacher.

Z této doby pochází rčení „Ještě z něj uděláme katolíka!“, které se v naší vlasti hojně používalo.

1628 Kněz 1. ledna 1628 oznámil, že ve farnosti Cetviny (Zettwing) se neobrátí ani jeden člověk.

Naproti tomu 18. června 1628 oznámil, že všichni protestanti v Cetvinách (Zettwing) konvertovali.

1630 Obyvatelé Cetvin (Zettwing) se v petici zmiňují o své velké hmotné nouzi a o stále vyhořelém kostele.

1633 Hraběnka Magdalena z Buquoye osvobozuje poddané panství Rožmberk a Nové Hrady od poddanství.

1640 Přibližně v této době se platí faráři následující poplatky:

za křest dítěte: 3 krejcarý,

za pokřtění dítěte po Velikonocích: 7 krejcarů,

za požehnání (Einsegnung) ženě v šestinedělí: 1 krejcar 2 feniky,

za poslední pomazání: 3 krejcarý,

za svatební obřad: 7 krejcarů,

za pohřeb dospělé osoby: 21 krejcarů,

za pohřeb dítěte: 4 krejcarý,

Veit Gubitzer, Elias Dirrigl samt Weib, Thomas Watzlinger, Bened Albinus, Michael Sohm, Michael Micopeich, Stephan Steinkellner, Fz. Aichinger samt Weib, Christoph Schwendenspan, Jakob Jucker, Waldhauser Schmied samt Weib, Veit Janko, Haw. Prenner, Hans Vätterl samt Weib und Wert Prösslmacher.

Aus dieser Zeit stammt das in unserer Heimat früher viel gebrauchte Sprichwort: „den werden wir schon noch katholisch machen!“

1628 Am 1. Jänner 1628 berichtet der Pfarrer, es habe sich im Zettwinger Pfarrsprengel keine einzige Person bekehrt.

Am 18. 6. 1628 meldet er dagegen, dass sich alle bisher protestantischen Zettwinger bekehrt hätten.

1630 In einer Bittschrift erwähnen die Zettwinger ihre große materielle Not und die noch ausgebrannte Kirche.

1633 Gräfin Magdalena von Buquoy befreit die Untertanen der Herrschaft Rosenberg und Gratzen von der Leibeigenschaft.

1640 Um diese Zeit sind an den Pfarrherrn folgende Stolgebühren zu entrichten:

für eine Kindstaufe: 3 Kreuzer,

für eine Kindstaufe nach Ostern: 7 Kreuzer,

für die Einsegnung einer Wöchnerin: 1 Kreuzer 2 Pfennig,

für einen Versehgang 3 Kreuzer,

für eine Trauung: 7 Kreuzer,

fürs Begräbnis einer erwachsenen Person: 21 Kreuzer,

für ein Kinderbegräbnis: 4 Kreuzer,

od sluhy nebo služby: 7 krejcarů.

V roce 1640 musela obec Mikulov (Böhmdorf) odvádět faráři v Cetvinách (Zettwing) následující desátek:

6 měřic, 2 čtvrtky žita a stejné množství ovsa; za každou krávu jeden krejcar z peněz za sýr; o Vánocích jakýkoliv „poplatek za vykuřování kadidlem“; o všech svátcích 3 německé feniky obětních peněz; na sv. Havla každý dům svazek („Reißn“) Inu; o Velikonocích každý dům 3 vejce.

Během třicetileté války měly Cetviny (Zettwing) v obci vězněného nedobrovolného hosta: kněze Hessela z Hradiště na Moravě (**Daniel Hesselius z Cetrinberka**, německy von Czetwinberg/Zettwingsberg, žil podle Wikipedie asi od roku 1600 do roku 1661, kdy v Litoměřicích zemřel, a byl zde posledním kanovníkem před založením nové litoměřické diecéze v roce 1655, jejímž sedmým biskupem byl Ferdinand Kindermann, velký školský reformátor, který z Kaplice udělal od roku 1771 na nějaký čas centrum středoevropské školské reformy, pozn. B.R.).

Kvůli politickým a náboženským nepokojům, které v té době panovaly, musel odtud (z Moravy) uprchnout, byl zajat vojáky a uvězněn v Cetvinách (Zettwing).

Po vítězství 6. 11. 1620 (bitva u Rakovníka, pozn. B.R.) byl znovu uveden do kněžského stavu a později byl mimo jiné kanovníkem u Všech svatých v Praze.

Císař a král Ferdinand II. ho 20.10.1636 povýšil do českého vladyckého stavu.

Na památku jeho věznění v Cetvinách (Zettwing) bylo jeho jméno Hesselius změněno na „Zettwinger“ s predikátem „von

von einem Knecht oder einer Dirn: 7 Kreuzer.

Das Dorf Böhmdorf hat im Jahre 1640 an den Zettwinger Pfarrer folgenden Zehent zu leisten:

6 Metzen, 2 Viertel Korn und ebensoviel Hafer; von jeder Kuh ein Kreuzer Käsegeld; zu Weihnachten ein beliebiges „Rauchgeld“; an allen heiligen Festen 3 deutsche Pfennige Opfergeld; zu Galli jedes Haus einen "Reißn" Flachs; zu Ostern jedes Haus 3 Stück Eier.

Während des 30jährigen Krieges beherbergt Zettwing in seinen Mauern einen unfreiwilligen Gast: den Priester Hessel aus Hradiště in Mähren (**Daniel Hesselius z Cetrinberka**, deutsch: von Czetwinberg/Zettwingsberg, lebte laut Wikipedia etwa von 1600 bis 1661, als er in Leitmeritz starb und letzter dortiger Domherr vor Gründung der neuen Diözese Leitmeritz im Jahre 1655 war, deren 7. Bischof Ferdinand Kindermann wurde, der große Schulrefomer, welcher ab 1771 für einige Zeit Kaplitz zum Zentrum der mitteleuropäischen Schulreform machte, Anm. B.R.).

Er musste von dort (aus Mähren) wegen der damals herrschenden politischen und religiösen Wirren fliehen, wurde von Soldaten gefangen genommen und in Zettwing eingekerkert.

Nach dem Sieg am 6.11.1620 (Schlacht bei Rakovník, Anm.B.R.) wurde er wieder als Priester eingesetzt und war später u. a. auch Domherr bei Allerheiligen in Prag.

Vom Kaiser und König Ferdinand II. wurde er am 20.10.1636 in den böhmischen Wladikenstand erhoben.

Zum Andenken an seine Haft in Zettwing wurde sein Name Hesselius in „Zettwinger“ mit dem Prädikat "von Zettwingsberg"

Zettwingsberg“. Tak se stalo, že vysoce postavená kněžská osobnost nesla jméno naší staré farní obce.

(protože Daniel Hesselius byl jako kněz bezdětný, titul "Zettwinger/Četvinger z Četvinbergu) údajně přešel na jeho vlastní žádost na Simona Ignáce/Šimona Ignáce/Šimona Hastelia, snad jeho mladšího bratra, který mohl žít v letech 1608-1676 a který se objevuje i v souvislosti s obrazem Karla Škréty, který žil v letech 1610-1674 a je považován za nejvýznamnějšího českého barokního malíře, studoval mj. u Tiziana a před svou konverzí ke katolicismu byl protestantem, pod jménem Šimon Hynek Hesselius Czetwinger von Czetwineberg, pozn. B.R.).

1648 V tomto roce končí třicetiletá válka uzavřením tzv. vestfálského míru v Osnabrücku a Münsteru.

Tato válka zasadila naší zemi těžké rány, z nichž se obyvatelstvo vzpamatovávalo jen pomalu a postupně.

Následovaly klidnější časy. Po venkově se však potulovalo dost chátřů, „vychrtlí, vyřazení a zranění vojáci“ žebrali a nezřídka představovali na ulicích a silnicích nebezpečí (Waldheimat 1925, s. 153).

6.9.1650 Probíhají konzultace kvůli záměru splavovat klády na řece Malší panstvími.

1661 Dne 27.9.1661 je 6 vozků z Cetvin (Zettwing) zadrženo Budějovickými na špatných cestách u Červeného mlýna nedaleko Svinů a mají následovat Budějovické.

Přesto se osvobodí a s podporou okolních

verändert. So kam es, dass eine hochgestellte Priesterpersönlichkeit den Namen unseres alten Pfarrdorfes getragen hat.

(da Daniel Hesselius als Priester kinderlos war, ging der Titel „Zettwinger/Četvinger z Četvinbergu) angeblich auf eigenen Wunsch an Simon Ignaz/Šimon Ignác/Šimon Hastelius über, möglicherweise sein jüngerer Bruder, der von 1608-1676 gelebt haben dürfte, dieser taucht auch im Zusammenhang mit einem Bild von Karel Škréta, der von 1610-1674 lebte, als wichtigster böhmischer Barockmaler gilt, u.a. bei Tizian lernte und vor seiner Konversion zum Katholizismus Protestant war, als Šimon Hynek Hesselius Czetwinger von Czetwineberg auf, Anm. B.R.).

1648 Dieses Jahr bringt das Ende des 30-jährigen Krieges durch den sog. Westfälischen Frieden von Osnabrück und Münster.

Dieser Krieg hatte in seinem Verlauf unserer Heimat schwere Wunden geschlagen, von der sich die Bevölkerung nur langsam und allmählich erholen konnte.

Es folgten wieder ruhigere Zeiten. Doch streifte genug Gesindel durchs Land, „knape, abgedankte und blessierte Soldaten“ bettelten sich durch und machten nicht selten die Straßen und Wege unsicher (Waldheimat 1925, S. 153).

6.9.1650 Beratungen finden statt, wegen des beabsichtigten Scheitholzschwemmens auf der Maltsch durch die Grundherrschaften.

1661 Am 27.9.1661 werden 6 Fuhrleute von Zettwing von den Budweisern auf unrecchten Wegen bei der roten Mühle unweit von Schweinitz aufgegriffen und sollen den Budweisern folgen.

Sie befreien sich aber und überfallen, von

sedláků přepadnou Budějovické u Borovan, ale poté jsou v Táboře zatčeni a propuštění až v prosinci 1667.

1666 Pivovarníci z Cetvin (Zettwing) žádají vrchnost o snížení posudného (poplatku za sudy – pozn. překl.) kvůli velké chudobě, která v té době panovala.

1669 Obec Mikulov (Böhmdorf) patří k rychtě Lhota (Neustift) a má tyto obyvatele:

Urban Punz, Weiß, Veit Lobenschuß, Georg Grünberger, Martin Punz, Hans Grünberger, Tobias Muschy, Christoph Plonauer, Melchior Wißmair, Michl Hablik, Görg Raunebfisch, Thomas Kastl, Veit Grünberger, Adam Kastl, Matthias Reichensdörfer, Paul Haslinger, Paul Nä(ö)dler, Hasslinger, Matthias Neuhauser, Melchior Huetter, Zacharias Janko, Lorenz Glaser, Gregor Glaser, Matthias Buschreiter.

1679-1681 V říjnu 1679 se ve farnosti Cetviny (Zettwing) i celé oblasti až po Kaplice rozšířil mor.

Všechna přijatá protiopatření a bezpečnostní nařízení zůstávají neúspěšná. Doprava mezi sousedními vesnicemi je zastavena a konají se prosebná procesí. V jednotlivých osadách jsou zřízeny dočasné nemocnice.

Je třeba vyhudovat nové hřbitovy pro ty, které „horká nemoc“ odnesla. V únoru 1681 je nebezpečí zažehnáno. (Pamětní kniha obce Mikulov/Böhmdorf)

1680 V prosinci 1680 je na večerní obloze vidět nádherná kometa.

1681 Hrabě Jiří z Buquoye potvrzuje

den benachbarten Bauern unterstützt, die Budweiser bei Forbes (Borovany), doch werden sie daraufhin in Tabor verhaftet und erst im Dezember 1667 freigelassen.

1666 Zettwinger Bierbrauer bitten die Herrschaft um die Herabsetzung des Fassgeldes wegen der damals herrschenden großen Armut.

1669 Die Ortschaft Böhmdorf gehört zum Gericht Neustift (Lhota) und hat folgende Ansässige:

Urban Punz, Weiß, Veit Lobenschuß, Georg Grünberger, Martin Punz, Hans Grünberger, Tobias Muschy, Christoph Plonauer, Melchior Wißmair, Michl Hablik, Görg Raunebfisch, Thomas Kastl, Veit Grünberger, Adam Kastl, Matthias Reichensdörfer, Paul Haslinger, Paul Nä(ö)dler, Hasslinger, Matthias Neuhauser, Melchior Huetter, Zacharias Janko, Lorenz Glaser, Gregor Glaser, Matthias Buschreiter.

1679-1681 Im Oktober 1679 wird der Pfarrsprengel Zettwing von der Pest verseucht und darüber hinaus die Gegend bis gegen Kaplitz.

Alle getroffenen Gegenmaßnahmen und Sicherheitsvorkehrungen bleiben erfolglos. Der Verkehr zwischen den einzelnen Orten wird eingestellt, Bittprozessionen werden abgehalten. In den einzelnen Orten werden behelfsmäßige Spitäler eingerichtet.

Auch Friedhöfe müssen für die an der „hitzigen Krankheit“ Hingerafften neu angelegt werden. Im Feber 1681 ist die Gefahr vorbei. (Gemeindegedenkbuch Böhmdorf)

1680 Im Dezember 1680 ist am Abendhimmel ein prächtiger Komet zu sehen.

1681 Graf Georg von Buquoy bestätigt den

privilegia udělená dříve obyvatelům Cetvin (Zettwing).

1683 V bitvě proti Turkům se konají modlitby za vítězství křesťanských zbraní.

1685 V tomto roce dochází k dohodě mezi panstvími Reichenau am Freiwald (Groß-Pertholz) Freistadt a Nové Hrady (Gratzen):

Tři městyse Cetviny (Zettwing), Leopoldschlag a Windhaag jsou povinny udržovat řeku (Malši nebo Granitzbach) ve sjízdném stavu.

Pokud by došlo k poškození některého z hamrů nebo mlýnů na Malši nebo by vznikla škoda na některém z přilehlých pozemků, měla být újma nahrazena.

1686 Zahájení vedení matrik pro farnost Cetviny (Zettwing).

1713-1714 Zavlečení dobytčího moru.

1740 Zmínka o poutní kapli zasvěcené patronu proti moru sv. Šebestiánovi na cestě z Cetvin (Zettwing) do Windhaagu.

1741-1763 V lesích kolem Cetvin (Zettwing) se opět objevují vlci. Ohrožují lidi a domácí zvířata.

1745 Malíř Matthias Widmann přemaloval hlavní oltář farního kostela.

1749 Cetviny (Zettwing) mají kapli na počest Čtrnácti svatých pomocníků v nouzi již od počátků svého farního kostela. Nachází se na jižní straně a je připojena ke kostelu.

V kostelním účtu z roku 1749 je ve výdajové položce uvedeno: „Knězi za vysvěcení kaple 14 svatých pomocníků v nouzi podle kvitance 20 guldenů“.

Zettwingern die bisher gewährten Privilegien.

1683 Im Kampf gegen die Türken wird um den Sieg der christlichen Waffen gebetet.

1685 In diesem Jahr einigen sich die Herrschaften Reichenau am Freiwald (Groß-Pertholz) Freistadt und Gratzen:

Die drei Märkte Zettwing, Leopoldschlag und Windhaag werden verpflichtet, den Fluss (Maltsch oder Granitzbach) in flößbarem Zustand zu erhalten.

Wurde einem der an der Maltsch gelegenen Hämmer oder einer der Mühlen ein Schaden zugefügt, oder angrenzender Grund und Boden beschädigt, so sei der Schaden zu ersetzen.

1686 Beginn der Matrikenführung für die Pfarre Zettwing.

1713-1714 Viehpest (Viehseuche) wird eingeschleppt.

1740 Wallfahrtskapelle zum Pestheiligen St. Sebastian auf dem Weg von Zettwing nach Windhaag wird erwähnt.

1741-1763 In den Wäldern der Umgebung von Zettwing treten wieder Wölfe auf. Sie gefährden Menschen und Haustiere.

1745 Der Hochaltar der Pfarrkirche wird vom Maler Matthias Widmann neu gefasst.

1749 Zettwing hat seit den ersten Anfängen seiner Pfarrkirche eine Kapelle zu Ehren der Vierzehn Nothelfer. Sie befindet sich an der Südseite und ist an die Kirche angebaut.

In der Kirchenrechnung 1749 lautet ein Ausgabenposten: „Dem Herrn Pfarrer zur Beihilf wegen Einweihung der 14 Nothelfer-Kapelle laut Quittung 20 Gulden“.

V kostelním účtu z roku 1754 je jako další výdaj zapsáno: „Zaplaceno panu faráři 16. března 1754 za vystavený odpustkový list na kapli 14 svatých pomocníků v nouzi: 5 guldenů!“

Kaple ke cti Čtrnácti svatých pomocníků v nouzi shořela při velkém požáru v roce 1795.

Dřevěná vyřezávaná poprsí těchto 14 světců si lidé odnášeli a uchovávali ve svých domech (dům čp. 58 a v usedlosti v Janově Vsi čp. 8).

1760-1765 Za hraběte Jana Buquoye je založena obec Janova Ves. Nové založení nese jeho jméno.

Prvními osadníky jsou: Philipp Pawelik, Philipp Hoffko, Jakob Weilguny, Franz Hoyer, Lorenz Grill, Martin Ochsl, Richard Guschlbauer, Franz Kaindl, Jakob Wurzinger, Melchior Neuhauser, Franz Friedl.

1770 První brambory jsou pěstovány „pokusně“.

1771-1772 Je velký nedostatek chleba.

1771 Na příkaz císařovny Marie Terezie je v Čechách provedena evidence duší (sčítání lidu) a očíslování všech domů (kromě kostelů).

1772 V Cetvinách (Zettwing) je postaven morový sloup.

1774-1779 Ze školních záznamů z let 1774-1779 vyplývá, že školu v Cetvinách (Zettwing) navštěvuje 34 žáků, 18 chlapců a 16 dívek, pod vedením učitele Johanna Goga (Gogean).

1779 Farář Steinkellner z Cetvin (Zettwing)

In der Kirchenrechnung von 1754 ist als weitere Ausgabe festgehalten: „Dem Herrn Pfarrer 16. Martii 1754 für den gelösten Ablassbrief auf die 14 Nothelfer-Kapelle bezahlt 5 Gulden!“

Die Kapelle zu Ehren der Vierzehn Nothelfer ist bei der großen Feuersbrunst 1795 eingeäschert worden.

Die von Holz geschnitzten Brustfiguren dieser 14 Heiligen wurden von den Leuten weggetragen und in ihren Häusern verwahrt (Haus-Nr. 58 und im Johannesdorfer Anwesen Nr. 8).

1760-1765 Unter dem Grafen Johann Buquoy entsteht die Ortschaft Johannesdorf. Die neue Gründung wird nach ihm benannt.

Die ersten Siedler sind: Philipp Pawelik, Philipp Hoffko, Jakob Weilguny, Franz Hoyer, Lorenz Grill, Martin Ochsl, Richard Guschlbauer, Franz Kaindl, Jakob Wurzinger, Melchior Neuhauser, Franz Friedl.

1770 „Versuchsweise“ werden die ersten Kartoffel angebaut.

1771-1772 Großer Mangel an Brot besteht.

1771 Auf Anordnung der Kaiserin Maria Theresia wird in Böhmen die Seelenkonskription (Volkszählung) und Nummerierung aller Häuser (außer Kirchen) vorgenommen.

1772 In Zettwing wird eine Pestsäule errichtet.

1774-1779 Aus den vorhandenen Schulausweisen der Jahre 1774-1779 ist zu ersehen, dass unter dem Schulmeister Johann Gogo (Gogean) 34 Schüler und zwar 18 Knaben und 16 Mädchen die Zettwinger Schule besuchen.

1779 Pfarrer Steinkellner von Zettwing

slouží první mši svatou v nově postaveném farním kostele v Buchers (dnes Pohorí na Šumavě – pozn. překl.)

1783 Zuří strašlivý uragán a způsobuje velké škody.

1784-1785 Jsou to léta velké nouze. Listy se přimíchávají do chleba. Cena za 1 strych žita se zvýšila na 30 guldenů stříbrných peněz.

1784 Královský okresní úřad v Českých Budějovicích zveřejňuje dvorský dekret císaře Josefa II. z 23.8.1784. Mimo jiné se v něm píše o pohřbívání mrtvých:

„Za 4. .. je zde nyní přikázáno, aby všechny mrtvoly byly zašívány do plátěného pytle bez jakéhokoli oděvu, pak uloženy do truhly pro mrtvé a v této přineseny na hřbitov“. (srov. Waldheimat 1930, str. 166)

1785 Dne 12. května zřizuje pan Friedrich Wagner z pozdějšího Oserova mlýna (Osermühle) v Cetvinách (Zettwing) novou kovárnu kos u Mostek (Pernlesdorfu) nedaleko Kaplice.

V tomto roce je založena budějovická diecéze. Prvním biskupem je Johann Prokop hrabě Schafgotsche, baron z Kyriastu a Greiffensteinu. 11. listopadu je vysvěcen pražským arcibiskupem.

1786 Začíná josefínské mapování a daňová regulace.

1787 Obec Mikulov (Böhmdorf) má tyto obyvatele: Dům č. 1 Balthasar Wagner, dům č. 2 Lorenz Glaser, dům č. 3 Franz Schinagl, dům č. 8 Michl Janko, dům č. 9 Franz Prommer, dům č. 13 Anton Weilguny, dům č. 14 Matthias Neuhauser, dům č. 22 Johannes Glaser (tato usedlost je v rodině Glaserů nepřetržitě od roku 1669 až do vyhnání, tj. přes 9 generací), dům č. 24

feiert das erste hl. Messopfer in der neuerbauten Pfarrkirche in Buchers.

1783 Ein furchtbarer Orkan wütet und richtet große Schäden an.

1784-1785 Es sind große Notjahre. Laubblätter werden unter das Brot gemischt. Der Preis für 1 Strich Korn ist auf 30 Gulden Silbergeld gestiegen.

1784 kgl. Kreisamt Budweis bringt das Hof-Decret des Kaisers Josef II. vom 23.8.1784 zur Kenntnis. Darin ist unter anderem folgendes über die Totenbestattung enthalten:

„4tens ... so werde hier gegenwärtig geboten, dass alle Leichen in einen leineren Sack ganz bloß ohne Kleidungsstücke eingenähet, sodann in die Todtentruhen gelegt, und in solcher auf den Gottesacker gebracht werden sollen.“ (vgl. Waldheimat 1930, S. 166)

1785 Am 12. Mai errichtet Herr Friedrich Wagner von der nachmaligen Osermühle in Zettwing eine neue Sensenschmiede nahe Pernlesdorf bei Kaplitz.

In diesem Jahr wird das Bistum Budweis errichtet. Der 1. Bischof ist Johann Prokop Graf Schafgotsche, Baron von Kyriast und Greiffenstein. Er wird am 11. November vom Prager Erzbischof konsekriert.

1786 Die josefinische Vermessung und die Steuerregulierung beginnt.

1787 Die Ortschaft Böhmdorf hat folgende Ansässige: Haus Nr. 1 Balthasar Wagner, Haus Nr. 2 Lorenz Glaser, Haus Nr. 3 Franz Schinagl, Haus Nr. 8 Michl Janko, Haus Nr. 9 Franz Prommer, Haus Nr. 13 Anton Weilguny, Haus Nr. 14 Matthias Neuhauser, Haus Nr. 22 Johannes Glaser (dieses Anwesen ist seit 1669 bis zur Vertreibung ununterbrochen im Besitz der Familie Glaser; also über 9 Generationen),

Andreas Grünberger, dům č. 25 Alberth Prommer, dům č. 27 Gregor Hablik, dům č. 28 Franz Grünberger, dům č. 29 Jakob Kastl, dům č. 31 Adam Glaser.

1792 Řeka Maše se rozvodnila a ohrožuje majetek nacházející se v její blízkosti. V tomto roce je postaven nový hřbitov, který je slavnostně otevřen až v roce 1833.

1795 Dne 9. června jsou domy městyse a kostel zničeny požárem z nedbalosti. Stará obyvatelka domu čp. 74 (Lecherhaus) má nemocnou kozu a chce vykourit stáj. Na slámu ve stáji spadne žhavý uhlík a za několik okamžiků je celý objekt v plamenech.

Na památku tohoto velkého neštěstí, které přináší obyvatelům mnoho útrap, se později toho dne rozezní kostelní zvony.

1795/96 V zimě létají včely. V lednu 1796 není žádný mráz.

1798 Královský okresní úřad informuje městys, že v Kaplici byla zřízena lékárna.

1805/06 „Francouzská válka“ přináší mnoho útrap, zmatků a strádání. Po podepsání mírové smlouvy v Prešpurku (dnešní Bratislava – pozn. překl.) 26. prosince 1805 se vojska začínají vracet zpět. Napoleonova vojska a vojska spojeneckých Bavor a Württemberska vstupují do země z Dolních Rakous a Moravy.

Vesnice podél silnic v naší vlasti velmi trpí. Nejzrozsáhlejší kvartýrování proběhlo 9. a 10. ledna 1806 a procházející vojáci připravili obyvatele o potraviny, peníze, oves, seno a slámu. Museli pro ně vykonávat služby související s přepřaháním.

Haus Nr. 24 Andreas Grünberger, Haus Nr. 25 Alberth Prommer, Haus Nr. 27 Gregor Hablik, Haus Nr. 28 Franz Grünberger, Haus Nr. 29 Jakob Kastl, Haus Nr. 31 Adam Glaser.

1792 Die Maltsh führt Hochwasser und gefährdet die in Flussnähe gelegenen Anwesen. In diesem Jahr wird der neue Friedhof errichtet; seine Einweihung erfolgt erst im Jahre 1833.

1795 Am 9. Juni werden durch eine Unvorsichtigkeit die Häuser des Marktes und die Kirche ein Raub der Flammen. Eine alte Bewohnerin von Haus Nr. 74 (Lecherhaus) hat eine kranke Ziege und will den Stall räuchern. Dabei fällt Glut auf das Stroh im Stall und in wenigen Augenblicken steht das Anwesen in Flammen.

Zum Gedenken an diesen großen Unglückstag, der viel Not für die Bewohner bringt, werden später an diesem Tag die Kirchenglocken geläutet.

1795/96 Im Winter fliegen die Bienen. Im Jänner 1796 gibt es keinen Frost.

1798 Der Markt wird durch das kgl. Kreisamt verständigt, dass in Kaplitz eine Apotheke errichtet wurde.

1805/06 Viel Unheil, Verwirrung und Not bringt der „Franzosenkrieg“. Nach dem am 26. 12. 1805 in Preßburg erfolgten Friedensschluss beginnt der Rückmarsch der Truppen. Von allen Seiten rücken die Mannschaften Napoleons und der verbündeten Bayern und Württemberger aus Niederösterreich und Mähren ein.

Die an den Straßen gelegenen Orte unserer Heimat haben viel zu leiden. Die stärksten Einquartierungen fallen auf den 9. und 10. Jänner 1806. Die durchziehenden Soldaten entziehen den Bewohnern die Nahrungsmittel, Geld, Hafer, Heu und Stroh. Vorspanndienste müssen geleistet

Vojáci také kradou plátno, oblečení, zejména obuv, a berou s sebou maso i živá prasata, ovce a husy. Dochází k velkému zdražování. (Pamětní kniha obce Mikulov/Böhmdorf)

Někteří vojáci zůstávají. V Cetvinách (Zettwing) na příklad francouzský voják Poirot.

1809 Ve válce mezi Rakouskem a Francií nařizuje generalissimus arcivévoda Karel zformovat v Budějovicích prapor pro jím vytvořenou domobranu (Landwehr). Již v polovině srpna se v Malontech (Meinetschlag) konají první cvičení pro muže domobranu (Landwehr).

4. a 5. četa kaplické roty je 1.3.1809 povolána do válečného stavu.

Dne 11. 3. 1809 vykonává ředitel panství Wittingau Anton Sturany na shromaždišti v Nových Hradech odvod mužů domobranu.

Poté jsou odveleni do Bavorska. Mnoho mužů domobranu utíká mimo jiné z Cetvin (Zettwing) a Mikulova (Böhmdorf), vracejí se do svých domovů a potulují se po lesích. Jiní odjíždějí pryč (např. do oblasti Nýrska/Neuern).

V červenci 1809 dostávají další muži domobranu uniformy a výzbroj a jsou odvedeni. Bojují u Ebelsbergu, Aspernu, Raabu a Wagramu.

Po uzavření míru byl prapor 23. prosince rozpuštěn a příslušníci domobranu se vrátili do svých domovských obcí.

Dne 18. června 1813 byli muži z domobranu opět povoláni.

werden.

Die Soldaten entführen außerdem Leinwand, Kleidungsstücke, besonders Schuhwerk, nehmen Fleisch, aber auch lebende Schweine, Schafe und Gänse mit. Es tritt eine große Teuerung ein. (Gemeindegedenkbuch von Böhmdorf)

Vereinzelt bleiben Soldaten zurück. In Zettwing verbleibt ein französischer Soldat namens Poirot.

1809 Im Krieg Österreich gegen Frankreich ordnet Generalissimus Erzherzog Karl für die von ihm geschaffene Landwehr die Aufstellung eines Bataillons im Budweiser Kreis an. Bereits Mitte August finden die ersten Übungen für die Landwehrmänner in Meinetschlag statt.

Der 4. und 5. Zug der Kaplitzer Kompanie wird am 1.3.1809 auf Kriegsfuß gesetzt.

Am 11.3.1809 wird eine Musterung der Landwehrmänner am Sammelort Gratzen durch den Herrschaftsdirektor von Wittingau, Anton Sturany vorgenommen.

Sodann erfolgt die Abkommandierung nach Bayern. Dabei entweichen viele Landwehrmänner u. a. aus Zettwing und Böhmdorf; sie kehren in ihre Wohnorte zurück und treiben sich in den Wäldern herum. Andere ziehen in die Fremde (u. a. in die Gegend von Neuern).

Im Juli 1809 werden weitere Landwehrmänner uniformiert, bewaffnet und eingezogen. Sie kämpfen bei Ebelsberg, Aspern, bei Raab und Wagram.

Am 23. Dezember nach dem Friedensschlusse wird das Bataillon aufgelöst und die Landwehrmänner kehren in ihre Heimatorte zurück.

Am 18. 6. 1813 werden die Landwehrmänner nochmals eingezogen.

Zúčastnili se bitev u Lipska 16., 18. a 19. října 1813. (Pamětní kniha obce Böhmdorf)

1810 Dne 6. června se obyvatelstvo účastní uvítání císaře Františka v Kaplici.

1815 Z dopisu ze dne 1. 9. 1815 z okresu Nýrsko (Neuern) vyplývá, že se tam zdržují osoby bez domovské příslušnosti. V seznamu ředitele úřadu Bystřice nad Úhlavou (Bistritz an der Angel) jsou uvedeni:

Franz Ufferer, 27 let, z Cetvin (Zettwing), výborný dělník, Joseph Reichenstorfer, 24 let, z Mikulova (Böhmdorf), kovář, Sebastian Baumberger, 29 let, z Lhoty (Neustift), měditepec." (Waldheimat 1930, s. 62)

1816 V důsledku naprosté neúrody dosahuje hladomor takové úrovně, že je možné vyměnit kousek půdy za bochník chleba. Mnoho pozemků v této době mění majitele (např. tzv. Bäckerwiese v Neustiftu/Lhotě).

Mnoho lidí se živí koláči z ovesných vloček a prasečí nebo dobytčí krve.

1822 Dne 30. července se strhne silná bouře; veškerá letní úroda je zničena.

1823 Zima je tak mrazivá, že mlynáři nemohou mlít kvůli nedostatku vody.

1824 Karpfenhammer (později Herrenmühle – panský mlýn) má následující zásoby zboží: 10 000 kos, 20 000 srpů, 2 500 nožů na slámu.

Ze starých obchodních knih vyplývá, že zboží se dodává až do Krakova a Kyjeva.

Sie nehmen am 16., 18. und 19. 10. 1813 an den Kämpfen bei Leipzig teil. (Gemeindegedenkbuch von Böhmdorf)

1810 Am 6. Juni nimmt die Bevölkerung Anteil am Empfang des Kaisers Franz in Kaplitz.

1815 Aus einem Schreiben vom 1. 9. 1815 vom Bezirk Neuern geht hervor, dass sich dort Personen aufhalten, ohne heimatzuständig zu sein. In der Liste des Amtsdirektors von Bistritz an der Angel (Bystřice nad Úhlavou) sind u.a. aufgeführt:

Franz Ufferer, 27 Jahre alt, von Zettwing (Cetviny), vorzügl. Arbeiter, Joseph Reichenstorfer, 24 Jahre alt, von Böhmdorf (Mikulov), Schmied, Sebastian Baumberger, 29 Jahre alt, von Neustift (Lhota), Kupferschmied." (Waldheimat 1930, S. 62)

1816 Durch völlige Missernten erreicht die Hungersnot ein solches Maß, dass man für einen Laib Brot ein mäßig Stück Grund eintauschen kann. Manches Grundstück wechselt zu dieser Zeit den Besitzer (z. B. die sogen. Bäckerwiese in Neustift/Lhota).

Viele Leute ernähren sich von Kuchen, die aus Hafermehl und Schweine- oder Rinderblut zubereitet werden.

1822 Am 30. Juli geht ein starkes Unwetter nieder; sämtliche Sommerfrüchte werden vernichtet.

1823 Im Winter herrscht eine derartige Kälte, dass die Müller wegen Wassermangel nicht mehr mahlen können.

1824 Der Karpfenhammer (später Herrenmühle) hat folgenden Warenvorrat: 10.000 Sensen, 20.000 Sichel, 2.500 Strohmesser.

Aus alten Geschäftsbüchern geht hervor, dass bis in östliche Länder geliefert wird - und zwar bis Krakau und Kiew.

1826 Zakládá se katastr pozemků a nemovitost.

1827 Ve farním lese je postavena farní kaple, která je v roce 1844 rozšířena.

Rozšíření provádí pan Matthias Kastl z Cetvin (Zettwing) č. 36 ("beim Seifensieder"). Krásnou kovanou mříž vyrobil Franz Scherb z Cetvin (Zettwing) č. 5.

1834 Přestavba střecha věže, obílení vnějšího pláště kostela, výstavba márnice a vyrovnání hřbitova.

Za starosty obce Adalberta Pruknera je zakoupeno hasičské auto.

1836 Počet farníků:

Zettwing/Cetviny 819,
Böhmdorf/Mikulov 321,
Johannesdorf/Janova Ves 102,
Unter-Sinnetschlag/Dolní Příbrání 178,
Ober-Sinnetschlag/Horní Příbrání 63,
celkem 1 483
Narození a křty 40
Úmrtí 26
Sňatky 1

Dne 6. srpna navštívil veledůstojný linecký biskup Dr. Gregorius Thomas Ziegler při příležitosti generální vizitace v Leopoldschlagu také farní kostel v Cetvinách (Zettwing) a strávil zde delší dobu v modlitbě.

1840 Od roku 1740 stojí na předměstí (Prägarten) Cetvin (Zettwing) poutní kaple ke cti patrona proti moru svatého Šebestiána, ke které putují procesí z okolí.

V roce 1840 je tato kaple od základu nově vystavěna. Kolem roku 1860 je zcela odstraněna kvůli stavbě domu čp. 59 a s tím souvisejícím přeložením silnice.

1826 Grund und Gebäudekataster wird angelegt.

1827 Im Pfarrwald wird die Pfarrkapelle gebaut; im Jahre 1844 wird sie erweitert.

Die Erweiterung erfolgt durch H. Matthias Kastl in Zettwing Nr. 36 („beim Seifensieder“). Franz Scherb in Zettwing Nr. 5 hat das schöne schmiedeeiserne Gitter angefertigt.

1834 Die Kirchturmkappe wird neu eingedeckt, die Kirche außen geweißt, eine Leichenkammer erbaut und der Kirchhof eingeebnet.

Unter Ortsvorsteher Adalbert Prukner wird eine Feuerspritze beschafft.

1836 Seelenzahl der Pfarrgemeinde:

Zettwing/Cetviny 819,
Böhmdorf/Mikulov 321,
Johannesdorf/Janova Ves 102,
Unter-Sinnetschlag/Dolní Příbrání 178,
Ober-Sinnetschlag/Horní Příbrání 63,
gesamt 1.483
Geburten und Taufen 40
Sterbefälle 26
Trauungen 1

Am 6. August besucht der hochw. Bischof von Linz, Dr. Gregorius Thomas Ziegler gelegentlich einer Generalvisitation in Leopoldschlag auch die Pfarrkirche in Zettwing und verweilt hier längere Zeit im Gebet.

1840 Seit 1740 besteht in Zettwing (im Prägarten) eine Wallfahrtskapelle zu Ehren des Pestheiligen St. Sebastian, zu der Prozessionen aus der Umgebung pilgern.

Im Jahre 1840 wird diese Kapelle von Grund auf neu gebaut. Um 1860 wird sie anlässlich des Neubaus des Hauses Nr. 59 und die damit erfolgte Straßenverlegung gänzlich beseitigt.

Socha svatého Šebestiána je pak umístěna do koruny stromu poblíž usedlosti č. 59.

Později je na kopci severně od Cetvin (Zettwing) postavena kaple ke cti svatého Šebestiána. O údržbu kaple se od nezjištěné doby starají majitelé Herrenmühle – (panského mlýna).

Podle tradice (viz farní kronika s. 46) měli zůstat obyvatelé Herrenmühle (panského mlýna) během epidemie moru ušetřeni jakýchkoli nemocí a infekcí.

1841 V Cetvinách (Zettwing) a Mikulově (Böhmdorf) propukají koncem března pravé neštovice, onemocní 182 lidí.

Dne 8. června napadne velké množství sněhu, které dusí vzcházející žito. Starostou městyse je Franz Steinkellner.

1841 Historik J. G. Sommer popisuje městys Cetviny (Zettwing) v roce 1841 takto: "Obyvatelé se živí obděláváním polí a několika řemesly, která provozuje 37 mistrů a další povolání osoby, 11 tovaryšů a 14 učňů.

Spřádá se hodně lnu a nitě se bělí. Provoz na jarmarcích (2. pondělí po Velikonocích a pondělí před svátkem sv. Martina) se omezuje na 30 stánků a prodejních míst."

1842 Na zahradním pozemku patřícím k faře v Herrengasse je postavena nová školní budova.

Dosavadní školní budova (čp. 49) nevyhovuje svými prostory, je ponurá a nezdravá.

Tato budova je pro téměř 170 dětí školního věku příliš malá, protože stávající místnost pojme pouze 70 dětí. Ředitelem školy je Martin Kinzlinger.

Die Statue des hl. Sebastian stellt man dann beim Anwesen Nr. 59 in eine Baumkrone.

Später erbaut man auf einem nördlich von Zettwing gelegenen Hügel eine Kapelle zu Ehren des hl. Sebastian. Seit unbekanntenen Jahren obliegt die Unterhaltungspflicht der Kapelle den Besitzern der Herrenmühle.

Nach der Überlieferung (vgl. Pfarrchronik Seite 46) sollen die Bewohner von der Herrenmühle während der Pestzeit von jeglicher Krankheit und Ansteckung verschont geblieben sein.

1841 In Zettwing (Cetviny) und Böhmdorf (Mikulov) brechen Ende März die Menschenblattern aus, 182 Personen erkranken.

Am 8. Juni fällt soviel Schnee, dass die Kornsaat niedergedrückt wird. Vorsteher des Marktes ist Franz Steinkellner.

1841 Der Historiker J. G. Sommer beschreibt 1841 den Markt Zettwing wie folgt: „Die Einwohner nähren sich von etwas Feldbau und einigen Gewerben, welche 37 Meister und andere Befugte, 11 Gesellen und 14 Lehrlinge beschäftigen.

Es wird viel Flachs gesponnen und Zwirn gebleicht. Der Verkehr auf den Jahrmärkten (am 2. Montag nach Ostern und Montag vor Martini) beschränkt sich auf 30 Buden und Stände.“

1842 Auf dem zum Pfarrhof gehörenden Gartengrund in der Herrengasse wird ein neues Schulhaus errichtet.

Das bisherige Schulhaus (Nr. 49) ist räumlich unzureichend, finster und ungesund.

Dieser Bau ist für fast 170 schulpflichtige Kinder zu klein, weil der vorhandene Raum nur 70 Kinder fassen kann. Schulleiter ist Martin Kinzlinger.

1844 Dne 25. června ničí úrodu bouřka. Sklízí se pouze zadina (méně kvalitní obilí – pozn. překl.).

1845 Vnitřek farního kostela je vybílen. Ke zkrášení hlavního oltáře farního kostela přispívá mecenáš JUDr. Franz W. Zwettl (rodák z Cetvin/Zettwing).

1847 Ve dnech 28. a 29. června se řeka Malše mohutně rozvodní.

1848 Na jaře roku 1848 vedou majitelé statků č. 30, 14 a 74 "in der Leichtn" (všichni sbratřeni a sešvagřeni) s panskými dřevorubci plavíci dřevo spor kvůli škodám, způsobovaným jim touto dopravou dřeva na jejich přilehlých usedlostech způsobují.

Tambor (vojenský bubeník – pozn. překl.) cetvinské (Zettwinger) národní gardy, velitel Kastl z domu č. 36, zalarmuje poté, co se o tom dozví od posla, celou obec falešným a přehnaným výkřikem: "Spousta krve ve Weisgärberově valše!" (valcha sloužila pro zplstňování sukna, Valchováním se docilovalo homogenní struktury a současně docházelo k odmašťování a vypírání nečistot, které surové sukno obsahovalo – pozn. překl.)

(Weisgärber z čp. 43 si v té době dal postavit valchu poblíž Malše; vodní příkopy jsou vidět ještě v dnešní době).

Muži Národní gardy vybaveni loveckými puškami a mnozí obyvatelé Cetvin (Zettwinger) s náradím spěchají k "Leichtnu", kde se na tři dny utáboří a brání dřevorubcům z panství Rosenhof pokračovat s plavením dřeva.

Obyvatelé Cetvin (Zettwing) takřka obléhají "Leichtn", takže správce panství Rosenhof musí povolát posily. Přidává se k nim také jeden sedlák z Mayrspindtu.

1844 Am 25. Juni vernichtet ein Gewitter die Ernte. Es wird bloß Aftergetreide geerntet.

1845 Die Pfarrkirche wird innen getüncht. Der Hochaltar der Pfarrkirche wird durch den Wohltäter Dr.jur. Franz W. Zwettl (gebürtig aus Zettwing) verschönert.

1847 Am 28. und 29. Juni führt die Maltsh gewaltige Hochwasser.

1848 Im Frühjahr 1848 streiten die Grundbesitzer „in der Leichtn“ von den Anwesen Nr. 30,14 und 74 (alle verbrüdert und verschwägert) mit den herrschaftlichen, holzschwemmenden Holzhauern wegen der Schäden, die dabei den Anliegern entstehen.

Der Tambour der Zettwinger Nationalgarde, der Kommandant Kastl von Haus Nr. 36 alarmiert, nachdem er durch einen Boten Nachricht davon erhält, die ganze Gemeinde mit dem falschen und übertriebenen Ausruf: „Blut über Blut in der Weisgärber Walch!“ (Die Walche diente der Verfestigung von Textilstoffen, die dadurch homogenere Strukturen erhielten, entfettet und gereinigt wurden, Anm.d.Ü.)

(Der Weisgärber auf Nr. 43 hatte sich seinerzeit bei der Maltsh eine Walche errichtet; die Wassergräben sieht man noch in unseren Tagen.)

Mit Jagdgewehren bewaffnet eilen die Männer der Nationalgarde und viele Zettwinger Bewohner mit Geräten in die „Leichtn“ und lagern dort drei Tage und hindern die Holzhauer der Herrschaft Rosenhof an der Fortsetzung des Holzschwemmens.

Die Zettwinger belagern gleichsam die „Leichtn“, so dass der Rosenhofer Herrschaftsverwalter Verstärkung heranholen muss. Zu ihnen gesellt sich auch ein Bauer aus Mayrspindt.

Cetvinští (Zettwinger) spěšně posílají posla k sedlákovi Spielovi Lippovi do Horní části Tiché (Oppolz-Oberort).

Posel později vypráví, že v sedlákově světnici bylo brzy plno mužů. Začernili si tváře, ozbrojili se, pod ochranou lesa se přesunuli proti Cetvinám (Zettwing) a zaútočili na "Leichtn".

Údajně došlo i ke střelbě. Na pomoc Cetvinským (Zettwinger) dokonce přispěchá vidlemi ozbrojený sedlák z Mikol (Miggolz).

Poté, co se v Linci ani v Budějovicích nepodaří získat regulární vojsko proti vzbouřeným Cetvinským (Zettwinger) (píše se revoluční rok 1848!), objeví se osobně budějovický okresní komisař Daubeck a díky jeho prostřednictví dojde k dohodě mezi stranami sporu. Jednání se konají nejprve v Lexmühle a poté na radnici v Cetvinách (Zettwing).

Dne 14. července dochází k velkým záplavám po průtržích mračen.

1851 Pivovar a radnice vyhoří.

1852 Na večerní obloze je vidět velká kometa.

1861 Zuří strašlivá vichřice.

1862 Historicko-statistický popis diecéze Budějovice od Johanna Trajera (str. 296) popisuje farnost Cetviny (Zettwing) takto:

Zettwing (Zetvice, Cetvina), městys, německý, 105 domů, 632 katolíků, kraj České Budějovice, okres Kaplice, někdejší rožmberské panství, pošta Kaplice.

Farnost s 1260 katolíky.

Příjmy: 19 jiter 700 sáhů pole, 4 jitra 1381 ½ sáhu luk, 19 jiter 385 sáhů lesa.

Die Zettwinger schicken eilig einen Boten zum Bauern Spiel Lipp nach Oppolz-Oberort.

Der Bote erzählt später, dass sich die Stube des Bauern bald mit Männern füllte. Sie schwärzten ihre Gesichter, zogen bewaffnet im Schutz der Waldungen gegen Zettwing und stürmten in die „Leichtn“.

Es sollen auch Schüsse gefallen sein. Mit einer Mistgabel bewaffnet, kommt sogar ein Bauer von Miggolz herbeigeeilt, um den Zettwingern zuhelfen.

Nachdem kein reguläres Militär in Linz bzw. in Budweis gegen die aufständischen Zettwinger zu erhalten ist (es ist das Revolutionsjahr 1848!) erscheint der Kreiskommissär Daubeck aus Budweis persönlich und durch seine Vermittlung kann zwischen den Streitenden eine Vereinbarung abgeschlossen werden. Die Verhandlungen finden zuerst in der Lexmühle und dann im Zettwinger Rathaus statt.

Am 14. Juli gibt es nach Wolkenbrüchen große Überschwemmungen.

1851 Das Bräu- und Rathaus brennt ab.

1852 Am Abendhimmel ist ein großer Komet zu sehen.

1861 wütet ein furchtbarer Windsturm.

1862 Die historisch statistische Beschreibung der Diözese Budweis von Johann Trajer (Seite 296) umschreibt die Pfarre Zettwing wie folgt:

Zettwing (Zetvice, Cetvina), Markt, deutsch, 105 Häuser, 632 Katholiken, Kreis Budweis, Bezirk Kaplitz, ehemals Herrschaft Rosenberg, Post Kaplitz.

Pfarre mit 1260 Katholiken.

Einkommen: 19 Joch 700 Klafter Feld, 4 Joch 1381 ½ Klafter Wiesen, 19 Joch 385

důchody: 104 zlatých 47 ½ krejcarů. Štola (nebo štolový poplatek = peníze pro kněze za liturgické úkony jako jsou křest, svatba, pohřeb aj., při kterých má kněz předepsané, že musí nosit štólu – pozn. překl.) a dotace:

73 zlatých (guldenů) 76 krejcarů rakouské měny.

Vlastník (podle patronátního práva – pozn., překl.) kostela a farnosti je: Jiří hrabě z Buquoye. Patronátní úřad je v Rožmberku. Církev vlastní 68 jiter 1149 sáhů lesa.

V roce 1802 byli v Cetvinách (Zettwing) zřízeno sdružení spolupracovníků katolických pomocných duchovních pobírajícím příspěvek na mzdy od náboženského fondu.

Přifařené jsou:

a) ½ hodiny chůze: Mikulov (Böhmdorf), vesnice, německá, 35 domů, 265 katolíků, bývalé rožmberské panství. Nedaleko Fuchsmühle 1 ½ hodiny chůze.

b) ¾ hodiny chůze: Janova ves (Johannesdorf) nebo Johannesdörf (Janoves), vesnice, německá, 12 roztroušených domů, 103 katolíků. Opodál 2 samoty na tzv. Gruppiberge, zvané "Berghäusel", 1 ½ hodiny chůze.

c) 1 ¼ až 1 ½ hodiny chůze: Obec Horní-Příbraní (Ober-Sinnetschlag), německá, z toho 8 roztroušených domů jsou 48 katolíky přifařeny a přiškoleny do Cetvin (Zettwing), 6 domů pak do Terčí Vsi (Theresiendorf).

d) 1 až 1 ¼ hodiny chůze: Dolní-Příbraní (Unter-Sinnetschlag), vesnice, německá, 23 většinou roztroušených domů, 163 katolíků.

Opodál myslivna 1 ½ hodiny e) 1 ¾ hodiny chůze: Horní Malše (Maltschbach),

Klafter Wald.

Rente: 104 Gulden 47 ½ Kreuzer. An Stola (oder Stola-Gebühr, also Geld für liturgische Handlungen des Priesters, wie z.B. Taufen, Hochzeiten, Begräbnisse usw., bei denen ihm vorgeschrieben ist, die sog. Stola zu tragen, Anm.Ü.) und Fund:

73 Gulden 76 Kreuzer österreichischer Währung.

Patron der Kirche und Pfarre: Georg Graf von Buquoy. Patronatsamt zu Rosenberg. Die Kirche besitzt 68 Joch 1149 Klafter Wald.

Im Jahre 1802 wurde zu Zettwing eine Kooperatur mit einem Gehaltsbeitrage aus dem Rel.Fonde systemisiert.

Eingepfarrt sind:

a) ½ St (Entfernung zu Fuß in Stunden). Böhmdorf, Dorf, deutsch, 35 Häuser, 265 Katholiken, ehem. Herrschaft Rosenberg. Abseits die Fuchsmühle 1 ½ St.

b) ¾ St. Johannesdorf oder Johannesdörf (Janoves), Dorf, deutsch, 12 zerstreute Häuser, 103 Katholiken. Abseits 2 Einschichten am sogenannten Gruppiberge, „Berghäusel“ genannt, 1 ½ St.

c) 1 ¼ bis 1 ½ St. Ober-Sinnetschlag (Horní Příbraní) Dorf, deutsch, von welchem 8 zerstreute Häuser mit 48 Katholiken nach Zettwing, 6 Häuser nach Theresiendorf eingepfarrt und eingeschult sind.

d) 1 bis 1 ¼ St. Unter-Sinnetschlag (Dolní-Příbraní), Dorf, deutsch, 23 meist zerstreute Häuser, 163 Katholiken.

Abseits ein Jägerhaus 1 ½ St. e) 1 ¾ St. Maltschbach, deutsch, 6 einschichtige

německá, 6 jednopatrových domů, zapsaní do Dolního Příbraní (Unter-Sinnetschlag), 49 katolíků, 1 jednopatrový - 2 hodiny vzdálené.

Přiškoleni do farní školy: Cetviny (Zettwing), Mikulov (Böhmdorf), Janova Ves (Johannesdorf), 8 domů v Horním Příbraní (Obersinnetschlag), Dolním Příbraní (Untersinnetschlag), Horní Malši (Maltschbach).

Samoty "Berghäusel" jsou přiškoleny k Tiché (Oppolz).

Počet žáků: 127.

Příjem učitele farní školy: 240 zlatých 33 ½ krejcarů rakouské měny.

1866 V důsledku rakousko-pruské války procházejí pruská vojska Kaplicí a naším krajem.

Starší lidé si ještě později vzpomínají, jak tyto jednotky velkou rychlostí ujížděly po Říšské ulici u Leopoldschlagu s těžkými nízkými vozy.

Mezi obyvatelstvem panuje velký neklid. Cennosti a dobytek jsou ukryty v okolních lesích.

1868 Zřizují se zastavení Sedmiboletné Panny Marie mezi farní kaplí a jeskynní kaplí.

1870 V noci z 26. na 27. října je pozorována obrovská polární záře. Následují bouře a větrné polomy v lesích. V tomto roce přestává Karpfenhammer (později Herrenmühle) vyrábět kosy.

1875 Ukončení výroby motouzu v obci Mikulov (Böhmdorf). Jako poslední vyráběli motouzu obyvatelé domů č. 2 (Scherb), č. 9 (Prommer) a č. 20 (Motzei).

Häuser, conscribiert nach Unter-Sinnetschlag, 49 Katholiken, 1 Einschichte - 2 St. entfernt.

Eingeschult zur Pfarrschule: Zettwing, Böhmdorf, Johannesdorf, 8 Häuser in Obersinnetschlag, Untersinnetschlag, Maltschbach.

Die Einschichten „Berghäusel“ sind eingeschult zur Schule Oppolz (Tiché).

Zahl der Schulkinder: 127.

Einkommen des Pfarrschullehrers: 240 Gulden 33 ½ Kreuzer österr. Währung.

1866 Anlässlich des Krieges zwischen Österreich und Preußen durchziehen preußische Truppen Kaplitz und unsere Gegend.

Alte Leute können sich später noch erinnern, dass sich diese Truppen auf der Reichsstraße bei Leopoldschlag eilig mit schweren niedrigen Wägen fortbewegten.

Es herrscht unter der Bevölkerung große Unruhe. Wertgegenstände und Vieh werden in den naheliegenden Wäldern versteckt.

1868 Die Mariä Sieben-Schmerzen-Stationen zwischen Pfarrkapelle und Grottenkapelle werden errichtet.

1870 In der Nacht vom 26. auf den 27. Oktober ist ein gewaltiges Nordlicht zu sehen. Darauf folgen Stürme und Windbruch in den Wäldern. In diesem Jahr stellt der Karpfenhammer (später Herrenmühle) die Sensenherstellung ein.

1875 In der Ortschaft Böhmdorf wird die Zwirnherstellung aufgegeben. Mit der Herstellung befassten sich zuletzt noch die Bewohner der Häuser Nr. 2 (Scherb), Nr. 9

(Prommer) und Nr. 20 (Motzei).

1876 Zcela vyhoří nemovitosti čp. 26 a 27 Laurenze Hablika v Mikulově (Böhmdorf). Dům č. 26 nebude znovu vystavěn.

1876 Die Anwesen Nr. 26 und 27 des Laurenz Hablik in Böhmdorf brennen gänzlich ab. Das Haus Nr. 26 wird nicht mehr aufgebaut.

1883 Zřizují se zastavení křížové cesty směrem k farní kapli. Vysvětil je 15. července 1883 vikář Josef Lettenmayr z Windhaagu.

1883 Die Kreuzweg-Stationen auf dem Weg zur Pfarrkapelle werden aufgestellt. Sie werden am 15. 7. 1883 durch den Vikarius Josef Lettenmayr aus Windhaag eingeweiht.

1884 Dne 23. května vypukne v lese na usedlosti Grünberg v Mikulově (Böhmdorf) č. 24 lesní požár. Shoří 5 jiter dlouhého a palivového dřeva. Oblastí se valí obrovská oblaka kouře, ve vesnici Mikulov (Böhmdorf) je tma jako v noci. Obyvatelé Mikulova (Böhmdorf), Janovy Vsi (Johannesdorf), Dolního Příbraní (Untersinnetschlag) a rakouské osady Unterwald se musí vydat na místo požáru, aby pomohli hasit.

1884 Am 23. Mai entsteht in den Waldungen des Anwesens Grünberger in Böhmdorf Nr. 24 ein Waldbrand. Es verbrennen 5 Joch Lang- und Scheitholz. Gewaltige Rauchmassen wälzen sich durch die Gegend; im Dorf Böhmdorf ist es finster wie zur Nachtzeit. Die Bewohner von Böhmdorf, Johannesdorf, Untersinnetschlag und von Unterwald müssen zum Löschen an die Brandstätte.

Jsou přivolávání také lidé mimo vesnici. Voda se musela dopravovat na místo požáru z řeky Malše ve vědrech a kýblech z ruky do ruky. Lesní dělníci musí vykácet průsek. Na skalním útvaru "Gangerkirche" v lese "Schlagwald" je umístěn votivní obraz vytvořený na památku této události. (V průzkumu využití půdy z roku 1944 má usedlost č. 24 rozlohu 53 ha 47 arů, z toho 31 ha 64 arů tvoří lesy).

Auch von auswärts werden Leute gerufen. Das Wasser muss in Eimern und Kübeln von der Maltsch weg Hand zu Hand an die Brandstelle gereicht werden. Waldarbeiter müssen eine Schneise schlagen. Von dieser Begebenheit wird ein Votivbild geschaffen und am Felsen der „Gangerkirche“ im „Schlagwald“ angebracht. (Bei der Bodenbenutzungserhebung 1944 umfasst das Anwesen Nr. 24 ein Ausmaß von 53 ha 47ar; davon sind allein 31 ha 64 ar Waldungen).

1885 Dne 1. května o půlnoci vyděsí obyvatele zemětřesení. Je slyšet slabé dunění připomínající hřmění.

1885 Am 1. Mai um Mitternacht wird die Bevölkerung durch ein Erdbeben aufgeschreckt. Ein schwaches, donnerähnliches Rollen ist hörbar.

V současné době existuje v Cetvinách (Zettwing) církevní okrašlovací spolek. Mešní kaple v Dolním Příbraní (Untersinnetschlag) byla postavena v roce 1885 a 5. ledna 1886 ji vysvětil tehdejší farář Thomas Zettl.

In Zettwing besteht zu dieser Zeit ein Kirchenverschönerungsverein. Die Messkapelle in Untersinnetschlag wird im Jahre 1885 erbaut und am 5. Jänner 1886 vom damaligen Pfarrherrn Thomas Zettl eingeweiht.

Oltářní obraz (Panny Marie Karmelské = patronka řádu Karmelitánů) daroval Adalbert Mayerhofer, výměnkář z usedlosti čp. 7.

Když oltářní obraz dorazil, dárce už umíral. Je mu donesen do jeho bytu, aby ho mohl spatřit. Pan Anton Weilguni z usedlosti č. 8 platí za 2 sochy (sv. Linhart a sv. Floriána).

Na úhradě zbývajících nákladů se podílejí majitelé pozemků v Dolním Příbrani (Untersinnetschlag). V této době také existuje spolek pro zkrášlování kaple.

Většina obyvatel Dolního Příbrani (Untersinnetschlag) byli dřevorubci, lesní dělníci, tedy hraběcí poddaní. Celou oblast Dolního Příbrani (Untersinnetschlag) a jeho okolí tvořily rozsáhlé lesy s neproduktivní, málo výnosnou půdou.

Díky nesmírné pílí a vytrvalosti se z dřevorubců postupně stali povozníci a nakonec samostatní zemědělci, kteří však za svůj blahobyt vděčí pouze hraběcím lesům, z nichž rok co rok odváželi velké množství palivového a stavebního dřeva.

Místu se lidově říká "Zinetschlag", údajně podle cínu, který se zde kdysi těžil.

Podle Dr. M. Klimesche (str. 77) vzniklo jméno místa z dřívějšího názvu "mýtina Sinova nebo Sinarda".

1887 V Cetvinách (Zettwing) se přestávají vyrábět nitě. Poslední výrobci byli na statku č. 37 (Plotzmichl). V zimě se nitě spřádaly a v létě bělily. Některé domy měly vlastní bělidla. Nitě se prodávaly podnikatelům v Domažlicích a v Sieghardu u Göppritz v Dolních Rakousích.

Das Altarbild (Maria vom Berge Karmel) stiftet der Austräger Adalbert Mayerhofer vom Anwesen Nr. 7.

Als das Altarbild eintrifft, liegt der Stifter bereits im Sterben. Es wird ihm in die Wohnung getragen, damit er es sehen kann. Herr Anton Weilguni vom Anwesen Nr. 8 übernimmt die Kosten für 2 Statuen (St. Leonhard und St. Florian).

Die übrigen Kosten werden von den Grundbesitzern von Untersinnetschlag umlagenweise beglichen. Zu dieser Zeit besteht auch ein Kapellenverschönerungsverein.

Die meisten Bewohner von Untersinnetschlag waren früher Holzhauer, Holzknechte, also gräfliche Untertanen. Die ganze Gegend von und um Untersinnetschlag bestand aus ausgedehnten Waldungen mit einem unproduktiven, ertragsarmen Boden.

Durch unermesslichen Fleiß und viel Ausdauer wurden aus den Holzhauern nach und nach Fuhrknechte und schließlich selbständige Ackerbauern; die jedoch ihre Wohlhabenheit nur den gräflichen Waldungen, aus denen sie jahraus und jahrein große Mengen an Brenn- und Bauholz verfrachten, zu verdanken haben.

Der Ort wird im Volksmund „Zinetschlag“ genannt, angeblich vom Zinn, das dort in Gruben einst gegraben wurde.

Nach Dr. M. Klimesch (S. 77) entstand der Ortsname aus der einstigen Bezeichnung „Rodung des Sino oder Sinard“.

1887 In Zettwing hört man auf, Zwirn zu erzeugen. Die letzten Hersteller waren auf dem Anwesen Nr. 37 (Plotzmichl). Der Zwirn wurde im Winter gesponnen und im Sommer gebleicht. Bei manchen Häusern befanden sich eigene Bleichstätten. Der Zwirn wurde verkauft an Unternehmer in Taus und nach Sieghard bei Göppritz in

V Cetvinách (Zettwing) byli tři obchodníci s nitěmi: Reichensdörfer u Freithofu (Freithoffierber), Reichensdörfer na tržišti (Plotzmichein) a Kastl (dům č. 36).

1891 Obyvatelé Cetvin (Zettwingen) se již po léta vydávají na pouť k Marii Těšitelce v Dobré Vodě (Brünnl) v „Renau“ na tzv. druhou zlatou sobotu v říjnu. V neděli po svátku Panny Marie Sněžné (5. srpna) se koná procesí do Svatého Kamene k Panně Marii Sněžné.

1892 Postavena jeskynní kaple ve farním lese. Kamenná boží muka s obrazem Panny Marie Sedmibolestné jsou zde od pradávna. Pod nimi vyvěrající pramen byl zmiňován jako "léčivá studánka" již v roce 1616.

Legenda vypráví: "Manželský pár ve Štýrsku, jejichž dítě onemocnělo, byli na tento pramen v jihočeském pohraničním lese upozorněni v živém snu, vydali se sem, vykoupali dítě v léčivé vodě a dosáhli jeho uzdravení." (Farní kronika Cetviny (Zettwing), strana 44)

1894 Dne 25. července vyhoří usedlost č. 8 v Mikulově (Böhmdorf). Majitel Franz Janko se svými lidmi sklízel na poli žito. Mohou zachránit jen to, co mají na sobě. Požár se rychle rozšíří na pozemek č. 7. Dobytek se ještě podaří zachránit. Požár přeskochí i na pozemek č. 9. Zvonice shoří též a zvon se roztaví v žáru ohně.

1895 Dne 1. července uděluje biskup Martin Říha v Cetvinách (Zettwing) svátost biřmování. 5. července je v Mikulově (Böhmdorf) vysvěcen nový zvon. Zvon je umístěn v nové zvonici na střeše domu č. 29 a poprvé se rozezněl 7. července.

Niederösterreich.

In Zettwing gab es drei Zwirnhändler: Reichensdörfer beim Freithof (Freithoffierber), Reichensdörfer am Marktplatz (Plotzmichein) und Kastl (Haus Nr. 36).

1891 Die Zettwinger wallfahren schon seit Jahren am sogenannten 2. Goldenen Samstag im Oktober nach Maria Trost in Brünnl in der „Renau“. Am Sonntag nach dem Maria-Schnee-Fest (5. August) zieht eine Prozession nach Maria Schnee beim hl. Stein.

1892 Die Grottenkapelle im Pfarrwald wird errichtet. Das dort stehende Steinmarterl mit dem Bild der schmerzhaften Gottesmutter ist seit alten Zeiten errichtet. Die unterhalb entspringende Wasserquelle wurde bereits 1616 als „Heilbrunnen“ erwähnt.

Eine Sage weiß zu berichten: „Zwei Eheleute in der Steiermark, deren Kind siech darniederlag, wurden in einem Traume auf diese Quelle im südböhmischen Grenzwald lebhaft aufmerksam gemacht, sind hierhergereist, haben das Kind im heilsamen Wasser gebadet und Heilung erlangt.“ (Pfarrchronik Zettwing, Seite 44)

1894 Am 25. Juli brennt in Böhmdorf das Anwesen Nr. 8 nieder. Der Besitzer Franz Janko befindet sich mit seinen Leuten beim Kornschnitt auf dem Felde. Sie können nur retten, was sie am Leib tragen. Das Feuer greift schnell auf das Anwesen Nr. 7 über. Das Vieh wird noch gerettet. Auch auf das Anwesen Nr. 9 springt das Feuer über. Der Glockenturm verbrennt mit und die Glocke schmilzt in der Feuerglut.

1895 Am 1. Juli spendet Bischof Martin Říha die Firmung in Zettwing. Am 5. Juli wird für Böhmdorf eine neue Glocke geweiht. Sie wird in einem neuen Glockenturm auf dem Dach des Anwesens Nr. 29 aufgezogen und am 7. Juli erstmals geläutet.

1898 Dne 10. září přichází zpráva, že císařovna Alžběta byla v Ženevě zavražděna. Staří lidé tvrdí, že viděli v předchozích dnech na večerní obloze útvary podobné mečům.

1901 Dne 17. září je založen dobrovolný hasičský sbor Dolní Příbraní (Untersinnetschlag).

1909 V Cetvinách (Zettwing) zahájil činnost poštovní úřad. Dne 25. října přichází veledůstojný pán Johann Schimanek jako nový farář do Cetvin (Zettwing).

1911 Probíhá sčítání lidu.

1912 Na hřbitově je vztyčen žulový kříž.

1913 Svátost biřmování v Cetvinách (Zettwing) uděluje 3. dubna biskup Josef Anton Hůlka (který v letech 1881-1889 působil ve Svatém Kamenu u Panny Marie Sněžné). 17. dubna je rozhodnuto o založení dobrovolného hasičského sboru pro městys Cetviny (Zettwing).

1914 V neděli 26. července ve 14 hodin zazní na tržišti obecní buben a obecní písař Michael Schmoll vyhlásí mobilizaci. Následně jsou muži z farnosti povinni vojenskou službou povoláni do války.

1915 Cetviny (Zettwing) přijímají rodiny uprchlíků z Jižního Tyrolska.

1917 Dne 9. března prohledává komise domy a hledá potraviny; jsou mezi nimi i Alfred Sasyma a učitel Weil z Kaplice.

Podle nařízení vojenské správy jsou 17. ledna z věže farního kostela sejmuty zvony pro válečné účely. Obyvatelé je ještě jednou naposledy bohatě zdobí a takto jsou odeslány do Certlova (Zartlesdorf).

1898 Am 10. September geht die Nachricht ein, dass Kaiserin Elisabeth in Genf ermordet wurde. Alte Leute wollen zuvor allabendlich schwertähnliche Gebilde am Abendhimmel gesehen haben.

1901 Am 17. 9. erfolgt die Gründung der Freiwilligen Feuerwehr Untersinnetschlag.

1909 In Zettwing hat das Postamt seine Tätigkeit aufgenommen. Am 25. Oktober trifft Hochw. Johann Schimanek als neuer Pfarrer in Zettwing ein.

1911 Eine Volkszählung findet statt.

1912 Auf dem Friedhof wird ein Kreuz aus Granit aufgestellt.

1913 Am 3. April ist Firmung in Zettwing durch Bischof Josef Anton Hůlka (welcher in den Jahren 1881-1889 in Maria Schnee gewirkt hatte). Am 17. April wird die Gründung einer freiwilligen Feuerwehr für den Markt Zettwing beschlossen.

1914 Am Sonntag, 26. Juli, ertönt um 14 Uhr die Gemeindetrommel auf dem Marktplatz, und der Gemeindeschreiber Michael Schmoll verkündet die Mobilmachung. In der Folgezeit werden wehrpflichtige Männer aus der Pfarrei zum Kriegsdienst einberufen.

1915 Zettwing nimmt Flüchtlingsfamilien aus Südtirol auf.

1917 Am 9. März durchsucht eine Kommission die Häuser nach Lebensmitteln; es sind dabei Alfred Sasyma und Lehrer Weil aus Kaplitz.

Gemäß Verfügung der Heeresverwaltung werden am 17. Jänner die Glocken für Kriegszwecke vom Turm der Pfarrkirche abgenommen. Sie werden von der Bevölkerung noch einmal reichlich geschmückt und so nach Zartlesdorf

verfrachtet.

1918 Končí první světová válka. Padlí a pohřešovaní z Cetvin/Zettwing včetně Lhoty/Neustift (1914-1918):

Glaser Karl, č. 56,
Umlauf Fritz, č. 6,
Buriánek Anton, č. 89,
Schmoll Matthias, č. 45,
Burianek Wenzel, č. 89,
Vetischek Wenzl, č. 7
Mayer Johann, č. 96,
Wolf Franz, č. 87,
Meier Johann, č. 73,
Rusam Franz, Lhota (Neustift) č. 17,
Oser Josef, č. 85,
Wegrath Josef, Lhota (Neustift) č. 11
Fenzl, Alois, č. 60,
Wiederstein Lhota (Neustift) č. 5,
Melzer Johann, č. 15,
Dunsendorfer Anton, Lhota (Neustift) č. 4,
Schwarz Anton, č. 16,
Donko Karl, Lhota (Neustift) č. 5.

1918 Der 1. Weltkrieg wird beendet. Gefallene und Vermisste aus Zettwing samt Neustift (1914-1918):

Glaser Karl, Nr. 56,
Umlauf Fritz, Nr. 6,
Burianek Anton, Nr. 89,
Schmoll Matthias, Nr. 45,
Burianek Wenzel, Nr. 89,
Vetischek Wenzl, Nr. 7
Mayer Johann, Nr. 96,
Wolf Franz, Nr. 87,
Meier Johann, Nr. 73,
Rusam Franz, Neustift Nr. 17,
Oser Josef, Nr. 85,
Wegrath Josef, Neustift Nr. 11
Fenzl, Alois, Nr 60,
Wiederstein Karl, Neustift Nr. 5,
Melzer Johann, Nr. 15,
Dunsendorfer Anton, Neustift Nr. 4,
Schwarz Anton, Nr. 16,
Donko Karl, Neustift Nr. 5.

Padlí a pohřešovaní z Mikulova (Böhmdorf):

Schinagl Franz, č. 18,
Hablik Josef, č. 39,
Kriegl August, č. 33,
Hablik Michael, č. 39,
Kriegl Johann, č. 33,
Neuhauser Anton, č. 17,
Janko Johann, č. 8,
Grünberger Johann, č. 28,
Greul Franz, č. 12,
Kratochwil Jakob,
Fuchsmühle Edelbauer Josef

Gefallene und Vermisste aus Böhmdorf:

Schinagl Franz, Nr. 18,
Hablik Josef, Nr. 39,
Kriegl August, Nr. 33,
Hablik Michael, Nr. 39,
Kriegl Johann, Nr. 33,
Neuhauser Anton, Nr. 17,
Janko Johann, Nr. 8,
Grünberger Johann, Nr. 28,
Greul Franz, Nr. 12,
Kratochwil Jakob,
Fuchsmühle Edelbauer Josef

Padlí a pohřešovaní z obcí Horního a Dolního Příbraní (Ober- a Untersinnetschlag) a Janovy Vsi (Johannesdorf):

Guschlbauer Ph. t 07.12.15
Hiebler W padl 21.11.14
Berger W t 29.09.19

Gefallene und Vermisste aus Ober- und Untersinnetschlag und der Ortschaft Johannesdorf:

Guschlbauer Ph. t 07.12.15
Hiebler W gef. 21.11.14
Berger W t 29.09.19

Kreiner R. padl 26.06.15
Paranzl F. † 05.03.20
Marko K. padl 19.10.18
Schmid F. † 12.03.19
Ilko A. padl 26.04.15
Weilguni J. † 06.05.15
K padl 17.10.14
Schreiner K. † 03.10.16
Weilguni J. padl 04.04.16
Zuschrott J. padl 23.06.15
Neuhauser J. pohřeš. 31.08.17
Reich J. pohřeš.
Schatzl W pohřeš. 05.03.19
Schmied A. pohřeš. 10.09.15
Schmied J. pohřeš. 06.09.14
Zeller F. pohřeš. 02.11.14
Weilguni J. pohřeš. 15. prosince

Kreiner R. gef. 26.06.15
Paranzl F. † 05.03.20
Marko K. gef. 19.10.18
Schmid F. † 12.03.19
Ilko A. gef. 26.04.15
Weilguni J. † 06.05.15
K gef. 17.10.14
Schreiner K. † 03.10.16
Weilguni J. gef. 04.04.16
Zuschrott J. gef. 23.06.15
Neuhauser J. verm. 31.08.17
Reich J. verm.
Schatzl W verm. 05.03.19
Schmied A. verm. 10.09.15
Schmied J. verm. 06.09.14
Zeller F. verm. 02.11.14
Weilguni J. verm. Dez. 15

1919 Dochází k "kolkování bankovek".

1919 Die sogenannte „Geldstempelung“ wird vorgenommen.

1920/1921 Panství hraběte Kinského Rosenhof u Sandlu provozuje plavení dřeva na Malši.

1920/1921 Die Herrschaft Graf Kinsky, Rosenhof bei Sandl, führt auf der Maltsh eine Holzschwemme durch.

1921 Probíhá sčítání lidu.

1921 Eine Volkszählung wird durchgeführt.

Vyhlášení mobilizace v listopadu. Mnoho branců prchá s potravinami přes hranice do Horních Rakous. Mezi uprchlíky jsou také muži z oblasti Kaplice, kteří se brzy vrací zpátky

Kundgabe einer Mobilmachung im November. Viele Wehrpflichtige flüchten mit Lebensmitteln über die Grenze nach Oberösterreich. Unter den Flüchtigen befinden sich auch Männer aus dem Raum Kaplitz; sie kehren bald wieder zurück.

Hranice mezi Čechami a Rakousy je nově vyměřena; je osazeno 10 velkými hraničními kameny.

Die Grenze zwischen Böhmen und Österreich wird neu vermessen; 10 große Grenzsteine werden gesetzt.

V Lexmühle je otevřen český celní úřad.

In der Lexmühle wird das tschechische Zollamt eröffnet.

22. června hustě sněží.

Am 22. Juni schneit es heftig.

V září propuká slintavka a kulhavka. Obyvatelé Cetvin (Zettwing) nesmějí opustit svůj městys. Příbranstí (Sinnetschläger) a Mikulovští (Böhmdorfer) vozí své dříví na hranici obce k usedlosti čp. 88 (Scherhauer).

Im September bricht die Maul- und Klauenseuche aus. Die Zettwinger dürfen ihren Markt nicht verlassen. Die Sinnetschläger und Böhmdorfer fahren ihnen das Brennholz bis zur Ortsgrenze beim Anwesen Nr. 88 (Scherhauer).

1922 Jeden horník z města Eisenerz ve Štýrsku zavleče do Cetvin (Zettwing) úplavici. Onemocní asi 30 lidí, z toho 8 smrtelně.

1925 Dne 1. října přebírá veledůstojný pan farář Franz Havel (nar. 25. 5. 1881) duchovní péči.

1926 Deštivé léto způsobí, že úroda je velmi slabá.

1927 Dne 9. května je cítit zemětřesení.

Od 5.11. do 10.12. jsou ve farním kostele instalovány nové varhany. Cena: 32600 korun.

Starosta Johann Witzan je potřetí zvolen do funkce.

1928/29 Nejkrutější zima od roku 1785 se vyznačuje spoustou sněhu a mimořádně chladným počasím.

V některých domech zmrznou brambory ve sklepě a ve stájích telata a prasata.

U Oserova mlýna (Oser-Mühle) na Malši klesne teploměr v noci na Masopustní pondělí až na 35 °C pod nulou.

Té noci umrzne mladý čeledín jménem Deutsch. Kvůli velkému množství sněhu je nalezen až o dva měsíce později, tedy na jaře.

1929 Slavnostní den pro Cetviny (Zettwing): Svěcení tří nových zvonů.

29.9. Pořizovací náklady činí 31200 korun. Výrobce: firma Perner, České Budějovice.

1. zvon s obrazem svatého Šebestiána, 679 kg.

2. zvon s obrazem Panny Marie, 289 kg.

1922 In Zettwing wird durch einen Bergarbeiter aus Eisenerz in der Steiermark die Ruhr eingeschleppt. Etwa 30 Personen erkranken, 8 davon tödlich.

1925 Am 1. Oktober übernimmt Hochwürden Herr Pfarrer Franz Havel (geb. 25. 5. 1881) die Seelsorge.

1926 Ein verregneter Sommer beschert eine sehr schlechte Ernte.

1927 Am 9. Mai ist ein Erdbeben vernehmbar.

Vom 5.11. bis 10.12. wird die neue Orgel in der Pfarrkirche eingebaut. Kosten: 32600 Kronen.

Bürgermeister Johann Witzan wird zum drittenmal in sein Amt gewählt.

1928/29 Der strengste Winter seit 1785 bringt viel Schnee und außergewöhnliche Kälte.

In manchen Häusern erfrieren die Erdäpfel in den Kellern und in den Ställen Kälber und Schweine.

Bei der Oser-Mühle an der Maltsch sinkt in der Nacht zum Faschingsmontag das Thermometer auf 35°C unter Null.

In dieser Nacht erfriert ein junger Knecht namens Deutsch. Weil so hoher Schnee liegt, wird er erst zwei Monate später, also im Frühjahr, aufgefunden.

1929 Ein feierlicher Tag für Zettwing: Die Glockenweihe für drei neue Glocken.

29.9. Die Anschaffungskosten belaufen sich auf 31200 Kronen. Hersteller: Firma Perner, Budweis.

1. Glocke mit dem Bild des hl. Sebastian, 679 kg.

2. Glocke mit dem Bild der Muttergottes,

3. zvon s ukřižovaným Spasitelem, 38 kg.

Slavnostního vysvěcení se zúčastnil také patron farního kostela hrabě Jiří z Buquoy se svojí manželkou.

1930 Na počátku 30. let vytváří Josef Glaser z Mikulova (Böhmdorf) č. 29 velmi rozsáhlé vánoční a pašijové jesličky.

Postavičky pocházejí z Krušných hor. Betlém slavnostně světlí farář Havel.

Farní kaple je obnovována. Prožíváme velkou hospodářskou krizi, ceny zemědělských produktů prudce poklesly. Nezaměstnanost se značně zvýšila.

1932 Dne 8. listopadu umírá v nemocnici v Českých Budějovicích farář Franz Havel.

1933 Od 12. února do 19. února se koná lidová misie, kterou vedou faráři z kolegia redemptoristů ve Svatém Kameni (Panna Maria Sněžná/Maria Schnee).

V červnu je v Cetvinách (Zettwing) založen katolický spolek žen a dívek pod vedením Anny Schmidtové (Schneider Nani).

1934 Dne 10. května je slavnostně vysvěcen kostelík "Panny Marie Pomocné" v Janově Vsi ("Maria Hilf" in Johannesdorf). Svěcení provádí prelát Dr. Josef Praschl z Českých Budějovic.

Křížová cesta směřující k farní kapli je obnovena a slavnostně vysvěcena 26. června.

1937 Po svátku Všech svatých je střecha farního kostela pokryta eternitem.

V říjnu je odhalena pamětní deska zemřelému faráři Havlovi.

289 kg.

3. Glocke mit dem gekreuzigten Herrn, 38 kg.

Der Weihehandlung wohnt auch der Patronatsherr der Pfarrkirche, Graf Georg von Buquoy mit seiner Gemahlin bei.

1930 Anfangs der 30er Jahre erstellt Herr Josef Glaser aus Böhmdorf Nr. 29 eine sehr umfangreiche Weihnachts- und Passionskrippe. Die Figuren stammen aus dem Erzgebirge. Die Krippe wird von Herrn Pfarrer Havel eingeweiht.

Die Pfarrkapelle wird restauriert. Es herrscht eine große Wirtschaftskrise; die Preise für landwirtschaftliche Produkte sind stark gesunken. Die Arbeitslosigkeit hat stark zugenommen.

1932 Am 8. November stirbt der hochwürdige Herr Pfarrer Franz Havel im Krankenhaus Budweis.

1933 Vom 12.2. bis 19.2. findet eine Volksmission statt durch die Patres vom Redemptoristen-Kolleg in Maria Schnee.

Im Juni wird in Zettwing der Katholische Frauen- und Mädchenbund gegründet unter Führung von Anna Schmidt (Schneider Nani).

1934 Am 10. Mai wird in Johannesdorf das Kirchlein „Maria Hilf“ festlich eingeweiht.

Die Weihe vollzieht Herr Prälat Dr. Josef Praschl aus Budweis.

Der Kreuzweg zur Pfarrkapelle wird erneuert und am 26. Juni feierlich eingeweiht.

1937 Nach Allerheiligen wird das Dach der Pfarrkirche mit Eternit eingedeckt.

Im Oktober wird eine Gedenktafel für den verstorbenen Pfarrer Havel enthüllt.

1938 Dne 25. ledna je mezi 21. a 23. hodinou pozorována velká polární záře. Lidé vybíhají z domů, aby shlédli tuto přírodní podívanou. Někteří se domnívají, že papírna v Loučovicích (Kienberg) hoří. Jiní si myslí, že vypukne válka.

S účinností od 1. července je správou farnosti Cetviny (Zettwing) pověřen nový farář Josef Liedl. Koncem července zastřelí český finančník ve tmě ve farském lese u Mayrspindtu svého kolegu, poté co se tento na jeho volání neozval.

Zastřelený muž se jmenuje Jaroslav Nowak a narodil se ve Bzí u Modré Hůrky.

Dne 21. srpna je při slavnostním ceremoniálu vysvěcena vlajka Svazu vysloužilých vojáků. Dne 25. srpna se po silných lijákových rozvodní řeka Maše. Ani staří lidé nepamatují povodně srovnatelné intenzity. Kolem poledne dne 26. srpna se u Lexmühle zřítí most přes Malši.

1938 Na základě Mnichovské dohody jsou sudetoněmecká území dne 1. října připojena k Německé říši. Nyní, když je farnost Cetviny (Zettwing) odříznuta od Českých Budějovic, je církevně připojena k hornorakouské diecézi Linec.

1939 Dne 11. dubna je v Cetvinách (Zettwing) u Herrenmühle otevřen kamenolom, v němž nachází příležitost k výdělku mnoho obyvatel městyse a okolí.

Začátek druhé světové války.

1940 Liturgické nádoby jsou nově pozlaceny pro použití při bohoslužbách ve farním kostele. V září začíná renovace farního kostela.

Několik zemědělců v Cetvinách (Zettwing),

1938 Am 25. Januar ist zwischen 21 und 23 Uhr ein großes Nordlicht zu sehen. Die Leute eilen aus den Häusern, um dieses Naturschauspiel zu beobachten. Manche glauben, die Papierfabrik in Kienberg stehe in Flammen. Andere meinen, es werde ein Krieg ausbrechen.

Mit Wirkung vom 1. Juli wird der Neupriester Josef Liedl mit der Administration der Pfarre Zettwing betraut. Ende Juli erschießt im Pfarrwald bei Mayrspindt ein tschechischer Finanzer in der Dunkelheit seinen Kollegen, nachdem er ihn zuvor vergebens angerufen hatte. Der Erschossene heißt Jaroslav Nowak, geboren in Bzí bei Modrá Hůrka.

Am 21. August wird die Fahne des Vereins gedienter Soldaten im Rahmen einer Feier geweiht. Am 25. August führt die Malsch nach starken Regengüssen ein Hochwasser. Selbst alte Leute können sich an kein vergleichbar starkes erinnern. Gegen Mittag des 26. August stürzt die Malschbrücke bei der Lexmühle ein.

1938 Nach dem Münchner Abkommen werden die sudetendeutschen Gebiete am 1.10. dem Deutschen Reich angegliedert. Nachdem die Pfarre Zettwing nun von Budweis abgeschnitten ist, wird sie kirchlich an die oberösterreichische Diözese Linz angegliedert.

1939 Am 11. April wird in Zettwing in der Nähe der Herrenmühle ein Steinbruch eröffnet; viele Bewohner des Marktes und der Umgebung finden hier eine Verdienstmöglichkeit.

Beginn des Zweiten Weltkrieges.

1940 Für den liturgischen Gebrauch bei den Gottesdiensten in der Pfarrkirche werden die hl. Gefäße neu vergoldet. Im September beginnt die Renovierung der Pfarrkirche.

Mehrere Landwirte in Zettwing, Böhmndorf,

Mikulově (Böhmdorf), Janově Vsi (Johannesdorf) a Dolním Příbraní (Untersinnetschlag) poskytuje dřevo na stavbu lešení. V presbytáři objeví pan Ing. Foschum freskovou malbu na evangelijní (= levé) straně, která není zprvu odkrytá.

1940 Dne 18. února se koná 1. zasedání farní církevní rady.

Členy farní církevní rady jsou:

Gottfried, syn sedláka z Mikulova (Böhmdorf) č. 22,
Buschta Vinzenz, kostelník v Cetvinách (Zettwing) č. 42,
Pock Peter, klempíř v Cetvinách (Zettwing) č. 79
a náhradníci
Glaser Johann, tesař v Dolním Příbraní (Untersinnetschlag)
Kastler Franz, výměnkář,
Gustav Scherb, sedlák v Cetvinách (Zettwing),
Glaseringer in Dolním Příbraní (Untersinnetschlag).

Tito členové farní rady jsou na doporučení duchovního pastýře potvrzeni veledůstojným biskupem v Linci a je jim vydáno osvědčení o jmenování.

V letošním roce jsou zakoupena pozoruhodná duchovní roucha (paramenty) pro liturgické účely.

1942 S postupující válkou je mnoho mužů povoláno do zbraně.

1944 Na svátek sv. Štěpána přelétá nad farní oblastí severovýchodním směrem silný svaz amerických bombardérů.

1945 V den Nanebevstoupení Páně, 10. května, dorazí do Cetvin (Zettwing) první sovětské jednotky, poté co se ale před nimi už krátce objevili američtí vojáci. Během adventu se v Cetvinách (Zettwing) a

Johannesdorf und Untersinnetschlag stellen Holz für den Gerüstbau zur Verfügung. Im Presbyterium entdeckt Herr Ing. Foschum auf der Evangeliumseite ein Freskogemälde, das zunächst nicht freigelegt wird.

1940 Am 18. Februar findet die 1. Pfarrkirchenratssitzung statt.

Dem Pfarrkirchenrat gehören als Mitglieder an:

Gottfried, Bauerssohn aus Böhmdorf Nr. 22,
Buschta Vinzenz, Mesner in Zettwing Nr. 42,
Pock Peter, Spengler in Zettwing Nr. 79
und die Ersatzmitg[lieder]:

Glaser Johann, Zimmermann in Untersinnetschlag
Kastler Franz, Ausged.,
Gustav Scherb, Bauer in Zettwing,

Glaseringer in Untersinnetschlag.

Diese Pfarrkirchenratsmitglieder werden auf Vorschlag des Seelsorgers vom hochw. Herrn Bischof in Linz bestätigt und erhalten eine Ernennungsurkunde ausgehändigt.

In diesem Jahr werden beachtliche Paramente für den liturgischen Gebrauch beschafft.

1942 Im weiteren Verlauf des Krieges werden zahlreiche Männer zu den Waffen einberufen.

1944 Am 2. Weihnachtsfeiertag überfliegt ein starker amerikanischer Bomberverband das Pfarrgebiet in nordöstlicher Richtung.

1945 Am Himmelfahrtstag, den 10. Mai, erreichen die ersten sowj. Truppen den Markt Zettwing, nachdem vor ihnen aber bereits kurz US-Truppen aufgetaucht waren. Im Advent wird in Zettwing und in

Mikulově (Böhmdorf) stále praktikuje starý zvyk "hledání noclehu".

1946 Začátek vyhánění obyvatelstva z farní oblasti 15. května:

1. transport s rodinami Maria Unterwerner (3 os.); Maria Schicho (3), Maria Melzer (1), Rosa Beutl (1), Dupski (1), Schwarz Schmiedhausl (10), Kastl (pošťák) (11), Antoni (4) a Bäcker Handl (4); Lhota/Neustift: rodiny Widerstein, Gollmann, Beutl; Mikulov/Böhmdorf: rodiny Pammer, Etzelsdorfer, Witzani, Winter, sen.
2. Transport 24. května s rodinami: Schrenk (3), Pflieger (4), Mara (2), Peckl (6), Winter (5), Danzer (4), Buschta (2), Kneissl (4).
3. Transport 1. června s rodinami Zintl (3), Lackerbauer (5), Traxler (5), Glaser Katharina (1), Haun (2); Böhmdorf: Goldmann (Wagner) (7), Anna Weilguni (Mothiasn) (2).
4. Transport 25. června s rodinami Bruckner (Hammerschmied) (10), Melzer (7), Seitz (5), Barbara Schmidt (2), Grundl/Zicka (Hafner) (5), Gaffal (4), Brenner (1), Ilk (2), Bachler (2), Unterwerner (5), Pöschko (3), Heckl (4), Steinecker (5), Thurn (Bruckner) (2). Schmoll (Schmollnbauer) se přestěhovali do Mayrspindtu (2).
5. Transport 1. července 1946 s rodinami Pawle (7), Beutl (Gerber) (3), Beutl Gustl (3), Fermüller (Bäckerjogl) (4), Neubauer (5), Schicho (3), Scherb-Czech (4).
6. Transport 8. července s rodinami Reichensdörfer Alois (5), Köppl (4), Maier-Schuster (1); Lhota/Neustift: Galli-Reichersdörfer, Lipp, Schinagl, Josl, Guster, Schwarz, Schicho, Schinagl.

Böhmdorf noch der alte Brauch des „Herbergsuchens“ gepflegt.

1946 Beginn der Vertreibung der Bevölkerung des Pfarrgebiets am 15. Mai:

1. Transport mit den Familien Maria Unterwerner (3 Pers.); Maria Schicho (3), Maria Melzer (1), Rosa Beutl (1), Dupski (1), Schwarz Schmiedhausl (10), Kastl (Briefträger) (11), Antoni (4) und Bäcker Handl (4); Neustift: Familien Widerstein, Gollmann, Beutl; Böhmdorf: Familien Pammer, Etzelsdorfer, Witzani, Winter, sen.
2. Transport am 24. Mai mit den Familien: Schrenk (3), Pflieger (4), Mara (2), Peckl (6), Winter (5), Danzer (4), Buschta (2), Kneissl (4).
3. Transport am 1. Juni mit den Familien Zintl (3), Lackerbauer (5), Traxler (5), Glaser Katharina (1), Haun (2); Böhmdorf: Goldmann (Wagner) (7), Anna Weilguni (Mothiasn) (2).
4. Transport am 25. Juni mit den Familien Bruckner (Hammerschmied) (10), Melzer (7), Seitz (5), Barbara Schmidt (2), Grundl/Zicka (Hafner) (5), Gaffal (4), Brenner (1), Ilk (2), Bachler (2), Unterwerner (5), Pöschko (3), Heckl (4), Steinecker (5), Thurn (Bruckner) (2). Schmoll (Schmollnbauer) übersiedelten nach Mayrspindt (2).
5. Transport am 1. Juli 1946 mit den Familien Pawle (7), Beutl (Gerber) (3), Beutl Gustl (3), Fermüller (Bäckerjogl) (4), Neubauer (5), Schicho (3), Scherb-Czech (4).
6. Transport am 8. Juli mit den Familien Reichensdörfer Alois (5), Köppl (4), Maier-Schuster (1); Neustift: Galli-Reichersdörfer, Lipp, Schinagl, Josl, Guster, Schwarz, Schicho, Schinagl.

Spolu s rodinou Schinagl (Lipn) byly vysídleny rodiny Glaser Gottfried z Mikulova (Böhmdorf) č. 22/23. Rodiny Hitzker, Lausecker Sepp a Dunzendorfer z Lhoty (Neustift) se přestěhovaly do Rakouska.

7. Transport 24. července s rodinami:

Mikulov (Böhmdorf): Franz Meier a Wagner (Fuhrballn), Wenzel Schinagl (Gangl), Katharina Loistl (Schmied), rodina Krieglů se přestěhovala do Rakouska. Reichensdörfer Pavel (Jochein), Janko (Wulfn), Reichensdörfer (Prommer), Johann Czotscher (Muschy), Goldmann (Weber), Johann Hofko (Alois Greul odešel do Rakouska), Johann Reichersdörfer, Husser a Anna Pascherovi, Albert Etzelsdorfer, Franz Neuhauser (Lipp Thomerl); výměnkáři Josef a Anna Neuhauserovi, rodina Antona Schuberat, Philipp Weilguni (Gloser), Johann Holzhaider (Hablik), Florian Reichensdörfer (Gregerl) a Josef a Hedwig Glaserovi, Florian Witzan (Kristanein), Marie Reichensdörfer (Jakschn), Josef Pestinger (Jungbaun), Josef a Marie Winterovi, Klara Kremp. Josef a Marie Ganglovi, rodina Schinaglova (Honsein) a rodina Hablik/Janko (Jogitonein).

Rodina Steiningerova ze samoty "Fuchsmühle" se již předtím přestěhovala do Rakouska.

Ve vystěhovaleckém táboře Kaplice byli do tohoto transportu ještě zařazeni učitel Johann Plodek a jeho žena Ludmilla.

8. Transport 14. srpna s rodinami:

Kaltner (4), Pock-Spengler (2),
Schöllhammer (Schmoll) (3),

Mit der Familie Schinagl (Lipn) wurden die Familien Glaser Gottfried aus Böhmdorf Nr. 22/23 ausgesiedelt. Die Familien Hitzker, Lausecker Sepp und Dunzendorfer aus Neustift verzogen nach Österreich.

7. Transport am 24. Juli mit den Familien:

Böhmdorf: Franz Meier und Wagner (Fuhrballn), Wenzel Schinagl (Gangl), Katharina Loistl (Schmied), Familie Kriegl übersiedelte nach Österreich.

Reichensdörfer Pavel (Jochein), Janko (Wulfn), Reichensdörfer (Prommer), Johann Czotscher (Muschy), Goldmann (Weber), Johann Hofko (Alois Greul ging nach Österreich), Johann Reichersdörfer, Husser und Anna Pascher, Albert Etzelsdorfer, Franz Neuhauser (Lipp Thomerl); die Austräger Josef und Anna Neuhauser, Familie Anton Schubert, Philipp Weilguni (Gloser), Johann Holzhaider (Hablik), Florian Reichensdörfer (Gregerl) und Josef und Hedwig Glaser, Florian Witzan (Kristanein), Marie Reichensdörfer (Jakschn), Josef Pestinger (Jungbaun), Josef und Marie Winter, Klara Kremp. Josef und Marie Gangl, Familie Schinagl (Honsein) u. Familie Hablik/Janko (Jogitonein).

Die Familie Steininger von der Einschicht „Fuchsmühle“ übersiedelte schon zuvor Österreich.

Im Aussiedlungslager Kaplitz wurde diesem Transport noch Herr Hauptlehrer Johann Plodek und seine Ehefrau Ludmilla zugeteilt.

8. Transport am 14. August mit den Familien:

Kaltner (4), Pock-Spengler (2),
Schöllhammer (Schmoll) (3), Schmoll

Schmoll Katharina (1), Reichensdörfer Josefa (1), Witzan jun. (5), Witzan sen. (2), Reich Barbara (1), Prommer (3), Fenzl (3), Wiltschko (5), Schmidt Kath. (3), Schmidt Anna (2).

Katharina (1), Reichensdörfer Josefa (1), Witzan jun. (5), Witzan sen. (2), Reich Barbara (1), Prommer (3), Fenzl (3), Wiltschko (5), Schmidt Kath. (3), Schmidt Anna (2).

Následuje jeden nebo dva další transporty.

Es folgen dann noch ein oder zwei Transporte.

1947 Na sklizeň jsou dovezeny pracovní síly z Rakouska.

1947 Zur Einbringung der Ernte werden Arbeitskräfte aus Österreich herangeholt.

1951 Páter Josef Liedl je 15. prosince nuceně přemístěn do Malont (Meinetschlag). Věčné světlo ve farním kostele je zhasnuto. Socha Panny Marie z hlavního oltáře je údajně přenesena na faru v Kaplici a odtud do muzea.

1951 Herr Pfarrer Josef Liedl wird am 15. Dezember zwangsweise nach Meinetschlag umgesiedelt. Das ewige Licht in der Pfarrkirche ist ausgelöscht. Die Muttergottes-Statue vom Hochaltar wird angeblich in das Pfarrhaus nach Kaplitz und von dort in ein Museum verbracht.

1952 Ve věku 67 let umírá 17. května 1952 v táboře u Brna patron kostela v Cetvinách (Zettwing) hrabě Karl Georg z Buquoye. Jeho syn, hrabě Ferdinand z Buquoye, žije od vyhnání v Bad Wiessee u jezera Tegernsee.

1952 Der Patronatsherr der Kirche in Zettwing, Graf Karl Georg von Buquoy, stirbt am 17. 5. 1952 in einem Lager bei Brunn im Alter von 67 Jahren. Sein Sohn, Graf Ferdinand von Buquoy, lebt seit der Vertreibung in Bad Wiessee am Tegernsee.

1955/56 V městysi Cetviny (Zettwing) začínají demolice domů a jejich srovnání se zemí.

1955/56 Man beginnt die Häuser des Marktes Zettwing zu zerstören und einzuebnen.

Nejprve je vyhozen do povětří Spenglerův dům (Pock); pak jsou domy v Prägarten (na prostranství před městyssem), později na náměstí (tržišti) strženy a nakonec v Herrengasse, srovnány se zemí buldozerem a suťová pole zasypána pískem.

Zunächst wird das Spengler-Haus (Pock) gesprengt; sodann werden die Häuser im Prägarten, später auf dem Marktplatz und schließlich in der Herrengasse geschleift, mit einer Planieraupe dem Erdboden gleichgemacht und die Schuttfelder mit Sand überdeckt.

Jediné budovy, které byly ušetřeny zkázy, byly:

Von der Zerstörung bleiben lediglich verschont:

Farní kostel, Schmollhaus č. 8 (Schöllhammer), škola, dům lékaře Dr. Stürzla (č. 6) a celnice.

O Velikonocích roku 1956 jsou trámy a kusy dřeva, které stále leží na hromadách sutin, spáleny. Oheň, živený suchou trávou, se šíří na břeh Malše.

Die Pfarrkirche, das Schmollhaus Nr. 8 (Schöllhammer), die Schule, das Haus des Arztes Dr. Stürzl (Nr. 6) und das Zollhaus. Zu Ostern 1956 werden die auf den Trümmerhalden noch liegenden Balken und Holzteile verbrannt. Das Feuer, genährt am dürren Gras, frisst sich fort bis an das

Panují obavy, že požár přeskočí i na Lexmühle na rakouském břehu. Vzduch zaplní hustá oblaka kouře, saze a jiskry. Když se kouř rozptýlí, naskytne se nám obraz zkázy:

Místo, kde kdysi stával městys Cetviny (Zettwing), se přeměnil na jedno jediné požářiště. Starý farní kostel je nyní uprostřed hromady ohně opuštěný. V době, kdy obyvatelé městyse ještě žili v jeho stínu, byl ještě v roce 1940 opečováván a citlivě restaurován. Nyní je ponechán na napospas zkáze.

V obcích Mikulov (Böhmdorf), Janova Ves (Johannesdorf), Horní a Dolní Příbraní (Ober- a Untersinnetschlag) a v Horní Malši (Maltschbach) pokračuje ničení.

Obec Lhota (Neustift) již také neexistuje.

Horské domy v Mikulově (Böhmdorf) jsou zapáleny; sloupy dýmu z hořících usedlostí jsou vidět na míle daleko.

Dnes z obce zůstal jen dům č. 12 (Hofko), který slouží zemědělskému družstvu ke skladování hnojiv.

V Janově Vsi (Johannesdorf) zůstal pouze statek rodiny Dreiling-Richl (Schmiedimoun).

To, co generace budovaly po staletí usilovnou prací, se zhroutilo a zbyly jen trosky a popel.

Maltschufer.

Es ist zu befürchten, dass das Feuer auf die Lexmühle am österreichischen Ufer übergreift. Dichte Rauchschwaden, Ruß und Funken erfüllen die Luft. Als der Rauch verzogen ist, bietet sich dem Auge ein Bild der Verwüstung:

Der Boden, der einst den Markt Zettwing trug, ist eine einzige Brandstätte geworden. Inmitten der Brandhalden steht nun verwaist die alte Pfarrkirche. Als die Bewohner des Marktes noch in ihrem Schatten wohnten, war sie gepflegt und noch 1940 verständnisvoll restauriert worden. Nun ist sie dem Verfall preisgegeben.

Das Werk der Zerstörung wird fortgesetzt in den Ortschaften Böhmdorf, Johannesdorf, Ober- und Untersinnetschlag und in Maltschbach.

Auch die Ortschaft Neustift besteht nicht mehr.

Die Berghäuser in Böhmdorf werden in Brand gesteckt; die Rauchsäulen von den brennenden Gehöften sind weithin zu sehen.

Heute steht nur noch das Haus Nr. 12 (Hofko); es dient einer Kolchose zur Lagerung von Düngemitteln.

In Johannesdorf bleibt allein das Anwesen der Familie Dreiling-Richl (Schmiedimoun) erhalten.

Was Generationen in jahrhundertelanger und mühevoller Arbeit aufgebaut haben, ist zu Schutt und Asche zusammengesunken.

Umělecké památky v Cetvinách (Zettwing)

Pohraniční obec byla osídlena kolonisty z Rakous ve 13. století. V roce 1325 ji Petr z Rožmberka zastavil Bohunkovi z Harrachu a kolem poloviny 14. století se dostala do trvalého držení pánů z Rožmberka, kteří ji pak ještě před rokem 1384 povýšili na městys.

S tím souviselo i právo používat vlastní městský znak, na němž je zobrazena pětilistá červená růže na stříbrném štítě.

Kostel P. Marie je jako takový zmiňován již v roce 1384 jako farní. Z té doby pochází i nynější kostel, který v roce 1620 vyplenili a vypálili Dampierrovi žoldněři.

Po rekatolizaci byl kostel nově zastřešen a vybaven. V této době byl také poprsník (parapet) kruchty vyzdoben tabulovými obrazy na dřevě. V letech 1735/1736 byly nově postaveny hlavní a jižní oltář, kazatelna a křtitelnice, a to sochaři a restaurátoři z Omlenice/Umlowitz (podle Cechnera z Omleničky) a Freistadtu.

V roce 1745 renovoval hlavní oltář malíř Matthias Widmann. Poslední obnova proběhla v roce 1899 (podle Cechnera 1892), kdy bylo m.j. postaveno i žulové schodiště vedoucí k severnímu průčelí lodi.

Na východ orientovaný gotický halový kostel z omítnutého režného kamenného zdiva s okraji zpevněnými žulovými kvádry, se skládá z jednolodního kněžiště s polygonálním závěrem a trojlodní modlitebny, v jejímž severovýchodním

Kunstdenkmale in Zettwing

Die Grenzgemeinde wurde durch aus Österreich eingewanderte Kolonisten im 13. Jhdt. besiedelt. Im Jahr 1325 ist sie von Peter von Rosenberg dem Bohunko von Harrach verpfändet worden und um die Mitte des 14. Jhdts. kam sie in den ständigen Besitz der Herren von Rosenberg, die dann noch vor 1384 den Ort zum Markt erhoben haben.

Damit verbunden war das Recht ein eigenes Marktwappen zu führen, das die fünfblättrige rote Rose auf silbernem Schild zeigt.

Die Marien-Pfarrkirche, wird als solche bereits im Jahre 1384 angeführt. Aus der Zeit stammt auch die bestehende Kirche, welche im J. 1620 durch Dampierre'sche Söldner ausgeplündert und eingeäschert wurde.

Nach der Rekatholisierung ist die Kirche neu eingedeckt und eingerichtet worden. In dieser Zeit wurde auch die Empore-Brüstung mit auf Holz gemalten Tafelbildern geschmückt. In d. J. 1735/1736 sind der Hoch- und Südaltar, die Kanzel und der Taufstein neu von Bildhauern und Staffirern aus Umlowitz (laut Cechner aus Klein Umlowitz) und Freistadt aufgestellt worden.

Im J. 1745 fasste der Rosentaler Maler Matthias Widmann den Hochaltar neu. Die letzte Renovierung fand in J. 1899 (nach Cechner 1892). statt, wobei u. a. auch die zur Kirchennordfront anschließende Granittreppe erbaut wurde.

Die östlich orientierte, gotische Hallenkirche aus verputztem Bruchsteinmauerwerk mit aus Granitquadern armierten Kanten besteht aus einem 1 jochigen Altarraum mit polygonalem Abschluss und einem 3-jochigen Betraum, in dessen nordöstlicher

nároží je postavena mohutná věž; k presbytáři na severu přiléhá nízká sakristie.

Dvě přístavby: předsíň na jižní straně a schodiště na severní straně lodi.

Hladké zdivo spočívá na nahoře zkoseném kvádrovém soklu a je zakončeno žulovou římsou složenou z desky a šambrány.

Stejný profil má i strmý západní štít zakončený železným křížem. Šindelová krytina na všech částech kostela, stejně jako na osmiboké barokní kopuli věže a šestiboké věžičce sanktusníku.

Pět přípor šikmo kolem presbytáře má průčelí členěná kordonovými římsami vytaženými na úrovni okenních podhledů a jsou zakončena gotickými (tvořenými štítkem a šambránami) římsovými střechami.

5 vchodů, všechny v žulových kvádrech: 1. v západním průčelí, 120 x 210 cm, v hrotitém záklenku se zkosenou hranou.

Jižní vchod do lodi, 122 x 205 cm, s rovným nadpražím, rám profilovaný kruhovou lištou mezi dvěma záklenky. Otevřený vstup do předsíně má rovné nadpraží podepřené dvěma nárožními konzolami se zkosenou hranou.

Vchod do sakristie, 100 x 200 cm, obdélníkový, v prostém zádveří. Vchod na kůr (kruchtu) s varhanami, stejný jako výše uvedený.

3 okna presbytáře v polygonálním závěru, hrotitě klenutá, jednosloupková, stejná intarzie: nad 2 nosy kvádrování v kruhu. Velké okno presbytáře na jižní straně se dvěma sloupky a hrotitým klenákem má

Ecke ein massiger Turm hineingebaut ist; nördlich schließt ans Presbyterium die niedrige Sakristei an.

Zwei Anbauten: eine Vorhalle an der Süd- und eine Treppe an der Nordschiffseite.

Das glatte Mauerwerk ruht auf oben abgefasstem Quadersockel und wird von einem aus Platte und Hohlkehle zusammengesetzten Granithauptgesims abgeschlossen.

Dasselbe Profil säumt auch den steilen, durch ein Eisenkreuz beendigten Westgiebel. Schindeleindeckung auf allen Kirchenteilen, sowie auf der achtseitigen barocken Turmhaube und dem sechsseitigen Sanktus-Türmchen.

Fünf diagonal um das Presbyterium gestellte Strebepfeiler haben die Vorderfronten durch in der Höhe der Fenstersohlbänke gezogene Kordonsimse gegliedert und werden von gotischen (aus einem Plättchen und Hohlkehle bestehenden) Gesimschen umsäumten Pultdächern abgeschlossen.

5 Eingänge, alle in Granitstöcken: 1. In der Westfront, 120 x 210 cm groß, im spitzen Gewände von abgefasster Kante.

Schiffsüdeingang, 122 x 205 cm groß, mit geradem Sturz, das Gewände profiliert durch einen Rundstab zwischen 2 Hohlkehlen. Der offene Vorhalleneingang hat den geraden Sturz durch 2 Eckkonsolen von abgefasster Kante unterstützt.

Sakristei-Eingang, 100 x 200 cm groß, rechteckig, im glatten Türstock. Orgelempore-Eingänge, gleich dem vorerwähnten.

3 Presbyterium-Fenster im Polygonal-Abschluss, spitzbogig, einpöstig, gleiche Maßwerke: über 2 Nasen ein Vierpaß im Kreise. Das zweipöstige, spitzbogige große Presbyterium-Fenster auf der Südseite hat

nový beznosý profil. Loď je osvětlena 1 hrotitým a 1 sloupovým oknem se stejným členěním jako v presbytáři a 6 menšími okny. Zdivo věže je prolomeno 2 malými okny a 3 velkými obdélníkovými gotickými okny (se zkosenými hranami) a jedním oknem s kruhovým obloukem.

Uvnitř je kněžiště, 10 m dlouhé, 5,30 m široké a 10 m vysoké, v jednom poli křížově zaklenuté a na konci se paprskovitě rozbíhá do klínovitých žeber, konkávně prohnutých, sbíhajících se do 2 hladkých diskových klenáků, podepřených na polygonálních konzolách.

Vítězný oblouk o rozpětí 4 m, hrotitý, v žulovém oblouku, na obou stranách zkosený. Sálková modlitebna (kostelní loď) o délce 11,7 m a šířce 11,6 m, rozdělená dvěma řadami osmibokých sloupů na kostel o třech polích a třech lodích, je v osmi polích křížově zaklenutá ve výšce 8,60 m.

Klínovitá, konkávně zkosená žulová žebra se tangenciálně oddělují od 3 volných sloupů a 6 pětibokých nástěnných servisů a sbíhají se v poli přiléhajícím k triumfálnímu oblouku v 50 cm širokém, otevřeném klínu; jinak se kříží ve vrcholech kleneb bez klínových kamenů.

Varhanní kruchta se rozkládá podél západního a severního průčelí kostela, vystupuje do modlitebny dřevěným balkonem ohraničeným obloženou římsou, do kostela se otevírá 4 kruhovými oblouky s žlábkou na obou stranách a je zaklenuta ve 4 polích křížovými klenbami.

Věžní kaple je rovněž křížově zaklenutá bez klínových klenáků ve vrcholu v žebrech, profilově podobných těm v lodi a pod kruchtou. 5 m dlouhá a 3,2 m široká sakristie je zaklenutá sudovou klenbou.

ein neues nasenloses Maßwerk. Das Schiff wird durch 1 spitzbogiges, 1 pfofiges Fenster mit gleichem Maßwerk, wie im Presbyterium, und durch 6 kleinere Fenster belichtet. Das Turmmauerwerk wird durch 2 schmale Fensterchen und durch 3 große, rechteckige, gotische (von abgefassten Kanten) und einem rundbogigen Fenster durchbrochen.

Im Innern ist der 10 m lange, 5,30 m breite und 10 m hohe Altarraum in einem Joche kreuzgewölbt und im Abschluss strahlenförmig in keilförmige, konkav ausgeschweifte, in 2 glatte Scheibenschlusssteine zusammenlaufende Rippen, welche auf polygonale Konsolen gestützt werden, eingedeckt.

Triumphbogen, 4 m in der Spannweite, spitz, im beiderseits abgefassten Granitgewände. Der hallenartige, 11,7 m lange, 11,6 m breite Betraum, durch 2 Reihen achtseitiger Säulen in eine dreijochige und dreischiffige Kirche gegliedert, wird in der Höhe von 8,60 m in 8 Jochen kreuzgewölbt. Die keilförmigen, konkav abgefassten Granitrippen entbinden sich von den 3 freien Säulen und 6 fünfseitigen Wanddiensten tangential und laufen in dem an den Triumphbogen anschließenden Joch in einem 50 cm breiten, offenen Schlussstein zusammen; sonst kreuzen sie sich in den Gewölbescheiteln ohne Schlusssteine.

Die Orgelempore verbreitet sich entlang der West und Nordkirchenfront, ragt in den Betraum durch einen hölzernen, von einer getäfelten Brüstung abgegrenzten Balkon hinein, öffnet sich in die Kirche durch 4 runde, beiderseits gekehlte Bogen und wird in 4 Jochen durch Kreuzgewölbe unterwölbt.

Die Turmkapelle ist ebenfalls kreuzgewölbt ohne Schlussstein im Scheitel in Rippen, ähnlichen Profils, wie im Schiff und unter der Empore. Die 5 m lange und 3,2 m breite Sakristei ist tonnengewölbt. Der Hochaltar

Hlavní oltář z hnědého dřeva, částečně zdobený zlatem, sahá až ke klenbě. V mělkém výklenku orámovaném vřetenovou sloupovou architekturou je sedící Matka Boží se soškou Ježíška, nad níž dva vznášející se andělé drží korunu.

Socha Boha Otce v barokním rámu s volutami.

Na bočních stranách před vyřezávanými ornamentálními lícemi ve tvaru ušních boltců stojí na konzolách sochy svatého Floriána a svatého Šebestiána. Na entablaturě (kladí) jsou voluty a nároží římsy zdobeny sochami andělů.

Oltář z roku 1736 byl renovován v letech 1745 a 1892. Dřevěný a mramorovaný jižní boční oltář má v barokní korintské sloupové architektuře velký, dobře malovaný obraz svatého Aloise o rozměrech 98 x 175 cm, po stranách polychromované sochy svatého Mikuláše (podle Cechnera Martina, papeže) a svatého Mikuláše-biskupa; v nástavci monogram Panny Marie vsazený do obláček, nahoře socha svatého Ignáce z Loyoly.

Také tento oltář je dílem omleničského sochaře z roku 1735.

Severní oltář ve věžní kapli, v rokokové architektuře socha svaté Anny; z konce 18. století.

Visutá dřevěná kazatelna na čtvercovém půdorysu s otupenými rohy je nepoměrně velká.

Na čelní straně poprsníku zlacená řezba v kartuši poprsí svatého Augustina. Na stříšce třásně, andílci a nejvyšší Boží oko v svatozáří z roku 1735.

Křtitelnice v podobě kulaté mísy spočívající

aus braun ausgestrichenem, teilweise mit Gold staffiertem Holz reicht bis zum Gewölbe. In einer seichten, von einer Spindelsäulen-Architektur umrahmten Nische eine sitzende Mutter Gottes mit Jesu Kindlein-Statue, über welcher zwei schwebende Putti eine Krone halten.

Im Aufsätze im barocken, in Voluten gewundenen Rahmen Gottvater-Statue.

Seitlich vor ohrmuschelförmigen, durchgeschnitzten, ornamentalen Wangen, auf Konsolen stehende St. Florian- und Sebastian-Statuen. Im Aufsätze werden die Voluten und Gesimsecken von Engelstatuen geschmückt.

Der aus dem J. 1736 stammende Altar wurde im J. 1745 und 1892 renoviert. Der hölzerne und marmorierte Süd-Seitenaltar weist in einer barockkorinthischen Säulenarchitektur ein 98 x 175 cm großes, gut gemaltes St. Aloisius-Bild, seitlich polychromierte St. Nikolaus (laut Cechner Martin, Papst) und St. Nikolaus-Bischof-Statuen auf; im Aufsatz von Wolken eingebettet ein Marien-Monogramm, zu oberst eine St. Ignatius v. L. Statue.

Auch dieser Altar ist ein Werk des Klein-Umlowitzer Bildhauers aus d. J. 1735.

Nordaltar in der Turmkapelle, in einer Rokokoarchitektur St. Anna-Statue; aus dem Ende des 18. Jhdt.

Die ausgeschossene hölzerne Kanzel auf einem quadratischen Grundrisse mit abgeschragten Ecken ist verhältnismäßig zu groß.

Auf der vorderen Brüstungswand in einer Kartusche vergoldetes St. Augustins-Brustbild im Relief. Auf dem befransten Schalldeckel Engelchen und zuoberst das Auge Gottes im Strahlenkranz aus d. J. 1735.

Taufstein in der Form einer runden, auf

na profilovaném sloupku. Na dřevěném víku jsou čtyři voluty z akantových listů, které podpírají hrubě řezaný Křest Krista.

Také toto dílo vytvořil sochař z Omleničky v letech 1735/-36.

Varhany z roku 1819, skříň v rokokovém empírovém stylu. V roce 1917 byly cínové píšťaly zrekvírované pro válečné účely. Na parapetu varhanního kůru je rozmístěno 12 tabulových obrazů o rozměrech 42 x 82 cm, které zobrazují poprsí Krista a 11 apoštolů.

Obrazy, původně dobře malované na dřevě v 1. polovině 17. století, jsou víceméně špatně později přemalované. Krucifix v životní velikosti, kvalitně vyřezaný v 1. polovině 18. století.

V presbytáři visí olejomalba Ukřižovaný Kristus mezi Matkou Boží a svatým Janem o rozměrech 1,8 x 2,9 m. Obstojná práce z 1. poloviny 18. století (podle Cechnera 19. století).

Dřevěný zlatený lustr, v dolní řadě osmiramenný, v horní řadě čtyřramenný; z 18. století. 3 páry cínových svícnů o výšce 50 cm. Baroko z 2. poloviny 18. století.

Zvony:

1. Výška 82 cm, průměr 100 cm. Pod korunou nápis: Sub excellentissimo Comite de Buquoi et Curato Wenz. Majer refusa est a J. Perner Budvicii 1796. Na plášti reliéf Madony.

2. Výška 68 cm, průměr 82 cm. Pod korunou: 1796, na plášti reliéf svatého Jana a Pavla.

3. Výška 52, průměr 68 cm. Pod korunou je nápis: Sub Joh. Wagner Consule et

einem profilierten Baluster ruhenden Schüssel. Auf dem Holzdeckel stützen vier aus Akanthusblättern gebildete Voluten eine primitiv geschnitzte Taufe-Christi-Gruppe.

Auch dieses Werk ist vom Umlowitzer Bildhauer im J. 1735/36 gefertigt worden.

Orgel aus dem J. 1819, das Gehäuse im Rokoko-Empirestil. Im J. 1917 wurden die Zinnpfeifen für Kriegszwecke abgenommen. 12 Tafelbilder zu 42 x 82 cm Größe sind in der Orgelchorbrüstung versetzt, sie stellen Kniebilder Christi und 11 Apostel dar.

Die auf Holz in der 1. Hälfte des 17. Jhdts. ursprünglich gut gemalten Bilder sind mehr oder weniger schlecht übermalt. Krucifix in Lebensgröße, gut in der 1. Hälfte des 18. Jhdts. geschnitztes Werk.

Der gekreuzigte Christus zwischen Mutter Gottes und Hl. Johannes 1,8 x 2,9 m großes Ölbild hängt im Presbyterium. Mäßige Arbeit aus der 1. Hälfte des 18. Jhdts (laut Cechner 19. Jahrhundert).

Hölzerner, vergoldeter Luster, in der unteren Reihe acht, in der oberen Reihe vierarmig; aus dem 18. Jhdts. 3 Paar Zinnleuchter zu 50 cm Höhe. Barock aus der 2. Hälfte des 18. Jhdts.

Glocken:

1. Höhe 82 cm, im Durchm. 100 cm. Unter der Krone die Aufschrift: Sub excellentissimo Comite de Buquoi et Curato Wenz. Majer refusa est a J. Perner Budvicii 1796. Auf dem Mantel ein Madonnen-Relief.

2. Höhe 68 cm, im Durchm. 82 cm. Unter der Krone: 1796, auf dem Mantel St. Johannes- und Paul-Relief.

3. Höhe 52, im Durchm. 68 cm. Unter der Krone die Aufschrift: Sub Joh. Wagner

Dominus Alb. Pruckner Primatore 1796. Na plášti reliéf svatého Floriána.

4. Umíráček, výška 26 cm, průměr 37 cm, na plášti: 1796.

5. Výška 22 cm, průměr 37 cm. Pod korunou: Fr. Holleder 1872 (Cechner 1873). 6 reliéfů světců nahrubo odlitých na plášti.

Morový sloup stojící na náměstí Ringplatz před kostelem. Na trojbokém vysokém podstavci stojí sochy svatého Jana, svatého Pavla, svatého Šebestiána a svatého Floriána. Uprostřed se tyčí trojboký sloup s barokně-korintskou hlavicí se sochou svatého Jana Nepomuckého v primitivním provedení.

Na trojbokém balustrovém zábradlí letopočet: 1772. Na cestě z Tiché (Oppolz) do Cetvin (Zettwing) stojí malá kaplička na půdorysu 3,5 x 3 m, pod sedlovou střechou krytou kůrkami. Východní průčelí je otevřeno půlkruhovým obloukem obklopeným barokně-korintskými pilastry. Kladí barokně profilované nese ve vlysu datum 1780.

Nad římsou štít z ohýbaných volut; dvě koule a piniová šiška jako zakončení. Ve štítovém výklenku socha svatého Floriána.

V kapli je oltář s krucifixem; hrubší práce místního umělce byla nedávno ozdobena červenými a modrými lidovými ornamenty.

Na březích řeky Malše

Pokus o popis toku řeky Malše od pramenů po soutok s Vltavou s přihlédnutím ke krajině podél břehů a historickým událostem:

Consule et Dominus Alb. Pruckner Primatore 1796. Auf dem Mantel ein St. Florian-Relief.

4. Sterbeglocke, Höhe 26 cm im Durchm. 37 cm, auf dem Mantel: 1796.

5. Höhe 22 cm, im Durchm. 37 cm. Unter der Krone: Fr. Holleder 1872 (lt. Cechner 1873). Auf dem Mantel rauh abgegossene 6 Heiligen-Reliefs.

Pestsäule, steht am Ringplatz vor der Kirche. Auf einem dreiseitigen hohen Sockel stehen Skt. Johannes-, Paul-, Sebastian- und Florian-Statuen. In der Mitte erhebt sich eine dreiseitige Säule von barockkorinthischem Kapitell mit einer Skt. Johannes von Nepomuk-Statue, in einer primitiven Ausführung.

Auf dem dreiseitigen Balustergeländer die Jahreszahl: 1772. Auf dem Wege von Oppolz nach Zettwing steht eine kleine Kapelle 3,5 x 3 m groß unter einem mit Hohlziegeln gedeckten Satteldach. Die Ostfront wird durch einen halbkreisförmigen, von barockkorinthischen Pilastern umsäumten Bogen geöffnet. Im Friese des barocken Gebäudes die Jahreszahl 1780.

Über dem Gesims ein Giebel von geknickten Voluten; als Beendigung zwei Kugeln und ein Pinienzapfen. In der Giebelnische St. Florian-Statue. In der Kapelle ein Kruzifix-Altar; die derbe Arbeit eines Ortskünstlers ist in neuester Zeit mit roten und blauen Volksornamenten verziert worden.

An den Ufern der Maltsch

Versuch einer Beschreibung des Flusslaufes der Maltsch vom Quellgebiet bis zur Mündung in die Moldau unter Berücksichtigung der Landschaft an den Ufern und zeitgeschichtlicher Ereignisse:

Horní tok řeky Malše tvoří od nejstarších dob hranici mezi Čechami a Horními Rakousy. Tento význam dal řece navždy její jméno, které je odvozeno od německého (?? připomíná spíše slovinské slovo Meja, což znamená „hranice“, pozn.B.R.) slova "mäl", hraniční rozvodí.

Pramen Malše leží na 1111 m vysokém Viehbergu v hustě zalesněné oblasti Freiwald u Sandlu v severovýchodní části Mühlviertelu.

Půda je neúrodná, je tu spousta lesů a skal a nad žulovou vrchovinou drsně fouká šumavský vítr. "Tři čtvrtiny roku je zima a čtvrtina roku se slunce neukáže," říkají žertem místní lidé.

Z výšin Viehbergu, kterému se také říká Stolová hora (Tafelberg), se nyní mladá, v lese zrozená Malše, dere žulovým podložím a jako dravý potok si razí cestu až do obce Příbraní (Sinnetschlag), kde se jí již říká „Horní Malše“ (Maltschbach).

U vsi Unterwald se její břehy rozšiřují. V dávných dobách se hornímu toku říkalo také "Granitzbach", a protože ležel v zájmovém území panství Reichenau (Groß-Pertholz), Freistadt a Nové Hrady, docházelo nezdědky ke "sporům a nedorozuměním".

V roce 1480 byl novohradský radní a rožmberský lovčí pověřen svým pánem, aby vydal posudek o průběhu hranic "z vlastního pohledu a z výpovědí pamětníků", přičemž Malše byla uvedena jako "Granitzbach" nebo "Zettwinger Bach" (Cetvinský potok).

Řeka zde také sloužila ke splavování dřeva, které v roce 1685 provozovala tři pohraniční panství.

Seit frühesten Zeiten bildet die Maltsch an ihrem Oberlauf die Grenze zwischen Böhmen und Oberösterreich. Diese Bedeutung gab dem Fluss für immer den Namen; er ist abgeleitet von dem deutschen (?? Errinnert eher an das slowenische Wort für „Grenze“ Meja, Anm.B.R.) Wort „mäl“, die Grenzscheide.

Das Quellgebiet der Maltsch liegt auf dem 1111 m hohen Viehberg in der walddreichen Gegend des Freiwaldes bei Sandl im nordöstlichen Mühlviertel.

Karg ist der Boden, viel Wald und Gestein und rauh streicht dort der böhmische Wind über das Granithochland. „Dreiviertel Jahr Winter und ein Viertel keine Sunn!“, weiß hier der Volksmund scherzhaft zu sagen.

Von den Höhen des Viehberges, der auch Tafelberg genannt wird, drängt sich nun die junge, waldgeborene Maltsch durch den granitsteinernen Grund und bahnt sich wie ein Wildbach ihren Weg, bis ihre Wasser die Ortschaft Sinnetschlag erreichen, wo sie bereits „Maltschbach“ genannt wird.

Bei der Ortschaft Unterwald werden ihre Ufer schon breiter. In alten Zeiten wurde hier der Oberlauf auch „Granitzbach“ genannt, und da er im Interessengebiet der Herrschaften Reichenau (Groß-Pertholz), Freistadt und Grätzen lag, kam es nicht selten zu „Stritt und Irrungen“.

Im Jahre 1480 wurde der Gratzner Ratsherr und Rosenberg'sche Jagdmeister von seinem Herrn beauftragt, „aus eigener Anschauung und durch Aussagen von Gedenkmännern“ ein Urteil über den Verlauf der Grenzen abzugeben, wobei die Maltsch als „Granitzbach“ oder als „Zettwinger Bach“ erwähnt wurde.

Der Fluss wurde hier auch der Holzschwemme dienstbar gemacht, die 1685 von den drei Grenzherrschaften betrieben wurde.

K tomuto účelu byly u hradu Rosenhof nedaleko Sandlu vytvořeny dva náplavové rybníky.

Než se průzračné vody řeky Malše přiblíží k městečku Cetviny (Zettwing), vlévají se u Mairspindtu do vod řeky Felberbach. Za Mairspindtem se rozkládají Prendtské vrchy, které zde tvoří rozvodí mezi Dunajem a Vltavou.

Na rakouském břehu se Malše pocházející z Freiwaldu nazývá "Waldmaische", zatímco Felberbach se nazývá "Feldmaische". Vody řeky dnes omývají břehy starého městyse Cetviny (Zettwing) s pohnutou a bouřlivou historií, jehož zakladatelé kdysi pocházeli z nedalekého Mühlviertelu.

Dnes jsou domy městyse zasypány zeminou, jen starý kostel, který byl zmíněn již v roce 1384, stále stojí jako němý svědek. Potok Frauenbach, který se valí údolím od Mikulova (Böhmdorf), zde teče směrem k Malši.

Na levém břehu se nachází několik domů obce Hammern. Staré dokumenty zmiňují "kosárny v Zöttwingu".

Po staletí se zde ozýval veselý zpěv hamrů Rößlů, Karpfenů a Geyerhammerů. Kosy a nože na slámu, které se zde vyráběly, putovaly až do Polska a Kyjeva. Důležitým zdrojem příjmů na březích řek Malše a Frauenbach byla kdysi také výroba a bělení nití.

Tyto výrobky se prodávaly v Groß-Siegharts (Dolní Rakousy) a v Domažlicích/Taus.

Voda se v četných meandrech a podél břehů porostlých vrbami řítí dál a na levém břehu dosahuje městečka Leopoldschlag se starým tržním právem.

Für diesen Zweck waren in der Nähe des Schlosses Rosenhof bei Sandl zwei Schwemmteiche angelegt worden.

Bevor die klaren Wasser der Maltz sich dem Markt Zettwing nähern, nehmen sie bei Mairspindt die Wasser des Felberbaches auf. Hinter Mairspindt liegen die Höhenzüge von Prendt, die hier die Wasserscheide zwischen Donau und Moldau bilden. Am österreichischen Ufer wird die aus dem Freiwald kommende Maltz als „Waldmaische“ bezeichnet, während der Felberbach „Feldmaische“ genannt wird. Die Wasser des Flusses bespülen nun die Ufer des alten Marktes Zettwing mit seiner wechselvollen und bewegten Geschichte, dessen Gründer einst aus dem nahen Mühlviertel kamen.

Heute sind die Häuser des Marktes vom Erdboden verschwunden; nur die alte Kirche, die 1384 schon Erwähnung fand, steht noch als stumme Zeugin. Der von Böhmdorf talabwärts eilende Frauenbach fließt hier der Maltz zu.

Am linken Ufer liegen einige Häuser der Ortschaft Hammern. In alten Urkunden wird das „Sensengewerke von Zöttwing“ erwähnt.

Jahrhundertlang dröhnte hier das werkfrohe Lied des Rößl-, Karpfen- und Geyerhammers. Die hergestellten Sensen und Strohmesser wanderten hinaus bis nach Polen und Kjew. Auch das Anfertigen und Bleichen von Zwirn war einst an den Ufern der Maltz und des Frauenbaches ein bedeutender Erwerbszweig.

Diese Erzeugnisse fanden Absatz in Groß-Siegharts (N.Ö.) und in Taus/Domažlice (Böhmen).

In zahlreichen Windungen und an weidenbestandenen Ufern rauschen die Wasser weiter und erreichen den am linken Ufer gelegenen Markt Leopoldschlag mit seiner alten Marktgerechtigkeit.

Na pravém břehu se rozkládají louky protáhlé vesnice Tichá (Oppolz), uprostřed níž stojí zřícenina bývalé pohraniční tvrze, kterou ve 14. století postavili páni z Michalovců (Weleschin).

Řeka pokračuje přes rozlehlé louky směrem k Dolnímu Dvořišti, kde se 16. prosince 1879 narodil básník Hans Watzlik.

Ve své knize "Wurzelland" postavil trvalý literární pomník svému rodišti. Gotický kostel, který dominuje městečku, a který dali postavit Rožmberkové, je nazýván "černá katedrála Unterhaidu" (Dolního Dvořiště).

Městys ležící na frekventované silnici, získal na významu již v raném období a má zajímavý tržní řád z roku 1596 se 48 artikuly.

U Dolního Dvořiště (Unterhaid) se Malše stáčí na sever a teče po kamenitém terénu, přes louky a kolem olšemi porostlých břehů směrem k městečku Rychnov (Reichenau).

Starý městský mlýn, kolem kterého protéká, má základní kameny z let 1011, 1433 a 1655 a kdysi patřil k panství šlechty z Harrachu.

Před rokem 1782 patřil půvabně situovaný městys ke klášteru klarisek v Krumlově. Městečko má zajímavý erb: borovici s půlkou rožmberské růže, hvězdou na kmeni a ježkem na kořeni.

Poutní kostel Panny Marie Sněžné u Svatého Kamene, kolem kterého vznikla nejedna legenda, vítá návštěvníky z kopce. V době největšího rozkvětu navštěvovalo toto poutní místo ročně 40-50 000 poutníků z blízkého i vzdáleného okolí. Dnes jsou

Am rechten Ufer liegen die Fluren des langgestreckten Dorfes Oppolz (Tichá), in dessen Mitte sich die Ruine der von den Herren von Michelsberg (Weleschin) im 14. Jahrhundert errichteten einstigen Grenzfeste erhebt.

Durch weites Wiesenland führt der Flusslauf weiter dem Markt Unterhaid (Dolní Dvořiště) zu, in dessen Mauern der Dichter Hans Watzlik am 16.12.1879 geboren war.

In seinem „Wurzelland“ hat er seinem Geburtsort ein bleibendes, literarisches Denkmal gesetzt. Das den Markt beherrschende, von den Rosenbergnern erbaute gotische Gotteshaus wird der „schwarze Dom zu Unterhaid“ genannt.

An einer verkehrsreichen Straße gelegen, hatte der Markt frühzeitig Bedeutung erlangt und besitzt eine interessante Marktordnung aus dem Jahre 1596 mit 48 Artikeln.

Bei Unterhaid wendet sich die Malsch nach Norden und fließt über steinige Gründe, durch Wiesen und an erlenbestandenen Ufern vorbei, dem Markt Reichenau entgegen.

Die alte Stadtmühle, an der sie vorbeifließt, besitzt Grundsteine aus den Jahren 1011, 1433 und 1655 und gehörte ehemals zu dem Gut des Edlen von Harrach.

Der lieblich gelegene Markt gehörte vor 1782 dem Clarissinnen-Kloster in Krummau. Der Markt führt ein interessantes Wappen: eine Föhre mit einer halben Rosenberger Rose, einem Stern am Stamme und einem Igel an der Wurzel.

Von einer Anhöhe herab grüßt die Wallfahrtskirche von Maria Schnee beim heiligen Stein, um den sich manche Sage rankte. In seiner Blütezeit wurde dieser Wallfahrtsort jährlich von 40-50.000 Pilgern aus nah und fern besucht. Heute sind die

brány svatyně zavřené a ponechané napospas zkáze.

Dále vody řeky Malše spěchají zalesněným údolím a pohánějí nejeden mlýn a pilu.

Z levého břehu se nyní do řeky vlévají vody Zdikovského potoka (Katzelbach), který pramení na hoře Roidner Berg.

Na tomto soutoku stojí na rozeklaném skalnatém výběžku zřícenina bývalého hradu Lauseck (=Lauerecke nebo Lauerwinkel), který dali postavit rytíři z Pořešína, a který měl chránit zemskou cestu procházející nedaleko odtud.

Ve zmatcích husitských válek byl zničen, aby neposkytoval úkryt táboritům. Podle legendy jsou v podzemních sklepeních hradu uloženy četné poklady.

Legenda také vypráví o chamtivé bandě loupežníků, kteří žili na hradě a přepadávali a okrádali kupce a poutníky na cestách.

V roce 1541 byl hrad údajně opuštěný. Ve svém erbů měl dva šípy ležící křížem na sobě. Malše nyní ve svém dalším toku přibírá zprava Kamenici (Steinbach) a blíží se k pasekám u Mostek (Pernlesdorfer Flur), kde byly kdysi z Cetvin (Zettwing) zřízeny hamry Theresien- a Johannes-Hammer.

Naposled zde stála Schröterova továrna na výrobu nití.

Z kopce nad dvorními (panskými) poli nás vítá malý bývalý zámeček Mostky (Pernlesdorf), kde podle různých starých dokumentů sídlil loupeživý rytíř Zibrid.

Tore des Heiligtums geschlossen und dem Verfall preisgegeben.

Weiter eilen die Wasser der Maltzsch durch waldreiches Talgelände und betreiben manche Mühle und Brettsäge.

Vom linken Ufer kommend ergießen sich nun die Wasser des Katzelbaches, der auf dem Roidner Berg entspringt, in den Fluss.

An diesem Zusammenfluss stehen auf einem schroffen Felsvorsprung die Ruinen der einstigen Burg Lauseck (=Lauerecke oder Lauerwinkel), die von den Rittern von Poreschin erbaut und für den Schutz der unweit vorbeiführenden Landstraße bestimmt war.

In den Wirren der Hussitenkriege wurde sie zerstört, um den Taboriten keinen Unterschlupf zu bieten. Die Sage weiß zu erzählen, dass in den unterirdischen Gewölben der Burg zahlreiche Schätze lagern sollen.

Die Sage kündigt aber auch von einer gierigen Räuberbande, die auf der Burg hauste und die auf der Landstraße fahrende Kaufleute und Wanderer überfiel und beraubte.

Im Jahre 1541 wurde die Burg als verödet angegeben. Sie führte im Wappen zwei quer übereinanderliegende Pfeile. Die Maltzsch nimmt nun in ihrem weiteren Flusslauf rechts den Steinbach auf und nähert sich der Pernlesdorfer Flur, wo einst von Zettwing aus der Theresien- sowie der Johannes-Hammer errichtet wurden.

Zuletzt wurde hier vom Fabrikanten Schröter eine Zwirnfabrik betrieben.

Von einer Anhöhe, über den Hoffeldern herab, grüßt das kleine, ehemalige Pernlesdorfer Schloß, auf dem nach verschiedenen alten Urkunden der Raubritter Zibrid gesessen hat.

Vody řeky spěchají dál směrem ke Schreineremühle. Na štítovém průčelí starého mlýna se nachází kamenná deska s erbem hraběnky z Thürheimu, která nás informuje o tom, že mlýn patřil k panství Mostky (Pernlesdorf).

Ve starém mlýně našel Žižka a jeho druhové útočiště během vřavy husitských válek.

Mlýn se nachází na úpatí Blanské hory (Pflanzner Berg), na jehož vrcholu stojí starý farní kostel, který shlíží do krajiny jako vzdorovitý hrad.

Jeho rytířský patron svatý Jiří střeží starobylou mariánskou svatyni. Zprava vás přivítá Hradištský vrch (Radisch-Berg), na jehož západních svazích se již v pravěku nacházelo osídlení.

Před Blanskou horou (Pflanzner Berg) zde Malše mění směr toku, obtéká staré okresní město Kaplice a u Žďáru opět nabírá severní směr.

Koryto řeky Malše je zde poseto valouny, přes které se voda žene proudem. První zmínka o městě Kaplice pochází z roku 1257.

Na křižovatce několika důležitých obchodních cest stála kaple „U Panny Marie“ (Zur hl. Maria/sv. Marie), v jejíž blízkosti vznikly osady kolářů, kovářů a hostinců (Leutgebern – vinař s omezenou provozní dobou čepování vína), které daly místu navždy své jméno.

U Žďáru (Sohors) se řeka Malše vlévá do řeky Černé (Schwarzau), přítékající z pravého břehu.

Na soutoku obou řek se nachází místo, kde se vykládalo naplavené dřevo, které bylo dopravováno po řece Černé (Schwarzau), a skládalo se na hromady.

Eilig treiben die Flusswasser weiter und eilen der Schreineremühle zu. Auf der Giebelfront der alten Mühle kündigt eine Steintafel mit dem Wappen der Gräfin von Thürheim, dass die Mühle zum Gut Pernlesdorf gehörte.

In der alten Mühle fand in den Wirren der Hussitenkriege Žižka mit seinen Genossen Unterschlupf.

Die Mühle liegt am Fuße des Pflanzner Berges, auf dessen Höhe die alte Pfarrkirche steht, die wie eine trutzige Burg hinausblickt ins Land.

Ihr ritterlicher Patron, St. Georg, wacht hier über ein uraltes Marienheiligtum. Von rechts grüßt der Radisch-Berg herunter, an dessen Westhängen sich bereits in vorgeschichtlicher Zeit Siedlungsstätten befanden.

Die Malsch ändert hier vor dem Pflanzner Berg ihren Lauf, umfließt die alte Bezirksstadt Kaplitz und nimmt bei Sohors wieder nördliche Richtung an.

Das Flußbett der Malsch ist hier voll mit Rollsteinen bestreut, über die sich die Wasser rauschend hinwegwälzen. Die Stadt Kaplitz wird erstmals im Jahre 1257 urkundlich erwähnt.

Am Schnittpunkt mehrerer wichtiger Handelswege stand eine Kapelle „Zur hl. Maria“, in deren Nähe Ansiedlungen von Stellmachern, Schmieden und Herbergen (Leutgebern) entstanden, die dem Ort für immer den Namen gaben.

Bei Sohors nimmt die Malsch die vom rechten Ufer zukommende Schwarzau auf.

An der Einmündung befindet sich der Anlegeplatz für das Schwemmholz, das auf der Schwarzau befördert, hier gelandet und gestapelt wurde.

V době plavení zde panoval čilý ruch a mnoho pracovitých rukou se zabývalo ukládáním kmenů vyplavených na břeh. Básník Hans Schier (1882-1969), který se v Blansku (Pflanzen) narodil, o tom píše ve svých zápiscích.

Stříbrná stuha řeky Malše pokračuje zalesněnou krajinou. Na levém břehu se tyčí impozantní zřícenina bývalého hradu Pořešín.

Jako stavebníci jsou uváděni páni Bavorové ze Strakonice, kteří ve 13. století získali panství Pořešín od panovníka.

Pevnost byla vybavena dvojím předhradím a měla pětiúhelníkovou kruhovou hradbu. Hrad byl zničen během husitských válek.

Na hradním náměstí byly nalezeny hliněné střeby z pravěku, které svědčí o tom, že na březích řeky již dříve existovalo lidské osídlení. Tok řeky pokračuje v mnoha zákrutech a u obce Dluhe (dnes Dlouhá) opouští bývalý okres Kaplice a také německy mluvící oblast.

Na březích nedaleko Velešína se nachází malebná zřícenina hradu, kde kdysi vládli páni z Michalovic (Michelsberg). V roce 1283 dostali od krále Václava II. hrad Weleschin výměnou.

Povolali německé osadníky z Mühlviertelu a založili vesnice a sídla vykácením pohraničního lesa. Velešínské panství sahalo až k rakouským hranicím, tj. k hornímu toku Malše.

V roce 1487 byl hrad opuštěn a postupně chátral. Dnes se zde staví velká přehrada.

Zu den Schwemmzeiten herrschte hier frohes Treiben, und viele fleißige Hände regten sich, um die angeschwemmten Scheite zu landen. Der aus Pflanzen gebürtige Heimatdichter Hans Schier (1882-1969) hat in seinen Aufzeichnungen darüber recht lebensnah berichtet.

Weiter zieht sich das Silberband der Malsch durch eine waldige Landschaft. Am linken Ufer erheben sich die imposanten Ruinen der einstigen Burg Poreschin.

Als Erbauer werden die Herren Bawore von Strakonitz genannt, die im 13. Jahrhundert das Gut Poreschin vom Landesfürsten erwarben.

Die Feste war mit zwei Vorburgen ausgestattet und hatte eine fünfeckige Ringmauer. In den Hussitenkriegen wurde die Burg zerstört.

Auf dem Burgplatz wurden Tonscherben aus vorgeschichtlicher Zeit gefunden; ein Beweis, dass sich an den Ufern des Flusses bereits menschliche Siedlungen befunden hatten. Der Flusslauf zieht sich in vielen Krümmungen weiter und verlässt bei dem Dorf Dluhe den ehemaligen Bezirk Kaplitz und auch den deutschen Sprachraum.

An den Ufern bei Weleschin liegen die malerischen Ruinen einer Burg, auf der einst die Herren von Michelsberg Macht geboten. Sie erhielten die Burg Weleschin im Tauschwege von König Wenzel II. im Jahre 1283 übertragen.

Sie beriefen deutsche Siedler aus dem Mühlviertel und gründeten durch zahlreiche Rodungen im Grenzwald Dörfer und Ansitze. Die Herrschaft Weleschin reichte bis zur österreichischen Grenze, also bis zum Oberlauf der Malsch.

Im Jahre 1487 wurde die Burg aufgelassen und verfiel allmählich. Heute beginnt man

Za několik let se tamní oblast zcela změní a bude utvářena jinak.

Tok řeky pokračuje do Říмова (Rimau), jednoho z největších poutních míst v jižních Čechách. Její velká křížová cesta je prostorově inspirována svatými místy v Jeruzalémě.

Poutníkům trvá téměř dvě hodiny, než navštíví jednotlivá zastavení rozestá po krajině v okolí Říмова (Rimau).

Řeka Malše protéká širokou rovinatou krajinou a po velké smyčce se dostává k nejstaršímu historickému místu v jižních Čechách: Doudlebům.

Tam, kde se řeka po velkém ohybu vrací téměř na stejné místo, stojí na vysoké skále kostelík se starobylým obrazem Panny Marie. Zde si první Slované, kteří se přistěhovali do jižních Čech, Dudlebové, postavili svůj župní hrad (Gauburg).

Tato skála na řece Malši byla vybrána dobře. Velký obtok Malše skýtal bezpečnou ochranu před nepřáteli a divokou zvěř. Doudleby (Teindles) byly po staletí politickým a církevním hlavním městem jižních Čech. Ve 14. století patřily všechny existující kostely v jižních Čechách k děkanátu Doudleby (Teindles).

Teprve o 284 let později bylo založeno město České Budějovice (1265). Přes řeku se klene obrovský most. Vody Malše obtékají skálu a spěchají k městu Budějovice, které král Otakar II. plánoval postavit na soutoku Malše a Vltavy.

Ještě předtím však se hrnou kolem břehů u Plavu, kde byly objeveny četné 3000 let staré "pohanské hroby".

Vykopávky prokázaly, že Keltové se v údolí Malše usadili již v pravěku.

dort mit einer großen Talsperre. In einigen Jahren wird die Gegend dort völlig verändert und anders gestaltet sein.

Der Flusslauf führt weiter nach Rimau, zu einem der größten Wallfahrtsorte Südböhmens. Seine große Kreuzweganlage ist räumlich den heiligen Stätten in Jerusalem nachgebildet.

Zum Besuch der einzelnen, in der Landschaft um Rimau zerstreuten Stationen bedarf der Pilger fast zwei volle Stunden.

Durch weites, ebenes Land fließt nun die Malsch und erreicht, nachdem sie eine große Schleife gezogen hat, den ältesten geschichtlichen Ort Südböhmens: Teindles.

Wo der Fluss nach einem großen Bogen fast wieder an dieselbe Stelle zurückkehrt, steht auf einem hohen Felsen eine Kirche mit einem uralten Marienbild. Hier haben die ersten, in Südböhmen eingewanderten Slawen, die Dudleber, ihre Gauburg erbaut.

Dieser Felsen an der Malsch war gut gewählt. Die große Malschschleife bot sicheren Schutz vor Feinden und wilden Tieren. Teindles war jahrhundertlang politischer und kirchlicher Hauptort Südböhmens. Im 14. Jahrhundert gehörten alle bestehenden Kirchen Südböhmens zum Dekanat Teindles (Doudleby).

284 Jahre später erst wurde 1265 die Stadt Budweis gegründet. Eine gewaltige Brücke überführt den Fluss. Die Wasser der Malsch umspülen den Felsen und eilen weiter, der Stadt Budweis entgegen, die König Ottokar II. am Zusammenfluss von Malsch und Moldau planvoll anlegen ließ.

Zuvor aber eilen sie an den Ufern bei Plaben (Plav) vorbei, wo zahlreiche 3000-jährige „Heidengräber“ entdeckt wurden.

Die Ausgrabungen erbrachten den Beweis, dass im dortigen Malschtal schon in vorgeschichtlicher Zeit Kelten siedelten.

Již v roce 1866 bylo nedaleko této obce na levém břehu Malše objeveno a částečně otevřeno 32 tumulů různých velikostí. Na světlo se dostaly urny a misky, náramky, šperky, prsteny a brože.

Nejzajímavějším nálezem však byl zbytek oděvu z ovčí kůže sešitý bronzovými kotouči, ležící na dřevěné desce. Všechny tyto předměty putovaly do Prahy do Národního muzea.

Vzbudily takový zájem, že byly vytvořeny jejich ilustrace pro muzea v Paříži a Petrohradě.

Řeka Malše teče neúprosně dál a z pohraničních lesů odnesla do vnitrozemí ne jeden kmen. Nad dveřmi jednoho z domů Budějovického skladu dřeva (Budweiser Holzlegestätte) je kláda a vedle ní kovová deska s nápisem:

"Dne 8. října 1783 sem poprvé dorazilo toto bukové poleno na začátku plavení kulatiny z Pohořského polesí na Novohradském panství hraběte Buquoye."

Malše se v tomto místě často zbavovala svého břemene, než se její vody spojily s vodami Vltavy, aby s tímto mohutným tokem pokračovaly českou krajinou a nakonec se spolu s Labem vlily do vzdáleného Severního moře.

Odkazy:

Blau, Josef: Böhmerwälder Hausindustrie und Volkskunde, 11. díl, Praha 1918.

Hoppe, Alfred: Des Österreichers Wallfahrtsorte, Wien 1914

Huyer, Reinhold: Das

Bereits im Jahre 1866 wurden unweit dieses Dorfes am linken Maltshufer 32 verschieden große Hügelgräber entdeckt und zum Teil geöffnet. Es kamen Urnen und Schalen, Armspangen, Schmuckringe und Fibeln zu Tage.

Das interessanteste Fundstück aber war der auf einer Holztafel liegende Rest eines Kleidungsstücks, das aus Schafhaut bestand, die mit Bronzescheibchen benäht war. Alle diese Gegenstände wanderten nach Prag in das Landesmuseum.

Sie fanden ein derartiges Interesse, dass von ihnen Abbildungen für die Museen in Paris und Petersburg angefertigt wurden.

Unaufhaltsam fließt die Maltsh weiter und hat so manches Scheitholz aus den Wäldern des Grenzwaldes in das Landesinnere getragen. Über der Tür eines Hauses der Budweiser Holzlegestätte ist ein Holzscheid und daneben eine Blechtafel mit der Inschrift angebracht:

„Am 8. Oktober 1783 ist gegenwärtiges Buchenes Scheit bei Anfang der Scheiterschwemme von der gräflich Buquoy'schen Herrschaft Gratzen Pucherser Waldung zum ersten hier angekommen.“

Oft hat die Maltsh an dieser Stelle ihre Last abgeschüttelt, bevor sich ihre Wasser mit denen der Moldau vereinten, um mit diesem gewaltigen Strom weiterzuziehen durch das böhmische Land, und schließlich mit der Elbe in die ferne Nordsee zu münden.

Quellenangaben:

Blau, Josef: Böhmerwälder Hausindustrie und Volkskunde, 11. Teil, Prag 1918

Hoppe, Alfred: Des Österreichers Wallfahrtsorte, Wien 1914

Huyer, Reinhold: Das

Scheitholzschwemmen auf der Maltzsch. In: Waldheimat, Budweis 5 (1928), s. 84f.

Klimesch, J. Matthäus: Die Ortsnamen im südlichen und südwestlichen Böhmen, Praha 1909.

Märten, Johann: Heimatkunde des Bezirkes Kaplitz, Kaplitz 1894

Roiß, Hubert: Geschichtliches um das Dorf Mairspindt.. In: Festschrift Windhaag b. Fr., 1967 a In: Mühlviertler Heimatblätter, Linz 7 (1967) 9/10, s. 177.

Schefcik, Karl: Tonscherbenfunde auf der Ruine Poreschin In: Waldheimat, Budweis 8 (1931)

Waltenberger, Hans: Ruine Lauseck. In: Waldheimat, Budweis 1 (1924)

Waltenberger, Hans: Die Ruine Poreschin. In: Waldheimat, Budweis 2 (1925)

Wodiczka, Ignaz: Die Hügelgräber bei Plaben. In: Waldheimat, Budweis 3 (1926)

Wodiczka, Ignaz: Die neue Maltzschbrücke bei Teindles. In: Waldheimat, Budweis 6 (1929)

Scheitholzschwemmen auf der Maltzsch. In: Waldheimat, Budweis 5 (1928), S. 84f.

Klimesch, J. Matthäus: Die Ortsnamen im südlichen und südwestlichen Böhmen, Prag 1909

Märten, Johann: Heimatkunde des Bezirkes Kaplitz, Kaplitz 1894

Roiß, Hubert: Geschichtliches um das Dorf Mairspindt. In: Festschrift Windhaag b. Fr., 1967 und In: Mühlviertler Heimatblätter, Linz 7 (1967) 9/10, S. 177

Schefcik, Karl: Tonscherbenfunde auf der Ruine Poreschin. In: Waldheimat, Budweis 8 (1931)

Waltenberger, Hans: Ruine Lauseck. In: Waldheimat, Budweis 1 (1924)

Waltenberger, Hans: Die Ruine Poreschin. In: Waldheimat, Budweis 2 (1925)

Wodiczka, Ignaz: Die Hügelgräber bei Plaben. In: Waldheimat, Budweis 3 (1926)

Wodiczka, Ignaz: Die neue Maltzschbrücke bei Teindles. In: Waldheimat, Budweis 6 (1929)

Překlad do češtiny: Helga Grimmová, Třeboň, spolupráce Bernhard Riepl, Kaplice, Spolek pro záchranu fary v Malontech